

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

ZAŁĄCZNIK NR

DO UCHWAŁY NR

RADY MIEJSKIEJ W PLESZEWIE

Z DNIA

PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ

DLA MIASTA I GMINY PLESZEW

Opracowanie:

Centrum Doradztwa Energetycznego Sp. z o.o.

Biuro:

ul. Krakowska 11

43-190 Mikołów

Tel/fax: 32 326 78 16

e-mail: biuro@ekocde.pl

Zespół autorów:

Agnieszka Kopańska

Klaudia Moroń

Michał Mroskowiak

Wojciech Płachetka

Agnieszka Skrabut

Ewelina Tabor

Pod redakcją:

Agnieszka Skrabut

Spis treści

Streszczenie w języku niespecjalistycznym	5
I. Ogólna strategia.....	6
1. Cele strategiczne.....	7
2. Cele szczegółowe	8
3. Źródła prawa	11
3.1. Prawo międzynarodowe	11
3.2. Prawo krajowe	12
4. Zgodność dokumentu z przepisami o Strategicznej Ocenie Oddziaływania na Środowisko.....	15
5. Cele i strategię	16
5.1. Wymiar krajowy	16
5.1. Wymiar regionalny.....	19
5.2. Wymiar lokalny	25
6. Charakterystyka stanu istniejącego	28
6.1. Charakterystyka miasta i gminy	28
6.2. Środowisko przyrodnicze	28
6.3. Stan powietrza na terenie Miasta i Gminy Pleszew	29
6.3. Demografia	31
6.4. Struktura mieszkaniowa.....	32
6.5. Działalność gospodarcza	35
7. Identyfikacja obszarów problemowych	37
8. Aspekty organizacyjne i finansowe niezbędne do realizacji	39
8.1. Unijna perspektywa budżetowa 2014-2020	39
8.2. Środki NFOŚiGW	43
8.3. Środki WFOŚiGW	44
8.4. Bank Ochrony Środowiska	45
8.5. Bank Gospodarstwa Krajowego	46
8.6. ESCO	46
II. Wyniki bazowej inwentaryzacji dwutlenku węgla	47
1. Metodologia	47
1.1. Czynniki wpływające na emisję	48
2. Transport	49
2.1. Ruch lokalny.....	51
2.2. Ruch tranzytowy	56
2.3. Podsumowanie	57
3. Zużycie energii elektrycznej	58

4. Zużycie gazu	60
5. Zużycie paliw opałowych	61
6. Oświetlenie uliczne	66
7. Budynki użyteczności publicznej	66
8. Podsumowanie inwentaryzacji emisji CO ₂	70
III. Działania/zadania i środki zaplanowane na cały okres objęty planem	74
1. Metodologia doboru planu działań	74
2. Opis poszczególnych metod redukcji emisji	75
2.1. Energetyka wiatrowa	76
2.2. Energetyka słoneczna	78
2.3. Energia biomasy	82
2.4. Pompy ciepła	83
2.5. Rekuperator	85
2.6. Domy pasywne	87
2.7. Termomodernizacja	88
2.8. Sterowanie oświetleniem ulicznym i idea Smart Street Lighting	90
3. Zestawienie działań	92
3.1. Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania	92
3.2. Krótko/średnioterminowe zadania	93
4. Planowane rezultaty	113
5. Monitoring i ewaluacja działań	114
5.1. Współpraca z interesariuszami	117
5.2. Uwarunkowania realizacji działań	119
IV. Wykaz rysunków i wykresów	121
V. Wykaz tabel	123
VI. Załącznik I – Baza emisji	125
VII. Załącznik II – Harmonogram i zestawienie działań	126

Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Pleszew do 2020 r. jest dokumentem strategicznym, opisującym kierunki działań zmierzających do osiągnięcia celów pakietu klimatyczno-energetycznego tj. redukcji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zwiększenia efektywności energetycznej, poprawy jakości powietrza oraz zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii.

Na realizację projektu Miasto i Gmina Pleszew otrzymała dofinansowanie z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko priorytet IX, działanie 9.3. w wysokości 85%.

Wdrożenie zapisów Planu Gospodarki Niskoemisyjnej wpłynie na poprawę stanu środowiska i jakości życia mieszkańców miasta i gminy poprzez kontynuację rozpoczętych wiele lat temu działań w zakresie m.in. ograniczenia emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, termomodernizacji budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej, modernizacji i rozbudowy infrastruktury drogowej, zmniejszenia energochłonności oświetlenia ulicznego oraz innych dziedzin funkcjonowania miasta i gminy.

Niniejszy dokument składa się z trzech bloków tematycznych:

We wstępnej części opracowania dokonano charakterystyki Miasta i Gminy Pleszew z perspektywy aspektów wpływających na emisję dwutlenku węgla do atmosfery w szczególności przeanalizowano zmiany ilości mieszkańców miasta i gminy, ilości pojazdów, ilości obiektów mieszkalnych i przedsiębiorstw działających na terenie miasta i gminy.

W drugiej części opracowania przedstawiono wyniki bazowej inwentaryzacji dwutlenku węgla. W trzeciej części wskazano działania, które mogą stanowić remedium, na rosnącą emisję CO₂ na terenie gminy.

W działaniach tych można odnaleźć obszary adresowane zarówno do mieszkańców i przedsiębiorców, jak i bezpośrednio do władarzy gminy. Wraz z działaniami wskazano potencjalne źródła ich finansowania, które powinny sprzyjać realizacji założonych celów.

I. Ogólna strategia

Na szczeblu prawa międzynarodowego i unijnego Polska podjęła zobowiązania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w ramach tzw. pakietu klimatyczno-energetycznego UE¹ oraz strategii „Europa 2020”². Są to:

- ❖ zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w porównaniu z poziomem z roku 1990,
- ❖ zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii,
- ❖ zmniejszenia zużycia energii o 20% w stosunku do tzw. scenariusz *Business As Usual*³.

Realizacja ww. celów wymagać będzie podjęcia szeregu różnorodnych i szeroko zakrojonych działań, nie tylko bezpośrednio sprzyjających ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń, ale również tych, które wpływają na redukcję w sposób pośredni sprzyjając zmniejszeniu zużyciu paliw i energii.

Jak wynika z opublikowanego 24 lutego 2011 r. raportu Banku Światowego „Transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej w Polsce”, krajowy potencjał redukcji emisji gazów cieplarnianych wynosi około 30% do roku 2030 w porównaniu do roku 2005. Realizacja tego potencjału może jednak nastąpić tylko w sytuacji współdziałania w ramach kluczowych sektorów gospodarczych (energetyka, transport, przemysł) oraz na różnych szczeblach administracyjnych – nie tylko krajowym i europejskim, ale także w skali regionalnej i lokalnej (gminy oraz powiatu).

W perspektywie krajowej, odpowiedzią na wyzwania w dziedzinie ochrony klimatu, jest opracowanie *Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej*. Istotą programu jest podjęcie działań zmierzających do przestawienia gospodarki na gospodarkę niskoemisyjną.

Zmiana ta powinna skutkować nie tylko korzyściami środowiskowymi, ale przynosić równocześnie korzyści ekonomiczne i społeczne. W przyjętym 16 sierpnia 2011 roku przez Radę Ministrów *Założeniach Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej*, określono cele szczegółowe sprzyjające osiągnięciu wskazanego celu głównego, a są to:

- ❖ rozwój niskoemisyjnych źródeł energii,

¹ Pakiet klimatyczno-energetyczny jest próbą zintegrowania polityki klimatycznej i energetycznej całej Unii Europejskiej. W skład pakietu wchodzi szereg aktów pranych i założeń dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie efektywności energetycznej, promocji energii ze źródeł odnawialnych m.in.:

Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r., zmieniona dyrektywą 2009/29/WE, Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/406/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r.

² „Europa 2020” jest strategią rozwoju społeczno – gospodarczego Unii Europejskiej obejmującą okres 10 lat do 2020 roku. Jest to dokument przedstawiający cele rozwoju Unii Europejskiej pod względem społeczno – gospodarczym, przy uwzględnieniu założeń zrównoważonego rozwoju. Przez rozwój zrównoważony należy rozumieć taki wzrost gospodarczy w którym zachowana jest wszelka równowaga pomiędzy środowiskiem naturalnym a człowiekiem. Jak podaje serwis internetowy europa.eu, W strategii Europa 2020 „ustalono pięć nadrzędnych celów, które UE ma osiągnąć do 2020 roku. Obejmują one zatrudnienie, badania i rozwój, klimat i energię, edukację, integrację społeczną i walkę z ubóstwem

³ Termin *Business as Usual* określany jest jako scenariusz referencyjny, oznacza on perspektywę rozwoju gospodarczego w dotychczasowym, najbardziej standardowym kształcie – bez wpływu zdarzeń nadzwyczajnych, czy wydatków na dedykowane działania inwestycyjne.

- ❖ poprawa efektywności energetycznej,
- ❖ poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami,
- ❖ rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych,
- ❖ zapobieganie powstawaniu oraz poprawa efektywności gospodarowania odpadami,
- ❖ promocja nowych wzorców konsumpcji.

Na szczeblu lokalnym, zachętą do realizacji celów wynikających z pakietu klimatyczno-energetycznego, mają być działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, pełniącego rolę instytucji zarządzającej i wdrażającej Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ) na lata 2014-2020. Planuje się bowiem w sposób uprzywilejowany traktować gminy aplikujące o środki z programu krajowego POIiŚ na lata 2014-2020 oraz z programów regionalnych na lata 2014-2020, które będą posiadać opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej.

1. Cele strategiczne

Celem opracowania i uchwalenia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Pleszew to przede wszystkim realizacja celów zawartych w pakiecie klimatyczno-energetycznym, do których należą:

- ❖ redukcja emisji gazów cieplarnianych,
- ❖ zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- ❖ redukcji zużycia energii finalnej – poprawa efektywności energetycznej

Należy mieć jednakże na uwadze zróżnicowane możliwości zmniejszenia oddziaływania człowieka na środowisko w obszarach miejskich (silnie zurbanizowanych, uprzemysłowionych o dużym ruchu samochodowym) i na obszarach wiejskich, w którym głównym źródłem emisji są lokalne kotły węglowe. Oznacza to, że poszczególne cele pakietu klimatyczno-energetycznego, mogą być w zależności od uwarunkowań lokalnych zrealizowane w różnym stopniu, stąd też wyznaczenie celów dokumentu musi być bardzo głęboko osadzone w specyfice lokalnej.

W przypadku Miasta i Gminy Pleszew przyjętym celem strategicznym jest:

***dalszy rozwój gospodarczy miasta i gminy przy jednoczesnym zachowaniu wysokiej jakości
środowiska naturalnego i wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii.***

We wskazanym celu widoczne są trzy elementy:

- ❖ Dalszy rozwój gospodarczy - liczba mieszkańców na terenie Miasta i Gminy Pleszew utrzymuje się na stałym poziomie. Średnioroczny trend zmian jest dodatni i wynosi 0,18%. W roku 2000 liczba osób według faktycznego miejsca zamieszkania wynosiła 29 776 mieszkańców, natomiast w roku 2013 liczba osób zamieszkujących teren gminy wynosiła 30 236 i wzrosła o 426 mieszkańców. Wraz

z napływem nowych mieszkańców wzrasta ilość przedsiębiorstw oraz powierzchnia mieszkań – celem jest zatem utrzymanie tego trendu rozwojowego.

- ❖ Zachowanie wysokiej jakości środowiska naturalnego – Miasto i Gmina Pleszew, cechuje się atrakcyjnymi walorami krajobrazowymi. Poszanowanie środowiska naturalnego jest niezwykle ważne aby utrzymać atrakcyjny wizerunek gminy przyciągający turystów oraz mieszkańców.
- ❖ Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii – Miasto i Gmina zlokalizowane jest w obszarze o korzystnych warunkach nasłonecznienia i wietrzności – sprzyjać to może rozwojowi pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych.

2. Cele szczegółowe

Podstawą określenia zadań zmierzających do realizacji celów strategicznych, są obszary wyznaczone przez cele szczegółowe – pozwalają one określić priorytetowe sfery na które może oddziaływać Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, które z jednej strony znacząco przyczyniają się do emisji dwutlenku węgla z drugiej cechują się potencjałem do obniżenia tego niekorzystnego oddziaływania. Cele szczegółowe określono jako ramowe dla dalszego podejmowania decyzji oraz funkcjonowania monitoringu realizacji przedsięwzięć PGN.

Cele szczegółowe:

1. *Wdrożenie wizji Miasta i Gminy Pleszew jako miejsca zarządzanego w sposób zrównoważony i ekologiczny.*
2. *Ograniczenie emisji CO₂ oraz emisji zanieczyszczeń z instalacji wykorzystywanych na terenie miasta i gminy, a także emisji pochodzącej z transportu, zużycia energii elektrycznej i paliw opałowych.*
3. *Zwiększenie energii pochodzącej z źródeł odnawialnych.*
4. *Poprawa ładu przestrzennego, rozwój zrównoważonej przestrzeni publicznej.*
5. *Realizacja idei wzorcowej roli sektora publicznego w zakresie oszczędnego gospodarowania energią.*
6. *Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej ich wpływu na gospodarkę lokalną.*
7. *Promocja wizji zrównoważonego transportu.*
8. *Promocja efektywnego energetycznie oświetlenia.*

Cel szczegółowy 1:

Istotnym celem jest pełnienie funkcji koordynującej i wspierającej działania pozytywnie wpływające na rozwój zrównoważonej lokalnej polityki energetycznej. Ponadto ważne jest pełnienie roli wzorca w realizowaniu działań proefektywnościowych i proekologicznych zarówno w przedsięwzięciach inwestycyjnych związanych z efektywnością energetyczną, jak i wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Celem jest rozwój systemów zarządzania uwzględniających lokalne potrzeby i uwarunkowania, wspierających systemy podejmowania decyzji strategicznych oraz szczegółowych.

Cel szczegółowy 2:

Jednym z głównych celów realizacji PGN jest ograniczenie emisji CO₂ oraz gazów cieplarnianych zgodnie z europejską polityką klimatyczną. Ponadto, istotne jest spełnienie wymogów norm dotyczących jakości powietrza.

Transport: Emisja z transportu generowana jest przez transport lokalny (mieszkańców poruszających się na terenie gminy) oraz drogi krajowe (nr 11 i 12). Niestety możliwości redukcji emisji w tym sektorze są niewielkie. Działania miasta i gminy w tym obszarze ograniczają się jedynie do poszukiwania alternatywnych środków transportu, którym sprzyja rozwój ścieżek rowerowych, czy komunikacji lokalnej.

Zużycie energii elektrycznej: Redukcja emisji wynikających ze zużycia energii elektrycznej przez odbiorców końcowych, może zostać ograniczona w ramach poprawy efektywności energetycznej obiektów (obniżenie zużycia energii w obiektach mieszkalnych i komercyjnych) oraz wytwarzania energii elektrycznej w rozproszonych mikroinstalacjach wykorzystujących odnawialne źródła energii, które nie generują szkodliwych zanieczyszczeń. W szczególności potencjałem rozwojowym wykazują się instalacje fotowoltaiczne i mikroturbiny wiatrowe, które można zamontować nie tylko na obiektach publicznych, ale także na dachach domów jednorodzinnych.

Zużycie paliw opałowych: Szczególną szkodliwością charakteryzują się lokalne kotły węglowe generujące tzw. niską emisję, gdzie oprócz dwutlenku węgla do atmosfery emitowane są szkodliwe i uciążliwe pyły. W obszarze tym szczególnie istotne jest wspieranie działań związanych z wymianą źródeł ciepła na bardziej ekologiczne (gazowe, biomasowe) oraz promowanie energooszczędnego budownictwa – w szczególności domów pasywnych o bardzo niskich stratach cieplnych. Wzór dla mieszkańców może stanowić również termomodernizacja obiektów publicznych, która sprzyja redukcji zapotrzebowania na energię elektryczną.

Cel szczegółowy 3:

Jednym z najważniejszych celów szczegółowych jest zwiększenie produkcji energii pochodzącej z źródeł odnawialnych. Coraz większa ekonomiczna opłacalność wykorzystywania tego typu technologii może mieć kluczowe znaczenie dla promocji technologii związanych z energią słoneczną, czy geotermalną. Dlatego też głównym celem będzie wsparcie wykorzystania OZE zarówno poprzez pilotażowe działania inwestycyjne jak również promocję i edukację mieszkańców/inwestorów, oraz w efekcie zwiększenie udziału wykorzystywanej energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Bilans energetyczny miasta i gminy oparty m.in. o wykorzystanie OZE zwiększa bezpieczeństwo energetyczne gminy wpływając na niezależność lokalnych użytkowników energii od sytuacji występującej na rynku nośników sieciowych.

Cel szczegółowy 4:

Osiągnięcie ładu przestrzennego stanowi jedno z największych wyzwań współczesnych gmin i ma ogromny wpływ na atrakcyjność migracyjną ludności. Celem jest osiągnięcie statusu Miasta i Gminy,

w której wysoki poziom życia powoduje dodatni przyrost migracji, oraz wysoki stopień zadowolenia mieszkańców. Ład przestrzenny bezpośrednio wpływa na atrakcyjność korzystania ze struktur urbanistycznych, przestrzeń wykorzystywana publicznie powinna zachęcać do przebywania i inwestowania w obrębie Miasta i Gminy.

Cel szczegółowy 5:

Idea wzorcowej roli sektora publicznego znajduje się w krajowych dokumentach strategicznych. Celem jest aby zarówno działania, jak i przedsięwzięcia, które będą realizowane przez jednostkę samorządu terytorialnego w przyszłości pełniły rolę wzorca dla mieszkańców i inwestorów. Można to osiągnąć zarówno poprzez działania inwestycyjne, jak i systemowe (np. poprzez prowadzenie systemu zielonych zamówień publicznych), a następnie poprzez dotarcie z opisem realizowanych przedsięwzięć do zainteresowanych grup (np. poprzez informacje na stronie internetowej).

Cel szczegółowy 6:

Zwiększenie partycypacji społecznej w działaniach na rzecz zrównoważonego rozwoju gminy ma podstawowe znaczenie w kontekście realizacji poszczególnych celów planu. Działania edukacyjne i informacyjne pozwolą na podejmowanie świadomych decyzji inwestycyjnych oraz eksploatacyjnych związanych z wykorzystywaniem energii i paliw. Przewiduje się, że realizacja tego celu wpłynie korzystnie na podniesienie świadomości ekologicznej i kompetencji nie tylko użytkowników obiektów, lecz także na wykonawców, w tym architektów i projektantów. Istotne jest zaangażowanie dzieci i młodzieży w ramach kształtowania odpowiednich postaw proekologicznych. Ważne aby jak największa grupa mieszkańców gminy brała czynny udział w proekologicznych działaniach władz samorządowych.

Cel szczegółowy 7:

Wpływ na uczestników transportu jest dość ograniczony. Mimo to istnieje duży wachlarz działań promocyjnych, które mogą bezpośrednio wpływać na zachowania i decyzje podejmowane przez mieszkańców/kierowców. Promocja transportu ekologicznego może przebiegać np. w oparciu o pełnienie roli wzorca, wykorzystującego nowoczesne i ekologiczne rozwiązania.

Cel szczegółowy 8:

Wykorzystywanie zaawansowanych technologii na obszarze gminy powinno być nieustannie promowane. Energooszczędne rozwiązania w dziedzinie oświetlenia miejskiego stają się coraz bardziej popularne oraz coraz mniej kosztowne. Rynek oświetlenia typu LED staje się coraz bardziej prężny dopasowując się do wymagań klientów. Realizacja inwestycji w tym zakresie zmniejszy zużycie energii w systemie oświetlenia ulicznego, mając jednocześnie na celu popularyzację energooszczędnego oświetlenia wśród mieszkańców.

3. Źródła prawa

3.1. Prawo międzynarodowe

Przekształcenie w kierunku gospodarki niskoemisyjnej stanowi jedno z najważniejszych wyzwań gospodarczych i środowiskowych stojących przed Unią Europejską i państwami członkowskimi. Miasto i Gmina Pleszew dostrzega korzyści jakie niesie ze sobą przestawianie gospodarki na tory niskoemisyjne. Rozwój gospodarczy odbywa się w głównej mierze na poziomie lokalnym, a więc chcąc transformować gospodarke – właśnie tam powinno się planować określone działania.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Pleszew będzie spójny z celami pakietu klimatyczno-energetycznego, realizując ponadto wytyczne nowej strategii zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego Unii *Europa 2020*.

Dokument ten jest ważnym krokiem w kierunku wypełnienia zobowiązania Polski w zakresie udziału energii odnawialnej w końcowym zużyciu energii do 2020 r., w podziale na: elektroenergetykę, ciepło i chłód oraz transport. Wymagania te wynikają z dyrektywy 2009/28/WE z 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych.

Celem dla Polski, wynikającym z powyższej dyrektywy jest osiągnięcie w 2020 r. co najmniej 15% udziału energii z odnawialnych źródeł w zużyciu energii finalnej brutto, w tym co najmniej 10% udziału energii odnawialnej zużywanej w transporcie.

PGN jest również zgodny z Dyrektywą 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej, w której Komisja Europejska nakłada obowiązek dotyczący oszczędnego gospodarowania energią wobec jednostek sektora publicznego oraz z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, która zobowiązuje państwa członkowskie UE aby od końca 2018 r. wszystkie nowo powstające budynki użyteczności publicznej były budynkami „o niemal zerowym zużyciu energii”.

Źródła prawa europejskiego:

- ❖ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej (Dziennik Urzędowy UE L315/1 14 listopada 2012 r.).
- ❖ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz. U. UE L 09.140.16).
- ❖ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 2009/406/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie, zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych.

3.2. Prawo krajowe

Regulacje prawne mające wpływ na planowanie energetyczne w Polsce można znaleźć w kilkunastu aktach prawnych. Planowanie energetyczne, zgodne z aktualnie obowiązującymi regulacjami, realizowane jest głównie na szczeblu gminnym. W pewnym zakresie uczestniczy w nim także samorząd województwa. Biorą w nim także udział wojewodowie oraz Minister Gospodarki, jako przedstawiciele administracji rządowej. Na planowanie energetyczne ma również wpływ działalność przedsiębiorstw energetycznych.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej tematycznie zbliżony jest do projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, określonym w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 oraz z 2013 r. poz. 984 i poz. 1238). Jednak jako dokument strategiczny – ma bowiem charakter całościowy (dotyczy całej gminy) i długoterminowy, koncentrujący się na podniesieniu efektywności energetycznej, zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych, nie podlega regulacjom związanym z przyjęciem projektu założeń do planu.

Warto podkreślić, iż sporządzenie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej nie jest na dzień jego sporządzania wymagane żadnym przepisem prawa, inaczej niż w przypadku programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych unormowanych ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232). Potrzeba jego opracowania wynika z zachęt proponowanych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w szczególności jest to program operacyjny Infrastruktura i Środowisko perspektywy budżetowej 2007-2013, priorytet 9.3 – Plany Gospodarki Niskoemisyjnej.

Potrzeba opracowania Planu jest zgodna z polityką Polski i wynika z Założeń Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej, przyjętych przez Radę Ministrów 16 sierpnia 2011 roku. Program ma umożliwić Polsce odegranie czynnej roli w wyznaczaniu europejskich i światowych celów redukcji emisji gazów cieplarnianych, ma też uzasadnienie w realizacji międzynarodowych zobowiązań Polski i realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego UE.

Dlatego też bardzo ważne jest ukształtowanie postaw ukierunkowanych na rzecz budowania gospodarki niskoemisyjnej oraz patrzenia „niskoemisyjnego” na zasoby i walory gminy wśród władz gmin, radnych, grup eksperckich.

Z założeń programowych *NPRGN* wynikają również szczegółowe zadania dla gmin:

- ❖ rozwój niskoemisyjnych źródeł energii,
- ❖ poprawa efektywności energetycznej,
- ❖ poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami,

- ❖ rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych,
- ❖ zapobieganie powstaniu oraz poprawa efektywności gospodarowania odpadami.

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Pleszew pomoże w spełnieniu obowiązków nałożonych na jednostki sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej, określonych w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. Nr 94, poz. 551 z późn. zm.). Powyższa ustawa określa m.in.:

- ❖ zasady określenia końcowego celu w zakresie oszczędnego gospodarowania energią,
- ❖ zadania jednostek sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej,
- ❖ zasady uzyskania i umorzenia świadectwa efektywności energetycznej.

Pełnienie modelowej roli przez administrację publiczną wykonywane jest na podstawie powyższej ustawy, określającej między innymi zadania jednostek sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej.

Na podstawie art. 10 ustawy, jednostka sektora publicznego, realizując swoje zadania powinna stosować co najmniej dwa z pięciu wyszczególnionych w ustawie środków poprawy efektywności energetycznej.

Wymogi w zakresie ostatecznego kształtu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej zwiera również Załącznik nr 9 do Regulaminu Konkursu nr 2/POIiŚ/9.3/2013, prowadzonego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska. Dokument ten, zatytułowany „Szczegółowe zalecenia dotyczące struktury planu gospodarki niskoemisyjnej”, zawiera założenia i wymagania dotyczące treści planu przedstawione poniżej.

Założenia do przygotowania planu gospodarki niskoemisyjnej:

- ❖ objęcie całości obszaru geograficznego Miasta i Gminy,
- ❖ skoncentrowanie się na działaniach niskoemisyjnych i efektywnie wykorzystujących zasoby, w tym poprawie efektywności energetycznej, wykorzystaniu OZE, czyli wszystkich działań mających na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza w tym pyłów, dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz emisji dwutlenku węgla, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów, na których odnotowano przekroczenia dopuszczalnych stężeń w powietrzu,
- ❖ współuczestnictwo podmiotów będących producentami i/lub odbiorcami energii (z wyjątkiem instalacji objętych systemem EU ETS) ze szczególnym uwzględnieniem działań w sektorze publicznym,
- ❖ objęcie planem obszarów, w których władze lokalne mają wpływ na zużycie energii w perspektywie długoterminowej,
- ❖ podjęcie działań mających na celu wspieranie produktów i usług efektywnych energetycznie (np. zamówienia publiczne),
- ❖ podjęcie działań mających wpływ na zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii (współpraca z mieszkańcami i zainteresowanymi stronami, działania edukacyjne),

- ❖ spójność z nowotworzonymi bądź aktualizowanymi założeniami do planów zaopatrzenia w ciepło, chłód i energię elektryczną bądź paliwa gazowe (lub założeniami do tych planów) i programami ochrony powietrza.

Wymagania wobec planu:

- ❖ przyjęcie do realizacji planu poprzez uchwałę Rady Miasta,
- ❖ wskazanie mierników osiągnięcia celów,
- ❖ określenie źródeł finansowania,
- ❖ plan wdrażania, monitorowania i weryfikacji,
- ❖ spójność z innymi planami/programami (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, założenia/plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, program ochrony powietrza),
- ❖ zgodność z przepisami prawa w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- ❖ kompleksowość planu, tj.: wskazanie zadań nieinwestycyjnych, takich jak planowanie miejskie, zamówienia publiczne, strategia komunikacyjna, promowanie gospodarki niskoemisyjnej oraz inwestycyjnych, w następujących obszarach:
 - zużycie energii w budynkach/instalacjach (budynki i urządzenia komunalne, budynki i urządzenia usługowe niekomunalne, budynki mieszkalne, oświetlenie uliczne; zakłady przemysłowe poza EU ETS – fakultatywnie), dystrybucja ciepła,
 - zużycie energii w transporcie (transport publiczny, transport prywatny i komercyjny, transport szynowy), w tym poprzez wdrażanie systemów organizacji ruchu,
 - gospodarka odpadami – w zakresie emisji nie związanej ze zużyciem energii (CH₄ ze składowisk) – fakultatywnie,
 - produkcja energii – zakłady/instalacje do produkcji energii elektrycznej, ciepła i chłodu, z wyłączeniem instalacji objętej EU ETS.

Źródła prawa:

- ❖ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.).
- ❖ Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j.2012 r. poz.1059 z późn. zm.).
- ❖ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym Dz.U.2013.r.poz.594 z późn. zm.)
- ❖ Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (t.j. Dz. U. 2014 r. poz. 712).
- ❖ Konstytucja RP (Dz. U. 1997 nr 78 poz. 483 z późn. zm.).

4. Zgodność dokumentu z przepisami o Strategicznej Ocenie

Oddziaływania na Środowisko

Zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko⁴ (ustawa OOŚ), przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- ❖ koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy,
- ❖ planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego,
- ❖ polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- ❖ polityk, strategii, planów lub programów, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Dla dokumentów nieuwjętych w powyższym katalogu (w taką sytuację wpisuje się plan gospodarki niskoemisyjnej) należy przeprowadzić uzgodnienia stwierdzającą konieczność lub brak konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 57 i 58 ustawy OOŚ, w przypadku planów gospodarki niskoemisyjnej, organami właściwymi do przeprowadzenia uzgodnień są:

- ❖ Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.
- ❖ Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny.

Konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko pojawia się w sytuacji, gdy opracowywany dokument wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub gdy realizacja postanowień dokumentu może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Plan gospodarki niskoemisyjnej przewiduje co prawda podjęcie przez gminę projektów zarówno o charakterze inwestycyjnym, jak i nieinwestycyjnym, aczkolwiek stanowią one element przede wszystkim propagujący zachowania o charakterze prośrodowiskowym przez mieszkańców miasta i gminy. Żadne

⁴ Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.

z działań ujętych w dokumencie nie jest przedsięwzięciem mogąącym znacząco oddziaływać na środowisko, a sam dokument nie wyznacza ram dla późniejszych realizacji innych przedsięwzięć (nieujętych w dokumencie) mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Ze względu na przewidywany rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko dokumentu nie występuje oddziaływanie skumulowane lub transgraniczne oraz nie występuje ryzyko dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska. Celem dokumentu jest bowiem upowszechnienie działań niskonakładowych o bardzo małej skali, które mogą zostać wdrożone przez indywidualne osoby i małe podmioty gospodarcze.

5. Cele i strategię

5.1. Wymiar krajowy

Gospodarka niskoemisyjna i zwiększenie efektywności energetycznej są przedmiotem planów i strategii na szczeblu gminnym, wojewódzkim i krajowym. Polska czynnie uczestniczy w tworzeniu wspólnotowej polityki energetycznej, a także dokonuje implementacji prawodawstwa z uwzględnieniem warunków krajowych, biorąc pod uwagę ochronę interesów odbiorców, posiadane zasoby energetyczne oraz uwarunkowania technologiczne wytwarzania i przesyłu energii. Kwestia efektywności energetycznej jest traktowana w polityce energetycznej kraju w sposób priorytetowy, postęp w tej dziedzinie będzie kluczowy dla realizacji wszystkich jej celów.

Działania mające na celu ograniczenie emisji w Mieście i Gminie Pleszew są zgodne ze strategiami na szczeblu krajowym. Jednym z dokumentów wyznaczającym działania w tym zakresie jest „Strategia rozwoju kraju 2020”, który określa cele strategiczne do 2020 roku oraz 9 zintegrowanych strategii, które służą realizacji założonych celów rozwojowych. Jedną z nich jest bezpieczeństwo energetyczne i środowisko, której głównym celem jest poprawa efektywności energetycznej i stanu środowiska.

Poprawie efektywności energetycznej służyć mają prace nad innowacyjnymi technologiami w systemach energetycznych, rozwój odnawialnych źródeł energii oraz zastosowanie nowoczesnych, energooszczędnych maszyn i urządzeń.

Poprawie jakości powietrza służyć natomiast będą działania na rzecz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz pyłów i innych zanieczyszczeń powietrza, zwłaszcza z sektorów najbardziej emisyjnych (energetyka, transport) i ze źródeł emisji rozproszonych (likwidacja lub modernizacja małych kotłowni węglowych).

Promowane będzie stosowanie innowacyjnych technologii w przemyśle, paliw alternatywnych oraz rozwiązań zwiększających efektywność zużycia paliw i energii w transporcie, a także stosowanie paliw niskoemisyjnych w mieszkalnictwie.

Kolejnym dokumentem krajowym, który wyznacza kierunki działań w celu ograniczenia niskiej emisji jest „Polityka energetyczna Polski do 2030”. Dokument ten, poprzez działania inicjowane na szczeblu krajowym, wpisuje się w realizację celów polityki energetycznej określonych na poziomie wspólnoty. W związku z powyższym, podstawowymi kierunkami polskiej polityki energetycznej są:

- ❖ poprawa efektywności energetycznej,
- ❖ wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii,
- ❖ dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej,
- ❖ rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw,
- ❖ rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii,
- ❖ ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Wdrożenie proponowanych działań istotnie wpłynie na zmniejszenie energochłonności polskiej gospodarki, a co za tym idzie zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego. Przełoży się to też na mierzalny efekt w postaci redukcji emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń w sektorze energetycznym.

Szczegółowe działania w celu poprawy efektywności energetycznej z podziałem na sektory proponuje Krajowy Plan Działań dotyczący efektywności energetycznej dla Polski 2030.

Działania w sektorze mieszkalnictwa:

- ❖ Fundusz Termomodernizacji i Remontów.

Działania w sektorze publicznym:

- ❖ System zielonych inwestycji (Część 1) - zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej.
- ❖ System zielonych inwestycji (Część 5) - zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych.
- ❖ Program Operacyjny „Oszczędność energii i promocja odnawialnych źródeł energii” dla wykorzystania środków finansowych w ramach Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego w latach 2012 – 2017.

Działania w sektorze przemysłu i MŚP:

- ❖ Efektywne wykorzystanie energii (Część 1) - Dofinansowanie audytów energetycznych i elektroenergetycznych w przedsiębiorstwach.
- ❖ Efektywne wykorzystanie energii (Część 2) - Dofinansowanie zadań inwestycyjnych prowadzących do oszczędności energii lub do wzrostu efektywności energetycznej przedsiębiorstw.
- ❖ Program Priorytetowy „Inteligentne sieci energetyczne”.
- ❖ System zielonych inwestycji (Część 2) – Modernizacja i rozwój ciepłownictwa.

Działania w sektorze transportu:

- ❖ Systemy zarządzania ruchem i optymalizacja przewozu towarów.
- ❖ Wymiana floty w zakładach komunikacji gminnej.

Środki horyzontalne:

- ❖ System białych certyfikatów.
- ❖ Kampanie informacyjne, szkolenia i edukacja w zakresie poprawy efektywności energetycznej.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Pleszew zakłada działania wpisujące się w wyżej wymienione obszary priorytetowe.

Planowane działania dla Miasta i Gminy Pleszew w celu zmniejszenia niskiej emisji pochodzącej z różnych sektorów gospodarki są zgodnie z celem tematycznym Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko z dnia 16 grudnia 2014 r. – zakładającym wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach. Twórcy tego programu przyjmują, że najbardziej oszczędnym sposobem redukcji emisji jest efektywne korzystanie z istniejących zasobów energii. W Polsce obszary, które wykazują największy potencjał poprawy efektywności energetycznej to budownictwo (w tym publiczne i mieszkaniowe), ciepłownictwo oraz transport. Ważne jest zatem podejmowanie działań związanych m.in. z modernizacją energetyczną budynków.

Cel tematyczny podzielony jest na następujące priorytety inwestycyjne:

- ❖ wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- ❖ promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach,
- ❖ wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym,
- ❖ rozwijanie i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji działających na niskich i średnich poziomach napięcia,
- ❖ promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu,
- ❖ promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe.

Istotną rolę w poprawie efektywności energetycznej Polski pełni „Strategia rozwoju energetyki odnawialnej z 2001 roku”. Dokument ten zakłada, że wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE) ułatwi

m.in. osiągnięcie założonych w polityce ekologicznej celów w zakresie obniżenia emisji zanieczyszczeń odpowiedzialnych za zmiany klimatyczne oraz zanieczyszczeń powietrza.

Wszystkie z wyżej wymienionych dokumentów stawiają sobie wspólny cel – poprawa efektywności energetycznej i stanu środowiska. Proponują szereg strategii umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu, tym samym Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla miasta i gminy Pleszew wpisuje się w treść tych dokumentów.

5.1. Wymiar regionalny

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020 (Poznań, 12 grudnia 2014 r.)

W ramach osi priorytetowej III – Energia zostały wyznaczone cztery priorytety inwestycyjne.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4a Wspieranie tworzenia i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

Cel szczegółowy: Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Spodziewane typy przedsięwzięć w ramach tego priorytetu to działania związane z budową lub modernizacją systemów dystrybuujących energię ze źródeł odnawialnych, takie jak:

- ❖ budowa oraz rozbudowa instalacji służących do wytwarzania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- ❖ budowa, rozbudowa i modernizacja instalacji służących dystrybucji ciepła podchodzącego
- ❖ z OZE, budowa, rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych umożliwiających przyłączenia jednostek wytwórczych energii z OZE do sieci,
- ❖ budowę lub przebudowę jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła ze źródeł odnawialnych w wysokosprawnej kogeneracji.

Beneficjentami tego priorytetu inwestycyjnego są:

- ❖ przedsiębiorcy,
- ❖ osoby prawne, inne niż wskazane w pkt. 1,
- ❖ państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- ❖ organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej nie sklasyfikowane w pkt. 1,2,3,
- ❖ podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno – prywatnym,
- ❖ podmioty wdrażające instrumenty finansowe.

Wsparcie dotyczy całego województwa. Rozwój energetyki odnawialnej w województwie zależeć będzie od uwarunkowań terytorialnych i będzie zależało od istnienia na danym obszarze odpowiednich zasobów naturalnych.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4c. Wsparcie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i sektorze mieszkaniowym

Cel szczegółowy: Zwiększona efektywność energetyczna sektorów publicznego i mieszkaniowego

Spodziewane typy przedsięwzięć realizowanych w ramach tego priorytetu inwestycyjnego to w szczególności głęboka modernizacja energetyczna budynków oraz wymiana wyposażenia tych obiektów na energooszczędne, w tym modernizacja ich infrastruktury ciepłowniczej i energetycznej, podłączanie budynków do sieci ciepłowniczej, czy instalowanie instalacji OZE.

Działania w tym priorytecie są skierowane są do:

- ❖ spółdzielni mieszkaniowych oraz wspólnot mieszkaniowych,
- ❖ jednostek samorządu terytorialnego, ich związków oraz jednostek organizacyjnych,
- ❖ podmiotów posiadających osobowość prawną, w tym podmiotów świadczących usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego,
- ❖ podmiotów działających na podstawie umowy o partnerstwie publiczno – prywatnym,
- ❖ podmiotów wdrażających instrumenty finansowe.

Wsparcie dotyczy całego województwa.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich obszarów rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Cel szczegółowy: Zwiększone wykorzystanie transportu zbiorowego.

Działania, które są proponowane i realizowane w ramach priorytetu 4e to:

- ❖ zakup niskoemisyjnego taboru dla transportu publicznego oraz budowa/przebudowa infrastruktury transportu publicznego,
- ❖ budowa i przebudowa infrastruktury miejskiej w celu ograniczania ruchu drogowego w centrach miast,
- ❖ projekty z zakresu transportu zbiorowego wspierające integrację z transportem indywidualnym,
- ❖ drogi dla rowerów łączące miasta i ich obszary funkcjonalne,
- ❖ budowa, rozbudowa lub przebudowa sieci ciepłowniczych i chłodniczych,
- ❖ montaż efektywnego energetycznie oświetlenia ulicznego,
- ❖ działania informacyjno-promocyjne.

Do potencjalnych beneficjentów z obszaru całego województwa wielkopolskiego należą:

- ❖ przedsiębiorcy,

- ❖ osoby prawne, inne niż wskazane w pkt. 1, w szczególności jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie gminy/powiatu grodzkiego/związku międzygminnego, organizacje pozarządowe,
- ❖ państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- ❖ organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej nie sklasyfikowane w pkt. 1,2,3,
- ❖ podmioty działające na podstawie umowy o partnerstwie publiczno – prywatnym,
- ❖ podmioty wdrażające instrumenty finansowe.

Program Ochrony Powietrza dla Województwa Wielkopolskiego (Uchwała nr XXXIX/769/13)

Do działań wskazanych do realizacji w wyżej wymienionym programie należy m.in.:

- ❖ Obniżenie emisji z indywidualnych systemów grzewczych w wyniku eliminacji niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe (może być realizowane poprzez stworzenie Programów Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE)).
- ❖ Obniżenie emisji poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą – działania termomodernizacyjne ograniczające straty ciepła.
- ❖ Koordynacja realizacji Programu na szczeblu lokalnym (Wp01). Koordynacja realizacji działań naprawczych określonych w POP wykonywanych przez poszczególne jednostki na szczeblu lokalnym (Wp12).
- ❖ Utrzymanie systemu zarządzania sprawozdaniami w ramach monitorowania realizacji Programu (Wp02).
- ❖ Likwidacja ogrzewania węglowego w budynkach użyteczności publicznej (Wp05). Obniżenie emisji w obiektach użyteczności publicznej poprzez likwidację urządzeń na paliwa stałe (Wp16).
- ❖ Poprawa stanu technicznego dróg istniejących w strefie wielkopolskiej.
- ❖ Współpraca z organizacjami ekologicznymi w zakresie opracowania i prowadzenia akcji promocyjno-edukacyjnych, w zakresie ochrony powietrza.
- ❖ Uwzględnianie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza, poprzez: odpowiednie przygotowanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględniać będą potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem.

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020” (Poznań 2012).

W obrębie wyznaczonych priorytetów rozwoju na podstawie zidentyfikowanych dziedzin wsparcia w perspektywie 2015 r. wyznaczono cele strategiczne, dla których określono kierunki działań

i przedsięwzięcia. Wybór celów, kierunków i przedsięwzięć dokonany został na podstawie nakreślonej wizji rozwoju oraz wyznaczonych na jej podstawie priorytetów rozwoju.

Jednym z wymogów współczesnej gospodarki jest proekologiczna przebudowa, rozbudowa i modernizacja istniejących systemów energetycznych oraz kreowanie nowych źródeł energii, ze szczególnym uwzględnieniem wartości krajobrazowych. Systemy energetyczne muszą zapewniać bezpieczeństwo zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepłą i gaz, umożliwiać racjonalne gospodarowanie nośnikami energii oraz minimalizację kosztów, a także w jak najwyższym stopniu wykorzystywać lokalne zasoby i nadwyżki paliw i energii z uwzględnieniem wykorzystania źródeł energii odnawialnej, energii ciepłej skojarzonej z wytwarzaniem energii elektrycznej oraz ciepła i paliw odpadowych pochodzących z działalności górniczej i przemysłowej.

W powiązaniu z dużym oddziaływaniem sieci przesyłowych na środowisko naturalne należy położyć nacisk na redukcję nadmiernych kosztów ekonomicznych i ekologicznych.

Województwo może stać się ważnym miejscem produkcji energii odnawialnej. Szczególnie dobre warunki istnieją dla wykorzystania biomasy oraz wód termalnych, ale także wiatru. Nie można także pomijać w planach możliwości rozwijania energetyki jądrowej. Wielkopolska jest nadal poważnym producentem energii na bazie węgla brunatnego, jednak sektor ten wymaga znacznych nakładów na modernizację, co jest warunkiem niezbędnym do znacznego ograniczenia skali emisji gazów cieplarnianych. Produkcję energii musi uzupełniać odpowiednio wydajny system dystrybucji, którego stan w regionie nie jest adekwatny do potrzeb.

Cel strategiczny 3. Lepsze zarządzanie energią.

Nie tylko system elektroenergetyczny, ale również gazowniczy na obszarze Wielkopolski wymaga w najbliższych latach zmian oraz modernizacji. Jest to konieczne ze względu na wymagania stawiane przez takie dokumenty, jak: Europejska Polityka Energetyczna oraz Polityka energetyczna Polski do 2030 r.

Dzięki nowoczesnym systemom energetycznym region osiągnie szybszy, bardziej efektywny rozwój gospodarczy oraz społeczny i będzie wpływał mniej negatywnie na środowisko. Ponadto, odpowiednia infrastruktura energetyczna i dywersyfikacja źródeł energii zwiększa bezpieczeństwo Wielkopolski w tym zakresie.

Ten cel strategiczny będzie realizowany przez następujące cele operacyjne:

- ❖ Cel operacyjny 3.1. Optymalizacja gospodarowania energią.
- ❖ Cel operacyjny 3.2. Rozwój produkcji i wykorzystanie alternatywnych źródeł energii.
- ❖ Cel operacyjny 3.3. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego regionu.

Cel operacyjny 3.1. Optymalizacja gospodarowania energią

Optymalna gospodarka energią powodująca wzrost efektywności energetycznej powinna obejmować przedsięwzięcia zarówno na etapie produkcji, dystrybucji, jak i jej odbioru.

Pomimo zmniejszenia się udziału produkcji energii w PKB, Wielkopolska jest regionem mało efektywnym, w przypadku zużycia energii. Szczególnie wiele do zrobienia jest w sektorze komunalnym, w tym w gospodarstwach domowych.

Działania, wpisane w ten cel operacyjny to między innymi:

- ❖ Rozwój wysokosprawnej kogeneracji.
- ❖ Modernizacja sieci przesyłowych.
- ❖ Obniżanie energochłonności.
- ❖ Termomodernizacja istniejących budynków oraz promocja energooszczędności w budownictwie.
- ❖ Rozwój scentralizowanych lokalnie systemów ciepłowniczych.
- ❖ Wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie produkcji różnego rodzaju energii.
- ❖ Promocja efektywności energetycznej, w tym promocja urządzeń i technologii energooszczędnych.
- ❖ Poprawa efektywności energetyki konwencjonalnej, w tym opartej na węglu brunatnym.

Cel operacyjny 3.2. Rozwój produkcji i wykorzystanie alternatywnych źródeł energii

Produkcja energii ze źródeł odnawialnych oznacza ograniczenie emisji gazów do atmosfery, oraz przyczynia się do dywersyfikacji źródeł energii, co wpływa na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego regionu. Rozwój tego sektora ma w Wielkopolsce dobre perspektywy, bowiem panują tutaj dobre warunki przede wszystkim dla rozwoju energetyki wiatrowej, geotermalnej oraz na bazie biomasy.

Projekt Strategii wzrostu efektywności energetycznej i rozwoju odnawialnych źródeł energii w Wielkopolsce na lata 2012-2020 zakłada, że w 2020 r. Wielkopolska osiągnie wyższy poziom udziału energii ze źródeł odnawialnych w energii finalnej.

Cel ten realizowany będzie przez następujące inwestycje:

- ❖ Budowa nowych instalacji energetycznych wykorzystujących odnawialne źródła energii.
- ❖ Wzmocnienie potencjału badawczo-rozwojowego na rzecz odnawialnych źródeł energii.
- ❖ Rozwój współpracy sektora naukowego z sektorem przedsiębiorstw dla wdrożenia innowacyjnych rozwiązań energetycznych.
- ❖ Zwiększenie wykorzystania biomasy do produkcji energii.
- ❖ Wzmocnienie działań edukacyjnych i promocyjnych w rozwoju odnawialnych źródeł energii.
- ❖ Promocja odnawialnych źródeł energii wśród przedsiębiorców.
- ❖ Wykorzystanie energii geotermalnej, wiatrowej i słonecznej.

Cel operacyjny 3.3. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego regionu

Infrastruktura energetyczna w województwie jest w złym stanie zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym, co może być przyczyną zagrożenia dostaw energii i paliw. Należy podjąć działania mające zagwarantować właściwą infrastrukturę, dostawę energii i wystarczającą moc wytwórczą w elektrowniach.

W przyszłości nie można wykluczyć rozwoju energetyki jądrowej. W związku z tym należy podjąć działania tworzące warunki dla rozwoju tego sektora.

Cel ten realizowany jest poprzez:

- ❖ Zapewnienie nieprzerwanej produkcji i dostaw energii zaspokajającej potrzeby regionu.
- ❖ Wsparcie działań wykorzystujących lokalne zasoby energii.
- ❖ Rozbudowa sieci dystrybucyjnej gazu ziemnego.
- ❖ Wsparcie inwestycji zapewniających bezpieczeństwo energetyczne i rozwój regionu, w tym rozbudowa sieci przesyłowych.
- ❖ Tworzenie warunków dla rozwoju energetyki jądrowej.
- ❖ Rozwój energetyki konwencjonalnej, w tym opartej na węglu brunatnym.

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2015 (Poznań 2012)

Wielkopolska jest województwem, gdzie mimo względnie dużego rozwoju energetyki odnawialnej, udział energii elektrycznej uzyskiwanej z odnawialnych źródeł w ogólnym bilansie regionu wynosił w 2009 r. zaledwie 0,6%. Zdecydowana większość energii elektrycznej pochodzi z elektrowni konwencjonalnych, w tym z położonego we wschodniej części województwa Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin (PAK).

Rozwój energetyki odnawialnej w województwie wielkopolskim jest uzależniony od takich czynników jak zasoby i możliwości pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych oraz od takich uwarunkowań, które w istotny sposób mogą ograniczyć lub wykluczyć możliwości jej wykorzystania.

Do najważniejszych zaliczyć można uwarunkowania wynikające z konieczności ochrony środowiska i ochrony walorów krajobrazowych, a także z wymogów przeprowadzania procedur ocen oddziaływania na środowisko. Poważnym ograniczeniem mogą być np. obszary objęte ochroną prawną, gdzie proces lokalizacji instalacji związanych z energią odnawialną regulują odrębne przepisy. Istotne dla zachowania jakości środowiska przyrodniczego są również inne elementy środowiska, które współtworzą strukturę przyrodniczą Wielkopolski, takie jak korytarze ekologiczne, trasy migracji zwierząt, miejsca cenne dla ptaków w okresie lęgowym i podczas wędrówki czy powierzchnie leśne. Dodatkowo są czynnikiem hamującym rozwój energetyki odnawialnej w regionie. Pomimo faktu, że w poszczególnych częściach Wielkopolski uwarunkowania dla rozwoju różnych rodzajów energii odnawialnej nie są jednakowe, to w całym regionie możliwy jest rozwój wszystkich rodzajów odnawialnych źródeł energii.

Potwierdzają to funkcjonujące na terenie województwa siłownie wiatrowe, elektrownie wodne, kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne, a także biogazownie i instalacje do uzyskiwania biogazu. Szereg instalacji jest w fazie projektów lub w trakcie budowy.

W zagadnieniu 4.7 Jakość powietrza został wytypowany następujący cel:
Cel do 2023r.: Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza oraz standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa.

Kierunki działań, służące realizacji ww. celu to:

- ❖ Osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji w powietrzu poprzez wdrożenie programów ochrony powietrza.
- ❖ Wzmocnienie systemu monitoringu powietrza.
- ❖ Ograniczenie niskiej emisji ze źródeł komunalnych, w tym eliminowanie węgla jako paliwa w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych i zastępowanie go innymi, bardziej ekologicznymi nośnikami ciepła, w tym odnawialnych źródeł energii (np. wody geotermalne, energia słoneczna, energia wiatrowa, energia biomasy z lokalnych źródeł).
- ❖ Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych.
- ❖ Wprowadzanie zintegrowanej gospodarki energetycznej w miastach poprzez wykorzystanie do celów komunalnych ciepła odpadowego z elektrociepłowni i kotłowni zakładowych.
- ❖ Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- ❖ Modernizacja układów technologicznych ciepłowni i elektrociepłowni, w tym wprowadzanie nowoczesnych technik spalania.
- ❖ Instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powstałych w procesie spalania, a także poprawa sprawności obecnie funkcjonujących urządzeń redukujących zanieczyszczenia.

Głównym celem wojewódzkiej polityki ekologicznej w zakresie ochrony powietrza jest osiągnięcie takiej jakości powietrza, który nie będzie wpływał na stan zdrowia ludzi i środowiska, a także będzie spełniał wymagania prawne w zakresie jakości powietrza i norm emisyjnych. Cele ilościowe wynikają z programów krajowych (Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, Polityka energetyczna Polski do 2030 r. etc.), zobowiązań przyjętych w Traktacie Akcesyjnym i ratyfikowanych umów międzynarodowych.

5.2. Wymiar lokalny

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej jest spójny z następującymi dokumentami obowiązującymi na terenie Miasta i Gminy:

- ❖ Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Pleszew 2015-2023 (Pleszew 2015).

- ❖ Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pleszew (Uchwała nr VIII/83/2011 z dnia 21 czerwca 2011 r.).
- ❖ Prognoza oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami Powiatu Pleszewskiego (Pleszew, 2010 r.).
- ❖ Lokalny program rewitalizacji Miasta Pleszewa na lata 2005-2013 (Pleszew, 2009 r.).

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Pleszew 2015-2023

Cel operacyjny 1.1. Poprawa stanu środowiska naturalnego

W ciągu ostatnich lat samorząd zrealizował kilkadziesiąt inwestycji związanych z uporządkowaniem gospodarki ściekowej, podjęte zostały również działania termomodernizacyjne związane z ograniczeniem zanieczyszczenia atmosfery. Analiza stanu wskazuje jednak, iż w dalszym ciągu konieczna jest kontynuacja działań proekologicznych.

Realizowanie celu przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- ❖ Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej i innych.
- ❖ Opracowanie i wdrażanie programu gospodarki niskoemisyjnej.
- ❖ Budowa i remont sieci kanalizacji wodociągowej/sanitarnej.
- ❖ Remont oczyszczalni ścieków.
- ❖ Gospodarka odpadami.
- ❖ Odnawialne źródła energii.
- ❖ Rewitalizacja obszarów problemowych.
- ❖ Inne działania spójne z założeniami celu operacyjnego.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pleszew.

Możliwości ograniczenia zagrożeń w zakresie powietrza atmosferycznego:

- ❖ Zapewnienie powszechnego dostępu do gazu ziemnego.
- ❖ Popularyzacja energii ze źródeł odnawialnych.
- ❖ Modernizacja systemów grzewczych i docieplenie budynków.
- ❖ Zmniejszanie energochłonności sektora komunalnego, rolniczego i przemysłowo-usługowego.
- ❖ Utrzymanie luk w zabudowie umożliwiających ruchy mas powietrznych.
- ❖ Poprawa struktury biocenotycznej obszaru i zdolności pochłaniania dwutlenku węgla przez zbiorowiska roślinne, szczególnie leśne.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami Powiatu Pleszewskiego.

Kierunki działań powiatu pleszewskiego w zakresie ochrony powietrza winny obejmować:

- ❖ systematyczne opracowywanie i wdrażanie programów ochrony powietrza, zgodnie z wynikami rocznej oceny jakości powietrza w strefach,
- ❖ wspieranie działań inwestycyjnych w zakresie ochrony powietrza podejmowanych przez podmioty gospodarcze,
- ❖ wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji, w szczególności z obiektów będących własnością powiatu,
- ❖ wzmocnienie systemu monitoringu powietrza, w tym także w zakresie wynikającym z corocznej oceny jakości powietrza w strefach, głównie w zakresie pyłów PM₁₀ i PM_{2,5}, benzenu, dwutlenku siarki i dwutlenku azotu oraz metali ciężkich i WWA, analiza potrzeby i możliwości wprowadzania nowych instrumentów ochrony powietrza, w tym możliwości rozszerzenia systemu handlu uprawnieniami do emisji o kolejne substancje, wprowadzenia zobowiązań dobrowolnych czy realizacji wspólnych przedsięwzięć przez podmioty gospodarcze,
- ❖ promocja i wspieranie rozwiązań pozwalających na unikanie lub zmniejszanie wielkości emisji z transportu oraz mających na celu wdrożenie europejskich standardów emisji ze środków transportu,
- ❖ promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki,
- ❖ zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii,
- ❖ zwiększenie wykorzystania paliw alternatywnych (przykładowo biopaliwa),
- ❖ restrykcyjne przestrzeganie wymogów uwzględniania celów ochrony powietrza w programach, strategiach i politykach sektorowych,
- ❖ przygotowanie systemu oceny jakości zapachowej powietrza oraz zapobiegania jego zanieczyszczaniu przez substancje złowne.

Lokalny program rewitalizacji Miasta Pleszewa

Działania na rzecz ochrony powietrza:

- ❖ współpraca na rzecz kierunków zmniejszenia zanieczyszczeń z zakładów przemysłowych na terenie gminy,
- ❖ likwidacja indywidualnych punktów paleniskowych,
- ❖ przechodzenie na paliwa ekologiczne - gaz, paliwa odnawialne,
- ❖ tworzenie i rozszerzanie stref ochronnych zieleni,
- ❖ prowadzenie nowych nasadzeń leśnych na terenach nieużytków oraz gleb o słabej bonitacji.

6. Charakterystyka stanu istniejącego

6.1. Charakterystyka miasta i gminy

Miasto i Gmina Pleszew położona jest w centralnej Polsce, w południowej części województwa wielkopolskiego na rozległej Wysoczyźnie Kaliskiej. Odległość od stolicy województwa Poznania wynosi 100 km, odległość od Kalisza 30 km.

Rysunek 1. Położenie i granice Miasta i Gminy Pleszew.

Źródło: <http://maps.google.com>.

Miasto i Gmina Pleszew zajmuje obszar około 180 km², w tym na Miasto przypada 13 km². W zakresie realizacji zadań administracji samorządowej Gmina podzielona jest na 28 sołectw. Do największych siedzib jednostek pomocniczych, pod względem liczby mieszkańców, należą: Kowalew, Taczanów Drugi, Lenartowice, Brzezie, Grodzisko i Marszew. Sołectwa zamieszkuje ponad 11 tysięcy Pleszewian. Miasto Pleszew podzielone jest na 10 osiedli. Jest głównym ośrodkiem administracyjnym i siedzibą powiatu pleszewskiego.

6.2. Środowisko przyrodnicze

W obszarze Miasta i Gminy Pleszew ochronie prawnej na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody podlega:

- ❖ Obszar Chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie/rozporządzenie nr 6 Wojewody Kaliskiego z dnia 22.01.1993 r./ o powierzchni 55 800 ha.
- ❖ Obszar Natura 2000 – Glinianki w Lenartowicach o powierzchni 7,40 ha (kod PLH30_25).
- ❖ Pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej.
- ❖ Obszar Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET- obejmujący dolinę Prosny (korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym) oraz doliny jej prawych dopływów, stanowiących podstawę lokalnych sięgaczy, które z lokalnymi ostojami tworzą podstawowy układ powiązań ekologicznych gminy.
- ❖ Parki podworskie, grupy cennego, wielogatunkowego drzewostanu oraz szpalery i aleje przydrożne.

Pleszew znajduje się w obrębie regionu, który należy do typu klimatów – Kraina Wielkich Dolin – jest on w obrębie Krainy Gnieźnieńsko – Kaliskiej, charakteryzującej się stosunkowo korzystnymi warunkami klimatycznymi. Gleby i klimat sprzyjają produkcji rolnej i hodowli. Zdecydowana większość Gminy leży w obrębie Wysoczyzny Kaliskiej, a spadki terenu wynoszą średnio 1 – 3%. W Pleszewie, tak jak i w całej Wielkopolsce, najczęściej obserwowane są wiatry z sektora zachodniego, głównie z kierunku SW i W, najrzadziej pojawiają się wiatry z kierunku N i SE (N – północ, S – południe, W – zachód, E – wschód). Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 2,9 m/s. Największe prędkości wiatru są notowane w zimie i wiosną, a najmniejsze – latem. Średnia roczna temperatura powietrza wahała się od 7,8°C do 10,2°C. Maksymalne wartości średniej miesięcznej temperatury powietrza notuje się w lipcu. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych charakteryzuje się dużą zmiennością. Średnia ta należy do najniższych w Polsce. W rocznej sumie zaznacza się wyraźna przewaga opadów letnich. Okres niskich sum opadów atmosferycznych rozpoczyna się w styczniu i utrzymuje do marca. Od kwietnia następuje wzrost sum opadów z maksimum występującym najczęściej w lipcu.

Teren Pleszewa nie wykazuje znacznych dysproporcji w lokalnych warunkach klimatycznych, przede wszystkim ze względu na mało urozmaiconą rzeźbę terenu. Pewne różnice klimatyczne zaznaczają się okresowo na terenach wysoczyznowych oraz większych dolin rzecznych Prosny, Neru i Giszki.

6.3. Stan powietrza na terenie Miasta i Gminy Pleszew

Główne źródła emisji substancji do powietrza stanowią zakłady produkcyjne, kotłownie oraz ruch komunikacyjny, a więc sektor przemysłowy, komunalny i transportowy.

Wśród substancji emitowanych przez zakłady przemysłowe zlokalizowane na terenie powiatu pleszewskiego przeważają zanieczyszczenia charakterystyczne dla procesów spalania paliw do celów energetycznych i technologicznych, czyli dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyły. Wielkość emisji zależy od ilości i jakości używanego paliwa, wyposażenia w urządzenia oczyszczające gazy odlotowe oraz skuteczność działania tych urządzeń. Większość zakładów na terenie powiatu ma uregulowaną stronę

formalno-prawną w zakresie odprowadzania substancji do powietrza, tj. posiada ważne pozwolenie na emisję. Nie wszystkie natomiast dysponują urządzeniami służącymi ograniczeniu emitowanych substancji. Niektóre z zakładów na terenie powiatu pozostające w ewidencji WIOŚ przekraczają warunki określone w pozwoleniu na emisję gazów lub pyłów do powietrza.

Głównym problemem występującym zarówno na terenach miejskich, jak i wiejskich powiatu pleszewskiego jest tzw. niska emisja, związana ze stosowaniem paliw gorszej jakości w paleniskach domowych oraz z działalnością małych zakładów, niepodlegających obowiązkowi posiadania decyzji o dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza, kumulująca się w przypadku obszarów o zwartej zabudowie z emisją ze źródeł komunikacji drogowej.

Okolo 60 % zabudowy miejskiej powiatu to zabudowa zwarta, pozostała zabudowa to budownictwo jednorodzinne i siedliskowe, dominujące na terenach wiejskich. Na terenach wiejskich występuje również zabudowa letniskowa – rekreacyjna. Przytoczone dane rzutują zarówno na ilość jak i rodzaj źródeł ciepła. Identyfikacja tych źródeł wymagałaby jednak pełnej znajomości każdego podmiotu korzystającego ze środowiska, co przekracza zakres niniejszego opracowania. Na terytorium powiatu nadal większość instalacji ciepłowniczych zasilana jest węglem. Ma to bezpośredni wpływ na jakość powietrza i rzutuje jednocześnie na znaczący udział „niskiej emisji” w emisji całkowitej z terenu powiatu.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu w swoim „Raporcie o stanie środowiska w roku 2002” podzielił teren województwa na 3 strefy:

- ❖ klasa strefy A – nie przekroczenie wartości dopuszczalnych z uwzględnieniem dozwolonej częstotliwości przekroczeń,
- ❖ klasa strefy B – poziom stężeń wartości dopuszczalnej nie przekraczających wartości dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- ❖ klasa strefy C – powyżej wartości dopuszczalnych.

W wyniku oceny jakości powietrza Pleszewa, został on zakwalifikowany do klasy wynikowej A, co oznacza, że na rozpatrywanym terenie nie są przekraczane wartości dopuszczalne z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń dla następujących zanieczyszczeń: SO₂, NO₂, PM₁₀, Pb, C₆H₆, CO, O₃ oraz NO_x.

Miasto i Gmina Pleszew charakteryzuje się niewielkim stopniem lokalnego zagrożenia czystości powietrza z uwagi na rolniczy charakter, brak przemysłu ciężkiego, wielkiej energetyki i przemysłu chemicznego.

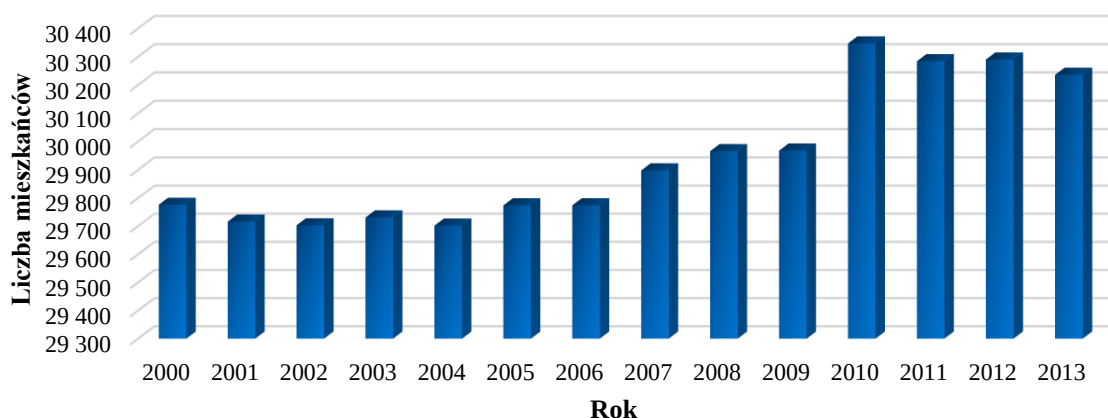
Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza są przede wszystkim zanieczyszczenia komunikacyjne – liniowe (wynikające z przebiegu przez teren gminy dróg krajowych nr 11 i 12) oraz pochodzące ze źródeł niskiej emisji (wykorzystaniem paliw stałych do ogrzewania gospodarstw), a w mniejszym stopniu zanieczyszczenia przemysłowe (powstające w wyniku spalania paliw i procesów technologicznych).

Do emitowanych substancji należą:

- ❖ tlenek węgla – jako produkt niezupełnego spalania paliw pochodzi ze źródeł przemysłowych, kotłowni komunalnych, palenisk domowych oraz środków transportu
- ❖ dwutlenek siarki- pochodzi głównie z energetycznego spalania paliw,
- ❖ tlenki azotu – emisja w różnym stopniu rozkłada się na transport samochodowy i energetyczne spalanie paliw,
- ❖ pyły –głównymi źródłami są ciepłownie przemysłowe i komunalne oraz przemysł /popioły lotne ze spalania paliw/.

6.3. Demografia

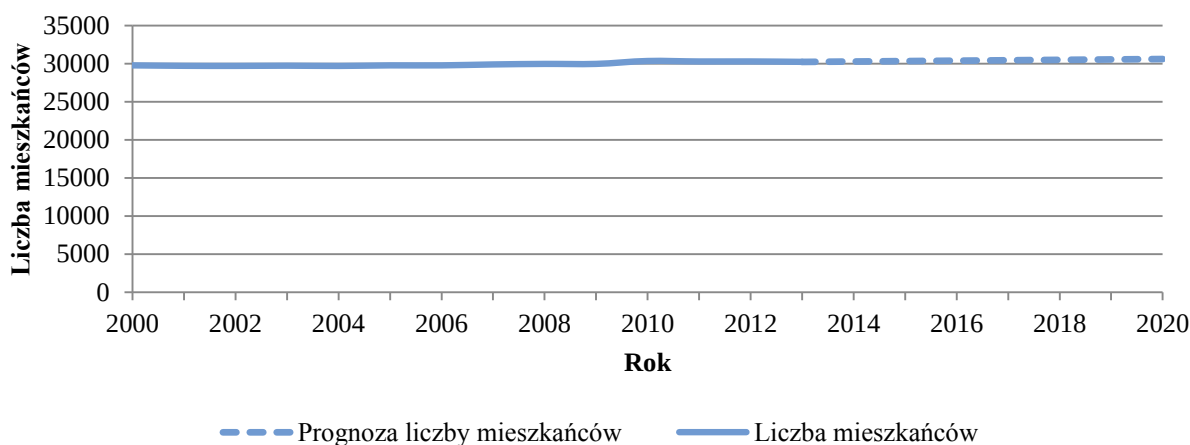
Liczba mieszkańców na terenie Miasta i Gminy Pleszew systematycznie wzrasta. W roku 2000 liczba osób według faktycznego miejsca zamieszkania wynosiła 29 776 mieszkańców, natomiast w roku 2013 liczba osób zamieszkujących teren gminy wynosiła 30 236 i wzrosła o 460 mieszkańców. Wykres 1 przedstawia zmieniającą się liczbę mieszkańców w latach 2000-2013.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Miasta i Gminy Pleszew w latach 2000-2013.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Prognoza liczby mieszkańców została przeprowadzona na podstawie średniorocznego trendu zmian, który wynosi 0,18% w ciągu ostatniej dekady. Prognoza do roku 2020 zakłada bardzo niewielki wzrost liczby ludności. Wartość tego wskaźnika przedstawia wykres 2.

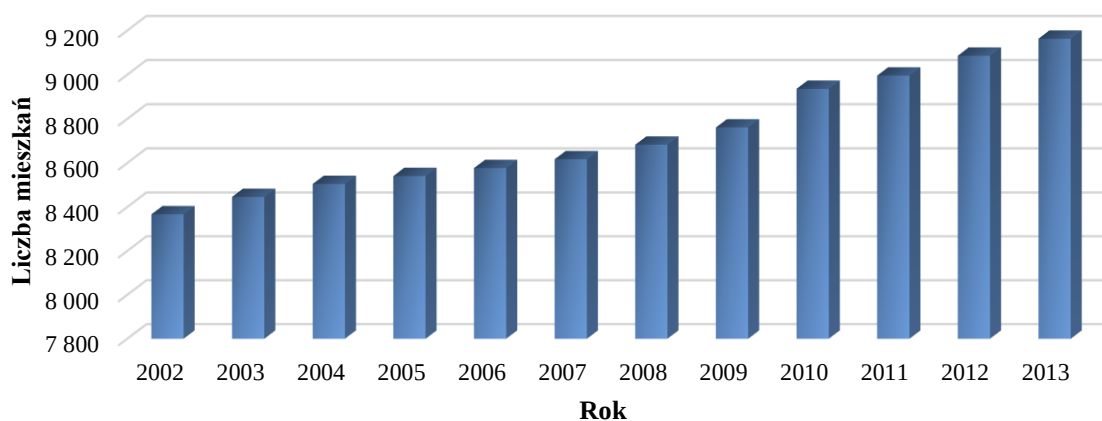

Wykres 2. Prognoza liczby mieszkańców Miasta i Gminy Pleszew do roku 2020.

Źródło: Opracowanie własne.

6.4. Struktura mieszkaniowa

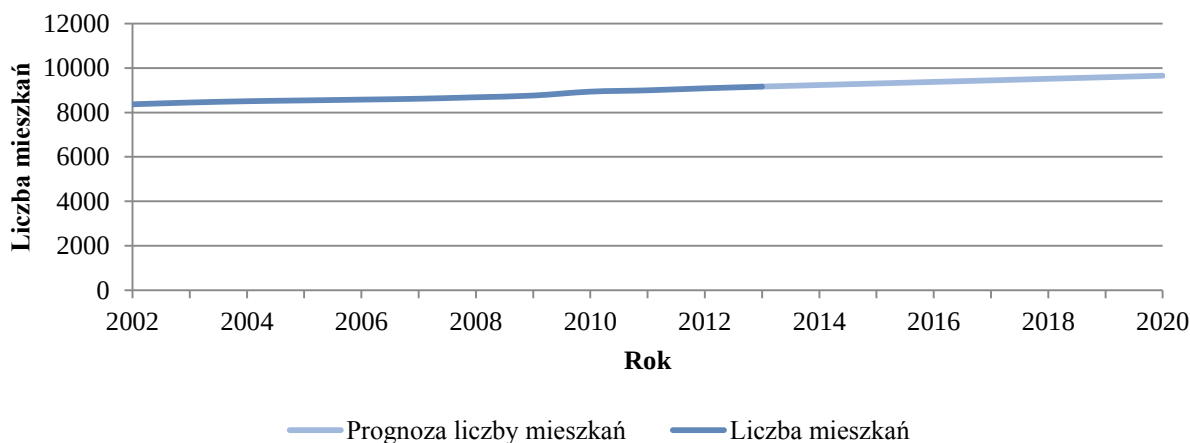
W ostatnich latach zaobserwowano wzrost liczby ludności Miasta i Gminy, przy jednoczesnym wzroście liczby mieszkań, pomieszczeń oraz ich powierzchni użytkowej. Na wykresie 3 przedstawiono liczbę budynków mieszkalnych w latach 2002-2013. Wartość tego wskaźnika w stosunku do roku 2002, w roku 2013 wzrosła o 717.

Wykres 3. Liczba budynków mieszkalnych na terenie Miasta i Gminy Pleszew w latach 2002 - 2013.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

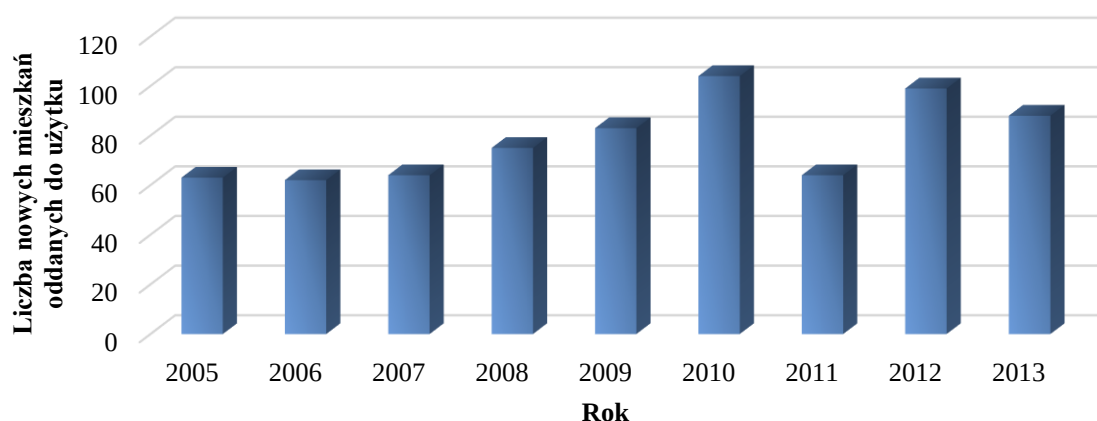
Na wykresie 4 została przedstawiona prognozowana liczba budynków mieszkalnych do roku 2020, która w dalszym ciągu będzie nieznacznie wzrastać.

Wykres 4. Prognoza liczby budynków mieszkalnych do roku 2020 dla Miasta i Gminy Pleszew.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL.

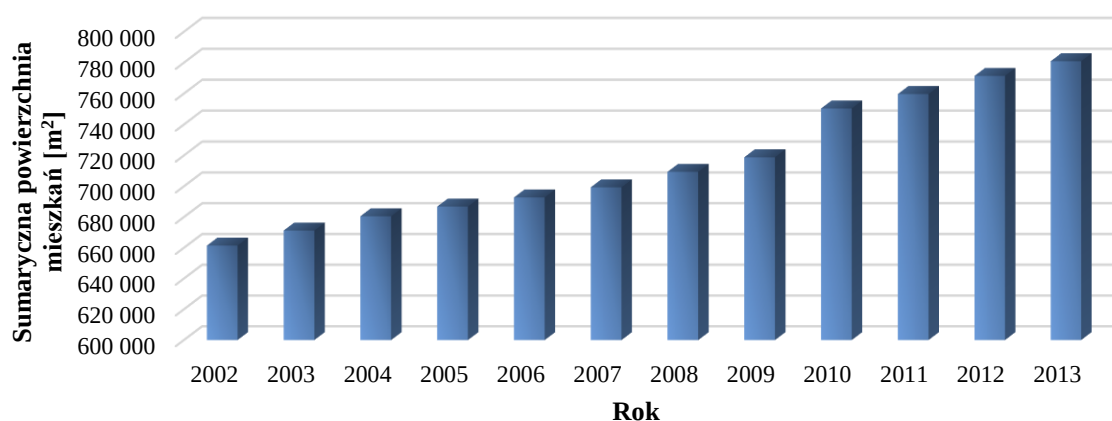
Liczba mieszkań oddanych do użytku w poszczególnych latach została przedstawiona na wykresie 5. W roku 2010 liczba nowych mieszkań na terenie gminy wynosiła 104 i była to najwyższa wartość tego wskaźnika.

Wykres 5. Liczba nowych budynków mieszkalnych oddanych do użytku na terenie Miasta i Gminy Pleszew.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

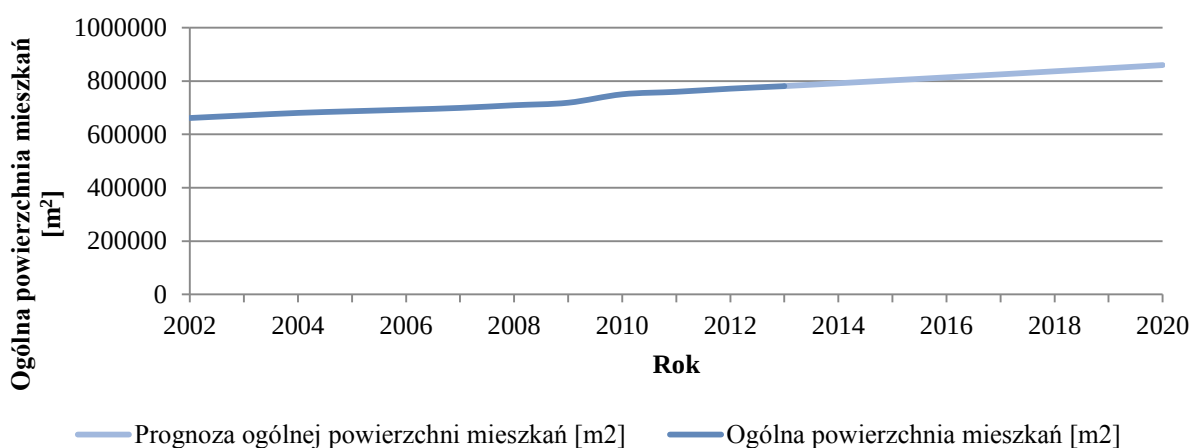
W związku ze wzrostem liczby budynków mieszkalnych na terenie Miasta i Gminy Pleszew obserwuje się również wzrost powierzchni użytkowych budynków [m²]. W 2002 roku sumaryczna powierzchnia mieszkań wynosiła 661 226 m², natomiast w roku 2013 – 780 980 m². Powodem wzrastającej powierzchni budynków mieszkalnych jest rozwój budownictwa jednorodzinne. Ogólna powierzchnia budynków mieszkalnych na terenie Miasta i Gminy Pleszew została przedstawiona na wykresie 6.

Wykres 6. Ogólna powierzchnia mieszkań na terenie Miasta i Gminy Pleszew.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

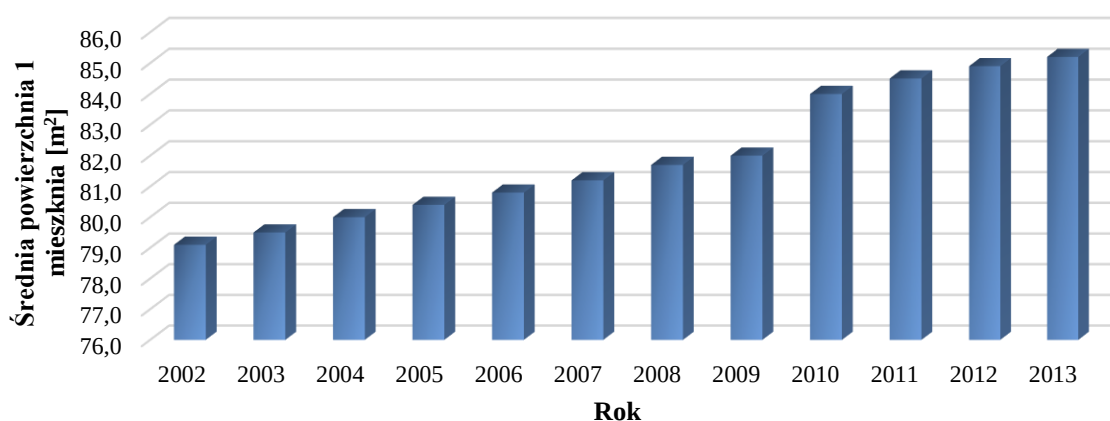
Biorąc pod uwagę trend zmian na przestrzeni lat 2002 - 2013 prognozuje się wzrost powierzchni użytkowych mieszkań [m²] na terenie gminy do 2020 r. Zgodnie z założoną prognozą przyjmuje się, że w 2020 r. powierzchnia mieszkań ogółem będzie wynosiła 859 956 m². Prognozowana powierzchnia ogólna budynków mieszkalnych została przedstawiona na wykresie 7.

Wykres 7. Prognoza ogólnej powierzchni budynków mieszkalnych na terenie miasta i gminy do roku 2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL.

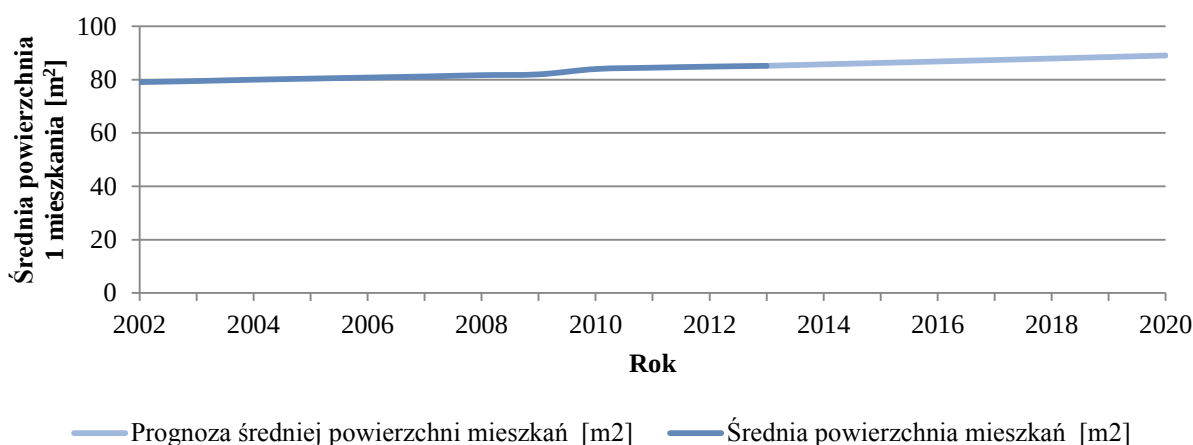
Średnia powierzchnia mieszkań na terenie Miasta i Gminy Pleszew wzrasta z roku na rok. Wyraźny wzrost nastąpił od 2010 roku. Od roku 2002 do roku 2013 powierzchnia jednego mieszkania wzrosła o 6,1 m². Wykres 8 przedstawia zestawienie średniej powierzchni mieszkań dla gminy.

Wykres 8. Średnia powierzchnia mieszkań na terenie Miasta i Gminy Pleszew.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Prognoza średniej powierzchni jednego budynku mieszkalnego do roku 2020 przewiduje dalszy wzrost. W roku 2020 wartość tego wskaźnika będzie wynosiła 89,1 m². Wykres 9 przedstawia prognozę średniej powierzchni budynków mieszkalnych w latach 2014 – 2020, wraz z uwzględnieniem średniej powierzchni mieszkań w latach 2002-2013.

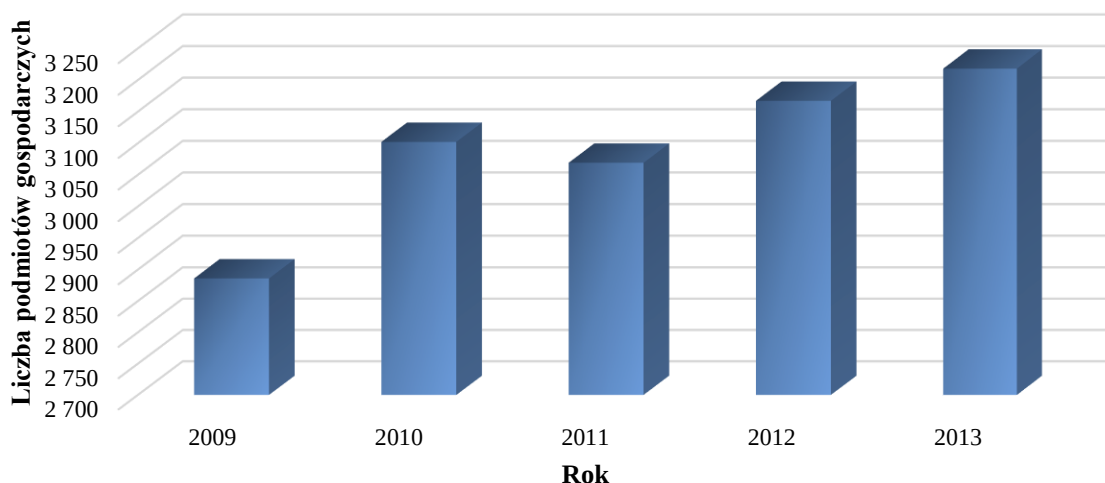

Wykres 9. Prognoza średniej powierzchni mieszkań do roku 2020 w Mieście i Gminie Pleszew.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL.

6.5. Działalność gospodarcza

Na terenie Miasta i Gminy Pleszew obserwuje się systematyczny wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON. Liczba podmiotów gospodarczych w latach 2009-2013 ulega systematycznemu wzrostowi mimo wahań w niektórych latach co obrazuje wykres 10. Zdecydowana większość przedsiębiorstw to małe 1 – 2 osobowe firmy.

Wykres 10. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie miasta i gminy w latach 2009-2013.

Źródło: Bank danych lokalnych.

W strukturze branżowej zarejestrowanych w mieście i gminie firm dominują podmioty prowadzące działalność usługową, w szczególności handlową i budowlaną (41% wszystkich podmiotów gospodarczych). Stosunkowo duży procent zajmują także podmioty zajmujące się przetwórstwem przemysłowym (13% wszystkich podmiotów gospodarczych). Szczegółowy podział procentowy poszczególnych podmiotów wg sekcji PKD w roku 2013 przedstawiono w tabeli 1.

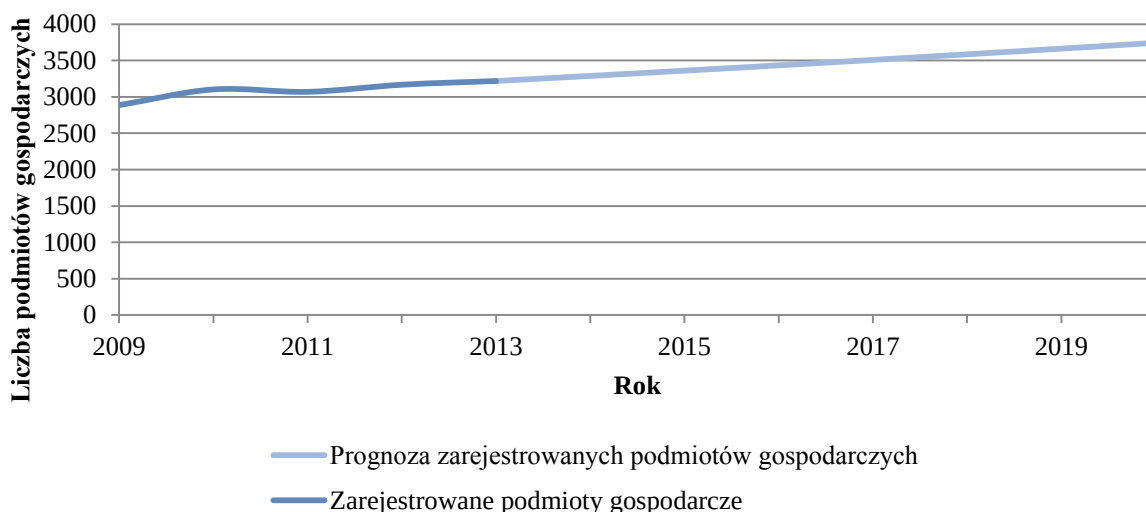
Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej na terenie Miasta i Gminy Pleszew wg sekcji PKD w roku 2013.

Sekcja PKD	Miasto i Gmina Pleszew
A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	80
B – Górnictwo i wydobywanie	2
C – Przetwórstwo przemysłowe	410
D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3
E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4
F – Budownictwo	303
G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	1016
H – Transport i gospodarka magazynowa	160
I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	61
J – Informacja i komunikacja	44

K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	67
L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	105
M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	232
N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	71
O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	17
P – Edukacja	146
Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	151
R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	59
S - Pozostała działalność usługowa i T - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	259
U – Organizacje i zespoły eksterytorialne	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Prognoza ilości podmiotów gospodarczych na terenie gminy będzie przewidywała dalszy wzrost do roku 2020 przedstawiony na wykresie 11.

Wykres 11. Prognoza ilości podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie miasta i gminy do roku 2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL.

7. Identyfikacja obszarów problemowych

Do obszarów problemowych na terenie miasta i gminy ustalonych na podstawie informacji zebranych na temat analizowanego obszaru należą:

- **Transport**

Głównym problemem jest emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych, rosnąca wraz ze wzrostem natężenia ruchu samochodowego na terenie miasta i gminy przy niedostatecznej przepustowości układów drogowych. Niepokojący jest bardzo szybki wzrost liczby pojazdów na terenie gminy. Większa ilość samochodów wiąże się również ze zwiększoną emisją zanieczyszczeń do powietrza. Prognoza na rok 2016 wskazuje, iż w śródmieściu Pleszewa na drodze krajowej nr 12 będzie się poruszać prawie 16 tys pojazdów na dobę. Wzmożony i intensywny ruch będzie powodował znaczne uciążliwości oraz zagrożenia zdrowotne dla mieszkańców.

- **„Niska emisja” na terenie miasta i gminy.**

Drugim ważnym powodem zanieczyszczenia powietrza są lokalne kotłownie na paliwa stałe. Około 76% mieszkańców do ogrzewania swoich gospodarstw wykorzystuje paliwa stałe, w skład których wchodzi m.in.: węgiel, ekogroszek, miał czy drewno. Dążeniem do rozwiązania problemu jest postępujący proces gazyfikacji i ucieplownienia miasta i gminy.

- **Niski procent zieleni urządzonej**

Na terenie miasta i gminy występuje stosunkowo mało obszarów leśnych, zaś istniejące nie są w pełni wykorzystane. Dążeniem do rozwiązania problemu jest zwiększenie udziału zieleni urządzonej przez właściwe zagospodarowanie terenów.

- **Niewielkie wykorzystanie OZE na terenie gminy.**

Obecnie procent wykorzystania OZE w ogólnym bilansie energetycznym gminy Pleszew jest niewielki. Nie przyczynia się to do realizacji celów wyznaczonych w pakiecie klimatyczno energetycznym do roku 2020. Dążenie do rozwiązania problemu powinno być realizowane nie tylko za pomocą programów krajowych ale również za pomocą programów i działań lokalnych.

- **Niedostateczna świadomość ekologiczna społeczeństwa**

Jest to pewnego rodzaju przeszkoda przy wprowadzaniu różnego rodzaju programów środowiskowych np. związanych z wymianą pieców węglowych na gazowe dla indywidualnych odbiorców. W tym konkretnym przypadku barierą często jest czynnik ekonomiczny, który wiąże się z niechęcią do większych kosztów ogrzewania nawet jeżeli mają one swoje przełożenie na większy komfort. Czynniki takie jak zwiększona efektywność energetyczna czy mniejsze emisje substancji zanieczyszczających do powietrza często nie są brane pod uwagę.

- **Ograniczone środki finansowe na ochronę powietrza**

Pomimo prowadzonych działań gmina posiada w swoim budżecie ograniczone środki na inwestycje w zakresie ochrony powietrza. Do przeprowadzenia bardziej kompleksowych zadań i wsparcia finansowego

na takie działania dla mieszkańców potrzebne są duże nakłady finansowe. Pomocne w tym wypadku mogą okazać się dofinansowania zarówno ze środków krajowych jak i unijnych.

8. Aspekty organizacyjne i finansowe niezbędne do realizacji

8.1. Unijna perspektywa budżetowa 2014-2020

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POLiŚ 2014-2020) to narodowy program mający na celu wspieranie gospodarki niskoemisyjnej, ochronę środowiska, powstrzymywanie lub dostosowanie się do zmian klimatu, komunikację oraz bezpieczeństwo energetyczne.

POLiŚ 2014-2020 jest przedłużeniem i kontynuacją najważniejszych kierunków inwestycji wyznaczonych w edycji wcześniejszej- POLiŚ 2007-2013. Odnoszą się one w szczególności do postępu technicznego państwa w priorytetowych sektorach gospodarki.

Program POLiŚ 2014-2020 to program krajowy, skierowany na finansowanie dużych projektów. Kierowany jest do podmiotów publicznych (włączając w to jednostki samorządu terytorialnego) oraz do podmiotów prywatnych (szczególnie do dużych przedsiębiorstw). Podstawowym źródłem finansowania POLiŚ 2014-2020 będzie Fundusz Spójności, którego głównym zadaniem jest wspieranie rozwoju europejskich sieci komunikacyjnych oraz ochrony środowiska w krajach Unii Europejskiej. Ponadto planuje się dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

Program kierowany jest na inwestycje takie jak:

a) Oś priorytetowa I (FS) - Zmniejszenie emisyjności gospodarki:

- ❖ (4.i.) wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- ❖ (4.ii.) promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach,
- ❖ (4iii.) wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym,
- ❖ (4.iv.) rozwijanie i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji działających na niskich i średnich poziomach napięcia,
- ❖ (4.v.) promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu,
- ❖ (4.vi.) promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe.

Beneficjenci:

W ramach priorytetu inwestycyjnego wsparcie przewidziane jest dla jednostek samorządu terytorialnego oraz działających w ich imieniu jednostek organizacyjnych, przedsiębiorców, a także podmiotów świadczących usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego a także podmiotów będących dostawcami usług energetycznych w rozumieniu dyrektywy 2012/27/UE. Z uwagi na to, że interwencja będzie miała charakter horyzontalny i dotyczyła całego kraju, grupami docelowymi wsparcia będą użytkownicy wspartej infrastruktury.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie ma charakter horyzontalny i dotyczy całego kraju. Inwestycje realizowane w ramach priorytetu mają istotny wpływ dla wszystkich obszarów gospodarki i będą w istotnej mierze zlokalizowane na terenach miejskich. Realizacja inwestycji zaplanowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego sprzyjać będzie wypełnianiu założeń Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego. Planowane do realizacji projekty będą w szczególności służyć osiągnięciu celu szczegółowego SUE RMB Adaptacja do zmiany klimatu, zapobieganie oraz zarządzanie ryzykiem oraz będą wpisywać się w cele przyjęte dla OP SME służące poprawie efektywnego wykorzystania zasobów przez przedsiębiorstwa oraz OP ENERGY Poprawa dostępu do wydajnych oraz bezpiecznych rynków energii.

Tryb naboru: konkursowy i pozakonkursowy.

Planowany wkład unijny: 1 828 430 978 euro

b) Oś priorytetowa II (FS) - Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:

- ❖ (5.ii.) wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami.
- ❖ (6.i.) inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie;
- ❖ (6.ii.) inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie;
- ❖ (6.iii.) ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę;
- ❖ (6.iv.) podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.

Planowany wkład unijny: 3 508 174 166 euro

c) Oś priorytetowa III (FS) – Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego:

- ❖ (7.i.) wspieranie multimodalnego jednolitego europejskiego obszaru transportu poprzez inwestycje w TEN-T,
- ❖ (7.ii.) rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej.

Beneficjenci:

W sektorze kolejowym beneficjentami będą zarządcy infrastruktury kolejowej (w tym dworcowej) oraz przedsiębiorstwa kolejowych przewozów pasażerskich i towarowych, a także spółki powołane specjalnie w celu prowadzenia działalności polegającej na wynajmowaniu/leasingu taboru kolejowego (tzw. ROSCO – rolling stock leasing companies) oraz samorządy terytorialne (infrastruktura dworcowa i tabor kolejowy). Ponadto, dla działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa w transporcie kolejowym, beneficjentami będą służby ratownicze (ratownictwo techniczne) oraz właściwe organy administracji rządowej, podległe im urzędy i jednostki organizacyjne. Z uwagi na to, że interwencja będzie miała charakter horyzontalny i dotyczyła całego kraju grupami docelowymi wsparcia będą użytkownicy indywidualni i przedsiębiorcy korzystający z dofinansowanej środkami UE infrastruktury transportowej w sieci TEN-T.

Terytorialny obszar realizacji:

W zakresie modernizacji kolejowej sieci TEN-T wsparcie ma charakter horyzontalny i dotyczy całego kraju. Na obszarze Polski Wschodniej interwencja POIS dotycząca głównych magistral kolejowych będzie uzupełniana przez inwestycje na liniach kolejowych o znaczeniu makroregionalnym finansowanych w ramach PO Polska Wschodnia. W pierwszym rzędzie, w celu zapewnienia spójności krajowej sieci transportowej, wsparcie będzie skierowane do ciągów transportowych wymagających dokończenia inwestycji infrastrukturalnych podjętych w okresie 2007-2013. Budowa połączeń transportowych zwiększających dostępność do polskich ośrodków wzrostu, będzie wypełniała założenia Krajowej Polityki Miejskiej w zakresie wzmocnienia infrastruktury transportowej służącej poprawie możliwości rozwojowych miast w relacjach krajowych oraz europejskich. Realizacja priorytetów na rzecz poprawy połączeń transportowych, w tym o znaczeniu europejskim, będzie miała znaczący wpływ na poprawę możliwości rozwojowych w skali kraju, jak również makroregionu, przyczyniając się do osiągnięcia celów SUE RMB, dotyczących poprawy dostępności obszaru Morza Bałtyckiego w wymiarze wewnętrznym oraz zewnętrznym. Działania w powyższym zakresie będą spójne z celami SUE RMB przyjętymi dla OP TRANSPORT, dotyczącymi poprawy wewnętrznych i zewnętrznych powiązań transportowych makroregionu.

Tryb naboru: konkursowy i pozakonkursowy.

Planowany wkład unijny: 9 532 376 880 euro

d) Oś priorytetowa IV (EFRR) - Infrastruktura drogowa dla miast:

- ❖ (7.a.) wspieranie multimodalnego jednolitego europejskiego obszaru transportu poprzez inwestycje w TEN-T,
- ❖ (7.b.) zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi.

Planowany wkład unijny: 2 970 306 179 euro

e) Oś priorytetowa V (FS) - Rozwój transportu kolejowego w Polsce:

- ❖ (7.i.) wspieranie multimodalnego jednolitego europejskiego obszaru transportu poprzez inwestycje w TEN-T,
- ❖ (7.iii.) rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu.

Planowany wkład unijny: 5 009 700 000 euro

f) Oś priorytetowa VI (FS) - Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach:

- ❖ (4.v.) promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Planowany wkład unijny: 2 299 183 655 euro

g) Oś priorytetowa VII (EFRR) - Poprawa bezpieczeństwa energetycznego:

- ❖ (7.e.) zwiększenie efektywności energetycznej i bezpieczeństwa dostaw poprzez rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu energii oraz poprzez integrację rozproszonego wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.

Planowany wkład unijny: 1 000 000 000 euro

h) Oś priorytetowa VIII (EFRR) - Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.

Planowany wkład unijny: 467 300 000 euro

i) Oś priorytetowa IX (EFRR) - Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia.

Planowany wkład unijny: 468 275 027 euro

j) Oś priorytetowa X (FS) - Pomoc techniczna.

Planowany wkład unijny: 330 000 000 euro

8.2. Środki NFOŚiGW

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej stanowi jedno z głównych źródeł polskiego systemu finansowania przedsięwzięć służących ochronie środowiska, wykorzystujący środki krajowe jak i zagraniczne. Na najbliższe lata przewidziane jest finansowanie działań w ramach programu ochrona atmosfery, który podzielony jest na cztery działania priorytetowe: *poprawa jakości powietrza, poprawa efektywności energetycznej, wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii oraz system zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme)*.

Poprawa jakości powietrza

Program poprawa jakości powietrza ma na celu zmniejszenie narażenia ludności na oddziaływanie zanieczyszczeń powietrza w tych strefach, gdzie dopuszczalne i docelowe stężenia zanieczyszczeń uległy przekroczeniu. W tym celu należy opracowywać programy ochrony powietrza oraz zmniejszać emisję zanieczyszczeń, szczególnie pyłów PM_{2,5} i PM₁₀ oraz emisji CO₂. Program dzieli się na dwie części. Pierwsza dotyczy *współfinansowania opracowania programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych* i jest skierowana do województw. Druga część programu finansuje działania związane z *likwidacją niskiej emisji wspierającą wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii (program KAWKA)*. Beneficjentami są wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Poprawa efektywności energetycznej

Program poprawa efektywności energetycznej realizowany jest w ramach zadania *Inwestycje energooszczędne w małych i średnich przedsiębiorstwach*. Forma wsparcia to kredyt i dotacja do 100% kosztów kwalifikowanych inwestycji. Dotacja wynosi: 10% kapitału kredytu bankowego wykorzystanego na sfinansowanie kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia; 15% kapitału kredytu bankowego (w przypadku, gdy inwestycja została poprzedzona audytem energetycznym) oraz dodatkowo do 15% kapitału kredytu bankowego na pokrycie poniesionych kosztów wdrożenia systemu zarządzania energią. Innym zadaniem w ramach programu poprawa efektywności energetycznej jest *REGION – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOSiGW*. Beneficjentami są wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, a następnie podmioty realizujące przedsięwzięcia na rzecz intensyfikacji regionalnych działań ochrony środowiska lub gospodarki wodnej. Forma finansowania to pożyczka do 100% kosztów wskazanych w koncepcji opisanej we wniosku o dofinansowanie.

Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii

W ramach programu wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii finansowane są następujące działania: *BOCIAN – Rozproszone, odnawialne źródła energii* oraz *Prosument – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii*.

Program BOCIAN ma na celu ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ poprzez zwiększenie produkcji energii z instalacji, które wykorzystują odnawialne źródła energii. Z programu mogą skorzystać przedsiębiorcy. Forma finansowania działań w ramach programu to pożyczka w wysokości 2 – 40 mln zł.

Program PROSUMENT ma na celu promowanie nowych technologii OZE oraz postaw prosumenckich (podniesienie świadomości inwestorskiej i ekologicznej), a także rozwój rynku dostawców urządzeń i instalatorów oraz zwiększenie liczby miejsc pracy w tym sektorze. Program skierowany jest do osób fizycznych, spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, a także jednostek samorządu terytorialnego. Uzyskać można pożyczkę i dotację łącznie do 100% kosztów kwalifikowanych instalacji, z czego dotacja stanowi 40%.

W ramach programu System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme) realizowany będzie program SOWA Energooszczędne oświetlenie uliczne, którego celem jest wspieranie realizacji przedsięwzięć poprawiających efektywność energetyczną systemów oświetlenia publicznego. W ramach programu możliwe będzie uzyskanie dotacji (do 45% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia) i pożyczki (do 55% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia). Wsparcie skierowane jest do jednostek samorządu terytorialnego.

Programy międzydziedzinowe

Finansowanie działań na rzecz poprawy jakości środowiska i efektywności energetycznej realizowane jest z programów międzydziedzinowych: Wsparcie przedsiębiorców w zakresie niskoemisyjnej i oszczędnej gospodarki. Program został podzielony na dwie części: *Audyt energetyczny/elektroenergetyczny przedsiębiorstwa* i *Zwiększenie efektywności energetycznej*. Wsparcie finansowe skierowane jest dla przedsiębiorców realizujących inwestycje w zakresie audytów energetycznych lub zwiększenia efektywności energetycznej. Inwestycje finansowane będą w formie dotacji w wysokości do 70% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia.

Program GEKON – Generator Koncepcji Ekologicznych ma służyć efektywnemu wykorzystaniu potencjału innowacji technologicznych dla realizacji celów środowiskowych i gospodarczych, a także podnoszeniu konkurencyjności na rynku. Skierowany jest do przedsiębiorców, konsorcjów naukowych oraz grup przedsiębiorców wspólnie działających. Działania w ramach programu obejmują fazę badawczą – rozwojową (36 mln zł) oraz fazę wdrożeniową (160 mln zł).

8.3. Środki WFOŚiGW

WFOŚiGW w Poznaniu przewiduje finansowe wsparcie na inwestycje w OZE oraz związane z poprawą efektywności energetycznej. W ramach WFOŚiGW wspierane będą: budowa OZE, likwidacja niskiej emisji oraz termomodernizacja.

Beneficjentami mogą być m.in. jednostki samorządów terytorialnych, szpitale, kościoły, kluby sportowe, instytucje kultury, uczelnie, a także parki narodowe. Możliwe będzie uzyskanie do 40% dotacji dla większości beneficjentów oraz do 80% dla Hospicjum.

W ramach WFOŚiGW można będzie także uzyskać wsparcie finansowe na zakup i instalację ogniw fotowoltaicznych o mocy do 10 kW (dopłaty do kapitału kredytów bankowych). Możliwe będzie uzyskanie pożyczki preferencyjnej do 100% kosztów kwalifikowanych lub dotacji w wysokości do 40% kosztów kwalifikowanych.

Likwidacja niskiej emisji, zadania związane z oszczędnością energii oraz budowa instalacji OZE m.in. w budynkach użyteczności publicznej będą mogły zostać sfinansowane przez środki WFOŚiGW. Możliwe będzie uzyskanie dotacji do 40% kosztów kwalifikowanych lub do 70% kosztów kwalifikowanych w przypadku jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla.

Dofinansowanie udzielane przez Fundusz to:

- ❖ pożyczka,
- ❖ dotacja, przekazanie środków,
- ❖ nagroda,
- ❖ poręczenie.

8.4. Bank Ochrony Środowiska

Bank oferuje następujące kredyty:

Kredyt Energia na Plus - Finansowanie jest przeznaczone na przedsięwzięcia, które zredukują emisję CO₂ oraz zmniejszą zużycie energii w obszarze budynków przemysłowych i mieszkalnych oraz w obrębie infrastruktury przemysłowej. Kredyt może objąć także budowę instalacji odnawialnych źródeł energii.

Kredyt z Dobrą Energią - na realizację przedsięwzięć z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, z przeznaczeniem na finansowanie projektów polegających na budowie: biogazowni, elektrowni wiatrowych, elektrowni fotowoltaicznych, instalacji energetycznego wykorzystania biomasy, innych projektów z zakresu energetyki odnawialnej. Dla JST, spółek komunalnych, dużych, średnich i małych przedsiębiorstw.

Kredyt Ekomontaż - daje szansę na sfinansowanie do 100% kosztów netto zakupu i/lub montażu urządzeń tj.: kolektory słoneczne, pompy ciepła, rekuperatory, systemu dociepleń budynków

i wiele innych. Okres kredytowania może sięgać nawet 10 lat.

Kredyt EkoOszczędny- na inwestycje prowadzące do oszczędności z tytułu: zużycia (energii elektrycznej, energii cieplnej, wody, surowców wykorzystywanych do produkcji), zmniejszenia opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, zmniejszenia kosztów produkcji ponoszonych

w związku z: składowaniem i zagospodarowaniem odpadów, oczyszczaniem ścieków, uzdatnianiem wody, inne przedsięwzięcia ekologiczne przynoszące oszczędności. Dla samorządów, przedsiębiorców (w tym wspólnot mieszkaniowych).

8.5. Bank Gospodarstwa Krajowego

Fundusz Termomodernizacji i Remontów

Warunki kredytowania:

- ❖ kredyt do 100% nakładów inwestycyjnych ,
- ❖ możliwość otrzymania premii bezzwrotnej: termomodernizacyjnej, remontowej (budynki wielorodzinne, użytkowane przed dniem 14 sierpnia 1961), kompensacyjnej, o wysokości premii termomodernizacyjnej stanowi 20% wykorzystanej kwoty kredytu, jednak nie więcej niż 16% kosztów poniesionych na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego i dwukrotność przewidywanych rocznych oszczędności kosztów energii, ustalonych na podstawie audytu energetycznego; o wysokość premii remontowej stanowi 20% wykorzystanej kwoty kredytu, nie więcej jednak niż 15% kosztów przedsięwzięcia remontowego.

8.6. ESCO

Finansowanie przedsięwzięć zmniejszających zużycie i koszty energii to podstawa działania firm typu ESCO (Energy Service Company). Rzetelna firma ESCO zawiera kontrakt na uzyskanie realnych oszczędności energii, które następnie są przeliczane na pieniądze. Kolejnym elementem podnoszącym wiarygodność firmy ESCO to kontrakt gwarantowanych oszczędności. Aby taki kontrakt zawrzeć firma ESCO dokonuje we własnym zakresie oceny stanu użytkowania energii w obiekcie i proponuje zakres działań, które jej zdaniem są korzystne i opłacalne. Jest w tym miejscu pole do negocjacji odnośnie rozszerzenia zakresu, jak również współudziału klienta w finansowaniu inwestycji. Kluczowym elementem jest jednak to, że po przeprowadzeniu oceny i zaakceptowaniu zakresu firma ESCO gwarantuje uzyskanie rzeczywistych oszczędności energii.

Jest rzeczą oczywistą, że nikt nie robi tego za darmo, więc firma musi zarobić, ale są co najmniej dwa aspekty, które przemawiają na korzyść tego modelu finansowania:

Zaangażowanie środków klienta jest dobrowolne (jeśli chce dokłada się do zakresu inwestycji, ale wówczas efekty są dzielone pomiędzy firmę i klienta).

Pewność uzyskania efektów – oszczędności energii gwarantowane przez firmę.

Ze względu na zbyt małą szczegółowość danych oraz analityczne szacowanie wielu wielkości pośrednich opisujących obiekty (cechy geometryczne, sposób i czas użytkowania, itp.) wykonanie wiarygodnej symulacji finansowej dla tego modelu nie jest możliwe. Konieczna byłaby szczegółowa analiza obiektu za obiektem, zarówno od strony technicznej jak i ekonomiczno-finansowej.

Model ten powinien być jednak rozważony, gdyż finalnie może się okazać, że ze względu na zagwarantowanie oszczędności w kontrakcie, firma będzie skrupulatnie nadzorowała obiekty i w rzeczywistości uzyska więcej niż zagwarantowała. W takim przypadku nie jest wykluczone, że pomimo wyższych kosztów realizacji przedsięwzięć, koszt uzyskania efektu będzie niższy niż w przypadku realizacji bez angażowania firmy ESCO.

II. Wyniki bazowej inwentaryzacji dwutlenku węgla

1. Metodologia

Celem inwentaryzacji jest określenie wielkości emisji z obszaru Miasta i Gminy Pleszew, tak aby umożliwić dobór działań służących jej ograniczeniu. Podstawą oszacowania wielkości emisji jest zużycie energii finalnej. Poprzez zużycie energii finalnej rozumie się zużycie:

- ❖ paliw opałowych (na potrzeby gospodarczo-bytowe i ogrzewanie budynków),
- ❖ paliw transportowych,
- ❖ energii elektrycznej,
- ❖ gazu systemowego.

Inwentaryzacja obejmuje pełny obszar administracyjny Miasta i Gminy Pleszew (180,00 km²). Rokiem w którym zebrano dane niezbędne do przeprowadzenia inwentaryzacji jest rok 2014 i rok 2015, przy czym większość zebranych danych jest aktualna na koniec roku 2013, stąd też przyjęto, iż dla dalszej części dokumentu rokiem, na którym ustalono aktualność inwentaryzacji jest rok 2013. Rok 2000 jest rokiem bazowym.

Rokiem dla którego prognozowana jest wielkość emisji jest rok 2020. W dalszej części dokumentu rok ten określany będzie jako rok docelowy. Rok ten stanowi również horyzont czasowy dla założonego planu działań.

1.1. Czynniki wpływające na emisję

Pierwszym etapem inwentaryzacji emisji na terenie miasta i gminy jest identyfikacja okoliczności i cech charakterystycznych gminy mający wpływ na wielkość emisji.

Na płaszczyźnie teoretycznej wyróżnić można okoliczności:

- 1) Determinujące aktualny poziom emisji.
- 2) Determinujące wzrost emisyjności.
- 3) Determinujące spadek emisyjności.

Do czynników determinujących aktualny poziom emisji należą:

- 1) Gęstość zaludnienia.
- 2) Ilość gospodarstw domowych.
- 3) Ilość podmiotów gospodarczych działających na terenie miasta i gminy.
- 4) Stopień urbanizacji.
- 5) Obecność zakładów przemysłowych, centrów usługowych oraz stref przemysłowych.
- 6) Ilość pojazdów zarejestrowanych na terenie miasta i gminy.
- 8) Ilość i stan techniczny obiektów publicznych.

Wskazane wyżej czynniki wpływają na aktualne zużycie energii finalnej, a tym samym całkowitą wielkość emisji CO₂ z obszaru miasta i gminy.

Do czynników determinujących wzrost emisyjności należą:

- ❖ wzrost liczby mieszkańców,
- ❖ wzrost liczby gospodarstw domowych,
- ❖ wzrost liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie miasta i gminy,
- ❖ budowa nowych szlaków drogowych,
- ❖ wzrost liczby pojazdów zarejestrowanych na terenie miasta i gminy.

Do czynników determinujących spadek emisyjności należą:

- ❖ spadek liczby mieszkańców,
- ❖ spadek liczby gospodarstw domowych,
- ❖ spadek liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie miasta i gminy,
- ❖ spadek liczby pojazdów zarejestrowanych na terenie miasta i gminy,
- ❖ termomodernizacja i poprawa stanu technicznego obiektów publicznych,
- ❖ poprawa efektywności energetycznej obiektów prywatnych,

- ❖ wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

W praktyce konieczne jest zatem dokonanie charakterystyki miasta i gminy w oparciu o wymienione wyżej kryteria co pozwoli oszacować aktualny poziom emisji gazów cieplarnianych oraz prognozowany trend zmian emisji do roku 2020.

2. Transport

Transport jest poważnym źródłem zanieczyszczenia środowiska. W ostatnich latach w Polsce nastąpił rozwój transportu drogowego i pojawiły się nowe zagrożenia środowiska. Prawie dwukrotnie wzrosła liczba prywatnych samochodów, ale nie nadążył za tym rozwój sieci dróg. Brakuje szybkich dróg omijających tereny zamieszkałe co powoduje większą emisję substancji i hałasu do środowiska. Spaliny i hałas komunikacyjny stwarzają duże zagrożenia dla środowiska, a więc i dla zdrowia ludzi. Wzrastająca liczba samochodów, często wyeksploatowanych, jest także źródłem dużej ilości odpadów.

Wewnętrzny układ drogowy miasta i gminy Pleszew ma charakter promienisty. W centrum krzyżują się 4 ciągi drogowe łączące Pleszew z drogami krajowymi i okolicznymi gminami.

Długości dróg gminy przedstawiają się następująco:

- ❖ Drogi krajowe 27 km.
- ❖ Drogi powiatowe 91 km.
- ❖ Drogi gminne 167,56 km.

Wykaz dróg gminnych został przedstawiony w tabeli 2.

Tabela 2. Wykaz dróg gminnych Miasta i Gminy Pleszew.

nr drogi	Trasa	nr drogi	Trasa	nr drogi	Trasa
639021P	Rokutów – Zawady	639044P	Kuczków – Gołuchów (Szkudła)	639067P	Brzezie – do dr. Powiat. Nr 4337P
639022P	Prokopów - Sulęcín	639045P	Marszew (wieś)	639068P	Brzezie (ul. Dębowa)
639093P	Broniszewice Marianin - Pacanowice	628559P	Karmin - Sowina	639069P	Grodzisko - Zawidowice
639094P	Broniszewice Marianin - Pacanowice	628526P	Czarnuszka - Baranówek	639070P	Zawidowice – do gr. gminy Gołuchów (Tursko)

639023P	Marszew (wieś) – do dr. Powiat. nr 4325P	628560P	Karminek – Taczanów (las)	639071P	Grodzisko - Rokutów
639024P	Korzkwy - Marszew	639046P	Lenartowice - Zawidowice	639072P	Rokutów (wieś)
639026P	Kowalew (ul. Cmentarna) - Kowalew	639047P	Bronów - Borucin	639073P	Lenartowice – do dr. krajowej nr 12
628558P	Taczanów (las) – Taczanów Drugi	639048P	Grodzisko – do gr. gminy Chocz	639074P	Łaszew – Sowina Błotna
639027P	od dr. Powiat. nr 4349P – Sowina Błotna	639049P	Grodzisko – do gr. gminy Chocz	639075P	Ludwina - Janków
639028P	Turowy – do gr. gminy Chocz	639050P	Lenartowice	639076P	Sowina Błotna - Sowina
639029P	Sowina Błotna - Janków	639058P	Taczanów Pierwszy – Taczanów Drugi	639077P	Kuczków - Borucin
639030P	Janków – do gr. gminy Gołuchów	639059P	Taczanów Drugi – Taczanów Pierwszy	639078P	Lubomierz – do dr. powiat nr 5288P
639031P	Bógwidze (Kotarby) - Borucin	639060P	Taczanów Drugi (Leśniczówka)	639079P	Suchorzew
639032P	Kuczków - Gołuchów	639061P	Bronów (wieś)	639080P	Borucin – do gr. powiatu ostrowskiego
639033P	Chorzew - Brzezcie	639062P	Bronów (wieś)– do gr. powiatu ostrowskiego	639081P	Piekarzew do ul. Leśnej m. Suchorzew
639034P	Brzezcie (ul. Koscielna) - Brzezcie	639062P	Bronów – do gr. powiatu ostrowskiego	639082P	Korzkwy (Tomaszew)
639035P	Pacanowice - Sulęcien	639051P	Prokopów - Lenartowice	639083P	Grodzisko (Huby)
639036P	Prokopów - Pacanowice	629096P	Czermin - Suchorzew	639084P	Nowa Wieś – Zielona Łąka
639037P	Marszew - Prokopów	639052P	Suchorzew	639085P	Nowa Wieś
628552P	Sośnica- Kowalew	639053P	Suchorzew – do gr. powiatu jarocińskiego	639086P	Sowina - Bówwidze

625061P	Skrzypnia – do dr. Powiat nr 4308P	639054P	Suchorzew - Kowalew	639087P	Chrzanów - Kuczków
629095P	Taczanów (las) – Bógwidze (Józefina)	639055P	Pleszew - Baranówek	639088P	Ludwina
639038P	Łaszew – Zielona Łąka	639056P	Baranówek – Nowa Wieś	639089P	Pleszew – do dr. gm. Nr 628526P
639039P	Zielona Łąka - Brzezcie	639057P	Baranówek – Taczanów Drugi	639090P	Korzkwy (Tomaszew)
639040P	Dobra Nadzieja	639063P	Ludwina – Sowina Błotna	639091P	Sulęciny – Lenartowice
639041P	Bógwidze (wieś)	639064P	Kuczków – do dr. Gm. Nr 639044P	639092P	Zawidowice - Zawady
639042P	Kuczków - Gołuchów	639065P	Chorzew - Janków	639097P	Zawidowice
639043P	Sowina - Kuczków	639066P	Brzezcie - Chorzew	639098P	Zawidowice – do dr. powiat. nr 4337P
				639099P	Lenartowice – do drogi powiat. nr 4338P

Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej UMiG Pleszew.

Oś kolejową przechodzącą przez teren Pleszewa stanowi linia kolejowa drugorzędna Poznań – Ostrów Wlkp. – Katowice. Przebiega ona jedynie przez zachodnią część Miasta i Gminy Pleszew, odcinek ten ma długość około 17 km. Usytuowane są przy niej 3 stacje kolejowe: Bronów, Pleszew (w miejscowości Kowalew) i Taczanów. Stacja Pleszew dysponuje bocznica kolejową i rampami wyładowniczymi. Przez teren gminy przebiegają także linie kolejowe wąskotorowe.

Komunikacja autobusowa odgrywa istotną rolę w przewozach wewnątrzgminnych. Komunikacja typu PKS odgrywa znaczną rolę w powiązaniach regionalnych.

2.1. Ruch lokalny

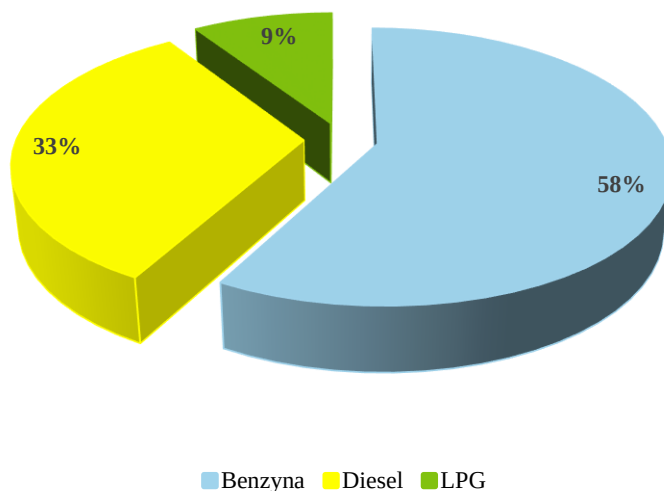
Dane dotyczące ilości pojazdów zarejestrowanych na terenie Miasta i Gminy Pleszew w roku 2000 i 2013, otrzymano ze Starostwa Powiatowego w Pleszewie.

W roku 2000 liczba zarejestrowanych pojazdów na terenie gminy wynosiła 11 007 sztuk – *tabela 3*.

Strukturę paliw wykorzystywanych w transporcie lokalnym w Mieście i Gminie Pleszew w roku 2013 przedstawia *wykres 12*.

Struktura paliw wykorzystywanych w transporcie w roku 2013

Wykres 12. Struktura paliw wykorzystywanych w transporcie w roku 2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych ze Starostwa Powiatowego w Pleszewie.

Liczbę pojazdów zarejestrowanych na terenie Miasta i Gminy Pleszew z podziałem na stosowany rodzaj paliwa w roku 2000 i 2013 wraz z emisją CO₂ zestawiono w tabeli 3 i 4. Emisję CO₂ wyliczono w oparciu o wskaźniki KOBiZE (Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami: wskaźniki emisji CO₂ do raportowania w ramach Wspólnotowego Systemu Handlu Uprawnieniami do emisji za rok 2014).

Tabela 3. Liczba pojazdów oraz emisja CO₂ z ruchu lokalnego w roku 2000.

		Liczba pojazdów		Emisja [Mg CO ₂]	Emisja [Mg CO ₂]
Motocykle	Benzyna	364	364	299,11	299,11
	Diesel		0	0,00	
	LPG		0	0,00	
Sam. Osobowe	Benzyna	8730	5 800	8 207,35	16 038,74
	Diesel		2 900	7 759,31	
	LPG		30	72,07	
Sam. Ciężarowe	Benzyna	1 672	393	285,036	17 147,79
	Diesel		1 100	14 757,19	
	LPG		169	2 105,57	
Autobusy	Benzyna	31	0	0,00	412,14
	Diesel		31	412,14	
	LPG		0	0,00	
Samochody specjalne do 3,5 t	Benzyna	57	0	0,00	271,34
	Diesel		57	271,34	

	LPG		0	0,00	
Samochody sanitarne	Benzyna	0	0	0,00	0,00
	Diesel		0	0,00	
	LPG		0	0,00	
Ciągniki samochodowe	Benzyna	0	0	0,00	0,00
	Diesel		0	0,00	
	LPG		0	0,00	
Ciągniki rolnicze	Benzyna	153	0	0,00	1 418,31
	Diesel		153	1 418,31	
	LPG		0	0,0	
SUMA	Benzyna	11 007	6 557	8 791,48	35 587,42
	Diesel		4 251	26 618,29	
	LPG		199	2 177,64	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zasad prognozowania wskaźników wzrostu ruchu wewnętrznego na okres 2008-2040 na sieci drogowej do celów planistyczno-projektowych.

W 2013 r. liczba pojazdów zarejestrowanych na terenie gminy wzrosła ponad dwukrotnie i wynosiła 24 902 pojazdów, w tym 19 845 samochodów osobowych, co stanowiło 80 % wszystkich pojazdów. Z uzyskanych danych wynika także, że dominującym paliwem była benzyna. W związku z zwiększeniem liczby samochodów na terenie gminy emisja związana z transportem w roku 2013 zwiększyła się ponad dwukrotnie.

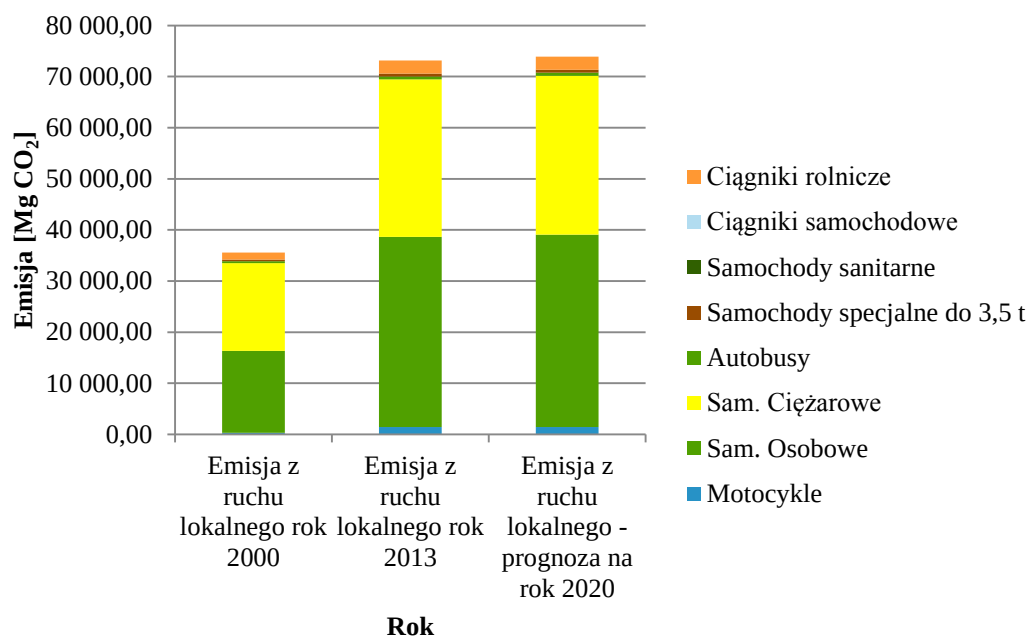
Tabela 4. Liczba pojazdów oraz emisja CO₂ z ruchu lokalnego w roku 2013 na terenie Miasta i Gminy Pleszew.

		Liczba pojazdów		Emisja [Mg CO ₂]	Emisja [Mg CO ₂]
Motocykle	Benzyna	1 738	1 738	1 428,15	1 428,15
	Diesel		0	0,00	
	LPG		0	0,00	
Sam. Osobowe	Benzyna	19 845	12 103	17 126,47	37 239,90
	Diesel		5 541	14 825,64	
	LPG		2 201	5 287,79	
Sam. Ciężarowe	Benzyna	2 857	567	411,22	30 768,48
	Diesel		2 185	29 049,07	
	LPG		105	1 308,19	
Autobusy	Benzyna		5	3,63	588,60

	Diesel	49	44	584,97	
	LPG		0	0,00	
Samochody specjalne do 3,5 t	Benzyna	137	29	63,41	572,37
	Diesel		104	495,07	
	LPG		4	13,90	
Samochody sanitarne	Benzyna	0	0	0,00	0,00
	Diesel		0	0,00	
	LPG		0	0,00	
Ciągniki samochodowe	Benzyna	0	0	0,00	0,00
	Diesel		0	0,00	
	LPG		0	0,00	
Ciągniki rolnicze	Benzyna	276	2	18,96	2 559,37
	Diesel		272	2 521,45	
	LPG		2	18,96	
SUMA	Benzyna	24 902	14 444	19 051,83	73 156,86
	Diesel		8 146	47 476,19	
	LPG		2 312	6 628,84	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zasad prognozowania wskaźników wzrostu ruchu wewnętrznego na okres 2008-2040 na sieci drogowej do celów planistyczno-projektowych.

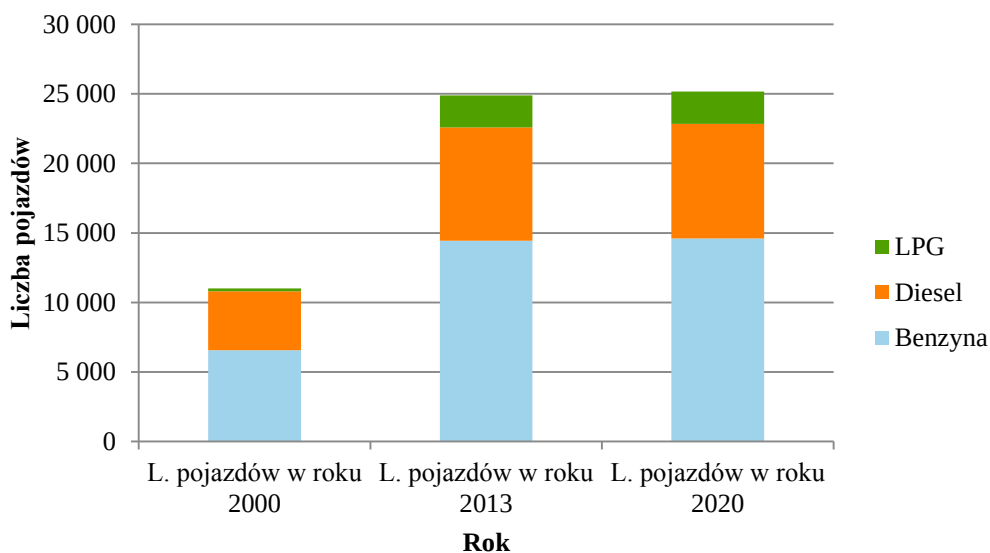
W prognozie liczby pojazdów zarejestrowanych na terenie Miasta i Gminy Pleszew oraz emisji CO₂ z tego sektora w 2020 r. wykorzystano dane statystyczne dotyczące ilości pojazdów na 1000 mieszkańców. Biorąc pod uwagę, że w prognozach liczby ludności do 2020 r. zakłada się nieznaczny wzrost mieszkańców, również w prognozie liczby pojazdów zarejestrowanych na terenie gminy założono ich niewielki wzrost. Wykres 13 przedstawia emisję z ruchu lokalnego w roku 2000, roku 2013 i prognozowanym roku 2020.

Wykres 13. Emisja CO₂ [Mg CO₂] z ruchu lokalnego w roku 2000, 2013 i prognozowanym roku 2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zasad prognozowania wskaźników wzrostu ruchu wewnętrznego na okres 2008-2040 na sieci drogowej do celów planistyczno-projektowych.

Na wykresie 14 przedstawiono liczbę pojazdów zarejestrowanych na terenie Miasta i Gminy Pleszew według wykorzystywanego paliwa w roku 2000, 2013 oraz w prognozowanym roku 2020. Według prognozy w roku 2020 nadal głównym paliwem wybieranym przez mieszkańców gminy będzie benzyna. Najmniejszy odsetek samochodów wykorzystuje jako paliwo gaz płynny – LPG.

Wykres 14. Liczba pojazdów zarejestrowanych na terenie Miasta i Gminy Pleszew wg wykorzystywanego paliwa w roku 2000, 2013 i prognozowanym roku 2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zasad prognozowania wskaźników wzrostu ruchu wewnętrznego na okres 2008-2040 na sieci drogowej do celów planistyczno-projektowych.

2.2. Ruch tranzytowy

Przez teren Miasta i Gminy Pleszew przebiegają dwie drogi krajowe. Pleszew leży na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych przebiegających z północy na południe i ze wschodu na zachód. Krzyżują się tutaj dwie drogi krajowe.

Drogi krajowe na terenie Gminy mają długość 27 km i są to: droga nr 11 Kołobrzeg – Bytom (odcinek drogi Poznań – Ostrów Wlkp.) i droga nr 12 granica państwa – Żary – Dorohusk (odcinek drogi Jarocin – Kalisz).

Dobowa liczba pojazdów na drogach krajowych została przedstawiona w tabeli 5.

Tabela 5. Dobowa liczba pojazdów na drogach krajowych nr 11 i nr 12.

Numer drogi	Dobowa liczba pojazdów		
	2000	2013	2020
DK 11	5845	8501	10564
DK 12	7629	11093	13746
	13474	19594	24310

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu w 2010 roku.

Emisja CO₂ w [Mg CO₂] na drogach krajowych została przedstawiona w tabeli 6.

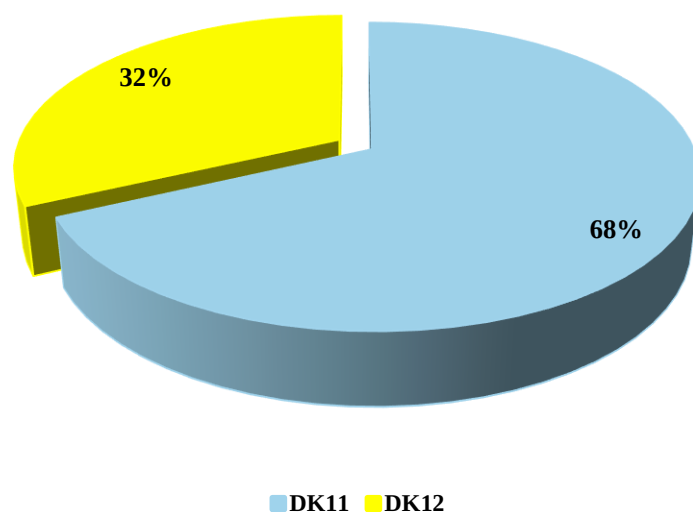
Tabela 6. Emisja CO₂ w Mg CO₂ na drogach krajowych przebiegających przez teren gminy Pleszew.

Numer drogi	Emisja CO ₂ [Mg CO ₂]		
	2000	2013	2020
DK 11	13 831,81	20 157,83	25 303,79
DK 12	6 520,77	9 459,81	11 634,61
	20 352,58	29 617,64	36 938,40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu w 2010 roku.

Proporcje wielkości emisji na drogach tranzytowych przebiegających przez teren miasta i gminy przedstawiono na wykresie 15. 68% emisji z tytułu tranzytu należy do drogi krajowej nr 12.

Proporcje wielkości emisji CO₂ na drogach tranzytowych w roku 2013

Wykres 15. Proporcje emisji na drogach krajowych przebiegających przez teren Miasta i Gminy Pleszew.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu w 2010 roku.

2.3. Podsumowanie

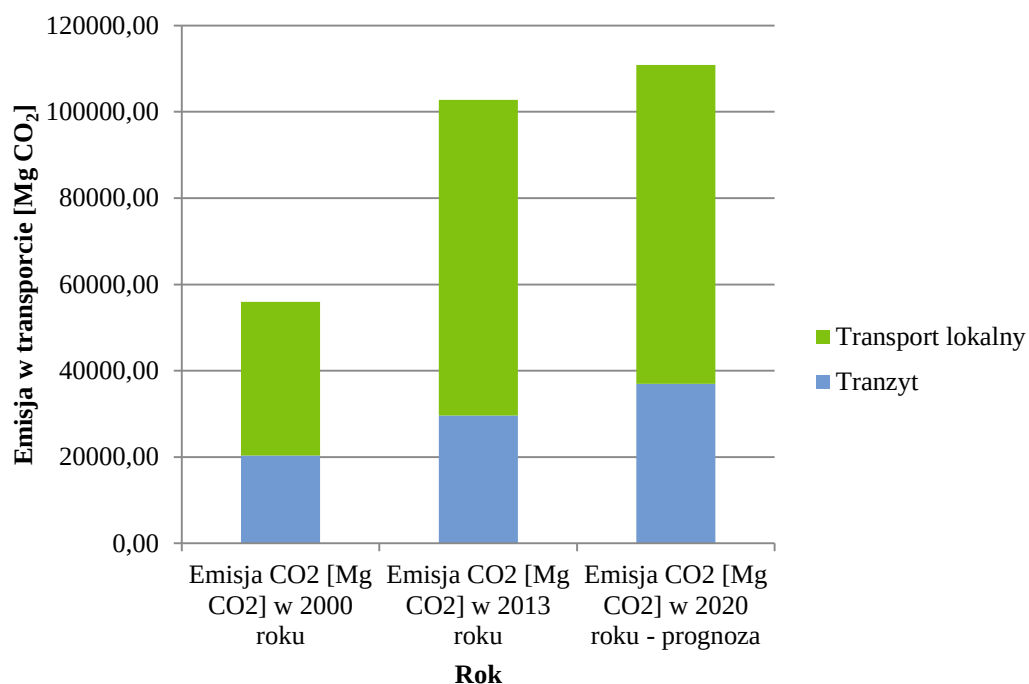
Sumaryczne zestawienie emisji z transportu w poszczególnych latach przedstawiono w tabeli 7.

Tabela 7. Zestawienie emisji w transporcie w analizowanych latach.

Emisja w transporcie			
	Emisja CO ₂ [Mg CO ₂] w 2000 roku	Emisja CO ₂ [Mg CO ₂] w 2013 roku	Emisja CO ₂ [Mg CO ₂] w 2020 roku - prognoza
Tranzyt	20352,58	29617,64	36938,40
Transport lokalny	35587,42	73156,86	73913,20
	55 940,00	102 774,50	110 851,61

Źródło: Opracowanie własne.

Proporcje emisji w transporcie przedstawiono na wykresie 16. Większość generowanej emisji na terenie miasta i gminy, związana jest z transportem lokalnym.

Wykres 16. Zestawienie emisji w transporcie w na terenie Miasta i Gminy Pleszew.

Źródło: Opracowanie własne.

Emisja z transportu jest największym problemem występującym na terenie Miasta i Gminy Pleszew i stanowi 57% sumarycznej emisji na terenie gminy.

3. Zużycie energii elektrycznej

Miasto i Gmina Pleszew zasilane są w energię elektryczną pochodzącą z krajowego systemu elektroenergetycznego linią 110 kV poprzez rozdzielnicę 110/15 kV. Linia 110 kV do rozdzielnic 110/15 kV pochodzi z dwóch niezależnych od siebie kierunków krajowego systemu elektroenergetycznego. Energia elektryczna pochodzi z sieci wysokiego napięcia 400 kV łączącej Ostrów Wielkopolski z Poznaniem. Dostawy energii zaspokajają potrzeby Miasta i Gminy Pleszew. Wszyscy odbiorcy Miasta i Gminy zasilani są bezpośrednio ze stacji transformatorowych 15/0,4 kV rozmieszczonych w terenie w taki sposób, że w pełni zaspokajają potrzeby na dostawę energii zarówno dla odbiorców indywidualnych, jak i przemysłu.

Najliczniejszą grupę odbiorców energii elektrycznej stanowią gospodarstwa domowe – ponad 80%.

Tabela 8. Zużycie oraz emisja CO₂ z tytułu zużycia energii elektrycznej w roku 2000.

rok 2000		
Grupa taryfowa	Zużycie MWh	Emisja [Mg CO ₂]
C + R	2 930,00	2 607,70
G	11 720,00	10 430,80

Suma	14 650,00	13 038,50
-------------	------------------	------------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Polityki energetycznej Polski do 2030 roku.

W roku 2013 zużycie energii elektrycznej w grupie taryfowej G i C+R nieznacznie zmalało. Szczegółowe zużycie energii elektrycznej oraz emisję CO₂ w Mg CO₂ przedstawiono w tabeli 9.

Tabela 9. Zużycie oraz emisja CO₂ z tytułu zużycia energii elektrycznej w roku 2013.

Rok 2013		
Grupa taryfowa	Zużycie MWh	Emisja [Mg CO ₂]
C + R	2 862,75	2 547,85
G	11 451,00	10 191,39
Suma	14 313,75	12 739,24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Polityki energetycznej Polski do 2030 roku.

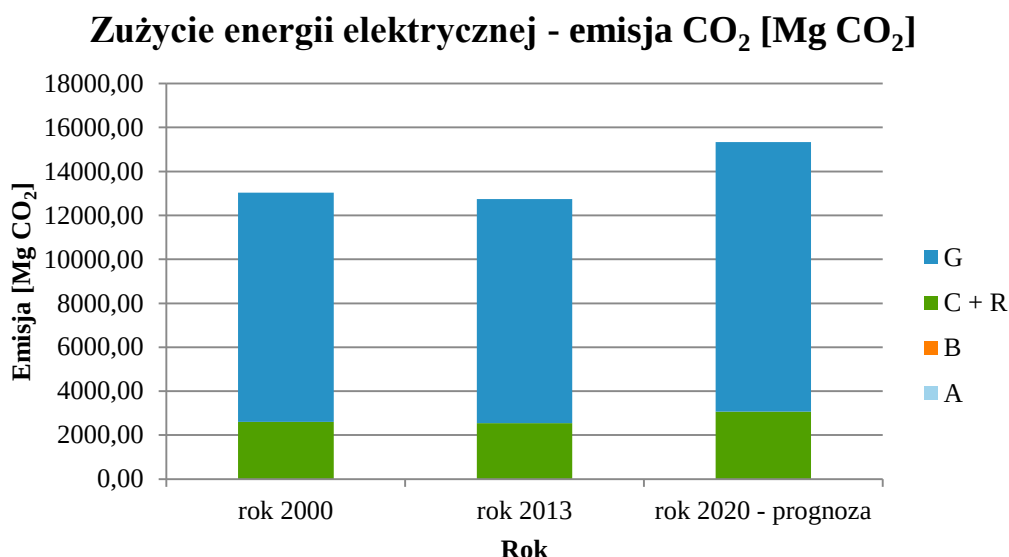
W tabeli 10 przedstawiono prognozę zużycia energii elektrycznej do roku 2020, która zakłada wzrost zużycia energii elektrycznej, a co za tym idzie zwiększenie emisji CO₂.

Tabela 10. Prognozowane zużycie oraz emisja CO₂ z tytułu zużycia energii elektrycznej w roku 2020.

Rok	Faktyczne zużycie energii elektrycznej [MWh]	Prognozowane	
		zużycie energii elektrycznej [MWh]	Emisja [Mg CO ₂]
2000	14 650,00		13 038,50
2013	14 313,75		12 739,24
2014		14 697,36	13 080,65
2015		15 091,25	13 431,21
2016		15 495,25	13 791,17
2017		15 910,98	14 160,77
2018		16 337,39	14 540,28
2019		16 775,23	14 929,96
2020		17 224,81	15 330,08

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Polityki energetycznej Polski do 2030 roku.

Graficzne zestawienie emisji z tytułu zużycia energii elektrycznej przedstawiono na wykresie 17.

Wykres 17. Emisja dwutlenku węgla związana z zużyciem energii elektrycznej na terenie Miasta i Gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Polityki energetycznej Polski do 2030 roku.

Przyczynami wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną są między innymi:

- ❖ rozwój gospodarki na terenie miasta i gminy,
- ❖ zwiększająca się liczba mieszkańców Miasta i Gminy Pleszew,
- ❖ zwiększająca się powierzchnia budynków mieszkalnych,
- ❖ stosowanie w gospodarstwach domowych coraz większej ilości urządzeń elektrycznych.

4. Zużycie gazu

Dystrybutorem gazu na terenie Miasta i Gminy Pleszew jest PGNiG Obrót Detaliczny Sp. z o.o., Region Wielkopolski.

Miasto i Gmina Pleszew w latach 2000 – 2003 realizowało inwestycję pn. „Likwidacja niskich emisji poprzez wykonanie kompleksowej gospodarki ciepłej i gazyfikacji Miasta i Gminy Pleszew”.

W ramach inwestycji wybudowano 30,6 km sieci gazowej średniego ciśnienia oraz 257 przyłączy gazowych. Wykonana sieć gazowa umożliwia rozprowadzenie gazu po całym Mieście Pleszew i przyległych miejscowościach, m.in.: Kowalew, Zielona Łąka, Lenartowice, Baranówek – Nowa Wieś i Taczanów.

Nie uzyskano danych na rok 2000, ponieważ Pleszew był wtedy w trakcie procesu gazyfikacji.

W tabeli 11 przedstawiono zużycie gazu oraz emisja CO₂ [Mg CO₂] w roku 2013.

Tabela 11. Zużycie gazu na terenie gminy Pleszew oraz emisja CO₂ [Mg CO₂] w roku 2013.

Rok 2013	zużycie gazu [m ³]	zużycie gazu [GJ]	Emisja CO ₂ [Mg CO ₂]
Gospodarstwa domowe	2 424 600,00	90 437,58	4 974,07
Przemysł	799 200,00	29 810,58	1 639,56
Handel/Usługi	1 851 100,00	69 046,03	3 797,53
Pozostali	2 500,00	93,25	5,13
SUMA	5 077 400,00	189 387,02	10 416,29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Polityki energetycznej Polski do 2030 roku.

W prognozie do roku 2020 zakłada się wzrost zużycia gazu na terenie miasta i gminy. Prognozowane zużycie gazu w poszczególnych latach do roku 2020 przedstawiono w tabeli 12.

Tabela 12. Prognozowane zużycie gazu ogółem [GJ] oraz emisja [Mg CO₂] do roku 2020.

Rok 2020	zużycie gazu [m ³]	zużycie gazu [GJ]	Emisja CO ₂ [Mg CO ₂]
Gospodarstwa domowe	2 703 947,58	100 857,24	5 547,15
Przemysł	89 127,89	33 244,70	1 828,46
Handel/Usługi	206 437,24	77 001,09	4 235,06
Pozostali	278,80	103,99	5,72
SUMA	2 999 791,52	211 207,03	11 616,39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Polityki energetycznej Polski do 2030 roku..

5. Zużycie paliw opałowych

Zapotrzebowanie na energię ciepłą na terenie Miasta i Gminy Pleszew dla roku 2000, 2013 i prognozowanego 2020 zostało przedstawione w tabeli 13. Gmina Pleszew nie posiada dostawcy ciepła sieciowego.

Na terenie miasta Pleszew funkcjonują 2 kotłownie, które zaopatrują pobliskie osiedla mieszkaniowe:

- ❖ kotłownia przy ul. Warnerczyka,
- ❖ kotłownia przy ul. M. Reja,

o łącznej mocy 60 000 GJ.

W prognozie zapotrzebowanie na energię ciepłą do 2020 r. wykorzystano dane na temat prognozy ogólnej powierzchni użytkowych mieszkań [m²] w 2020 r. przyjmując jednocześnie, że struktura zużycia paliw na

cele grzewcze nie zmieni się znacząco do 2020 r. oraz zapotrzebowanie na energię ciepłą na m² również nie zmieni się znacznie w okresie prognozy.

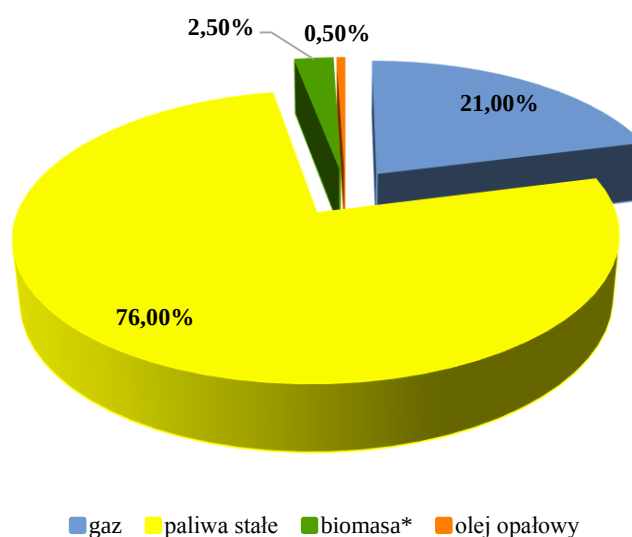
Tabela 13. Zapotrzebowanie na energię ciepłą na terenie Miasta i Gminy Pleszew w analizowanych latach.

Zapotrzebowanie na energię ciepłą	
Zapotrzebowanie na energię [GJ/m ²]	0,821
Ogólne zapotrzebowanie na energię w roku 2000 r. [GJ]	542 866,55
Ogólne zapotrzebowanie na energię w roku 2013 r. [GJ]	641 184,58
Ogólne zapotrzebowanie na energię w roku 2020 r. [GJ]	706 023,88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych informacji na temat Miasta i Gminy Pleszew.

Strukturę paliw wykorzystywanych na potrzeby ciepłe sporządzono w oparciu o dane zebrane na temat gminy. Procentowy rozkład paliw wykorzystywanych na terenie miasta i gminy przedstawiono na wykresie 18.

Struktura paliw wykorzystywanych na potrzeby ciepłe

Wykres 18. Struktura paliw wykorzystywanych na cele ciepłe dla Miasta i Gminy Pleszew.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych informacji na temat Miasta i Gminy Pleszew.

Potrzeby ciepne wykorzystywane do zaspokajania mieszkańców Miasta i Gminy Pleszew oraz emisje CO₂ [Mg CO₂] w roku 2000 przedstawia *tabela 14*. Paliwami, które było wykorzystywane w przeważającej ilości na cele ciepne są paliwa stałe, w skład których wchodzi węgiel kamienny, ekogroszek oraz miał. Niepokojącym czynnikiem jest tak duże zużycie wysokoemisyjnych paliw. 2,50% mieszkańców gminy na cele grzewcze wykorzystuje biomasę. Jest to paliwo z którego nie jest liczona emisja CO₂.

Tabela 14. Potrzeby ciepne zaspokajane z danego rodzaju paliwa [GJ] oraz emisja [Mg CO₂] w roku 2000.

2000	Potrzeby ciepne zaspokajane z danego rodzaju paliwa [GJ]	Emisja [Mg CO ₂]
gaz	114 001,97	6 270,11
paliwa stałe	412 578,57	40 432,70
biomasa*	13 571,66	-
olej opałowy	2 714,33	206,29
SUMA	542 866,55	46 909,10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Polityki energetycznej Polski do 2030 roku..

Potrzeby ciepne zaspokajane z danego rodzaju paliwa [GJ] w roku 2013 przedstawia *tabela 15*. W porównaniu do roku 2000 zapotrzebowanie na ciepło wzrosło o 98 318,03 GJ. Łączne zapotrzebowanie mieszkańców wynosiło 641 184,58 [GJ], natomiast emisja wyniosła 55 404,76 Mg CO₂.

Tabela 15. Potrzeby ciepne zaspokajane z danego rodzaju paliwa [GJ] oraz emisja [Mg CO₂] w roku 2013.

2013	Potrzeby ciepne zaspokajane z danego rodzaju paliwa [GJ]	Emisja [Mg CO ₂]
gaz	134 648,76	7 405,68
węgiel i ekogroszek	487 300,28	47 755,43
biomasa*	16 029,61	-
olej opałowy	3 205,92	243,65
SUMA	641 184,58	55 404,76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Polityki energetycznej Polski do 2030 roku..

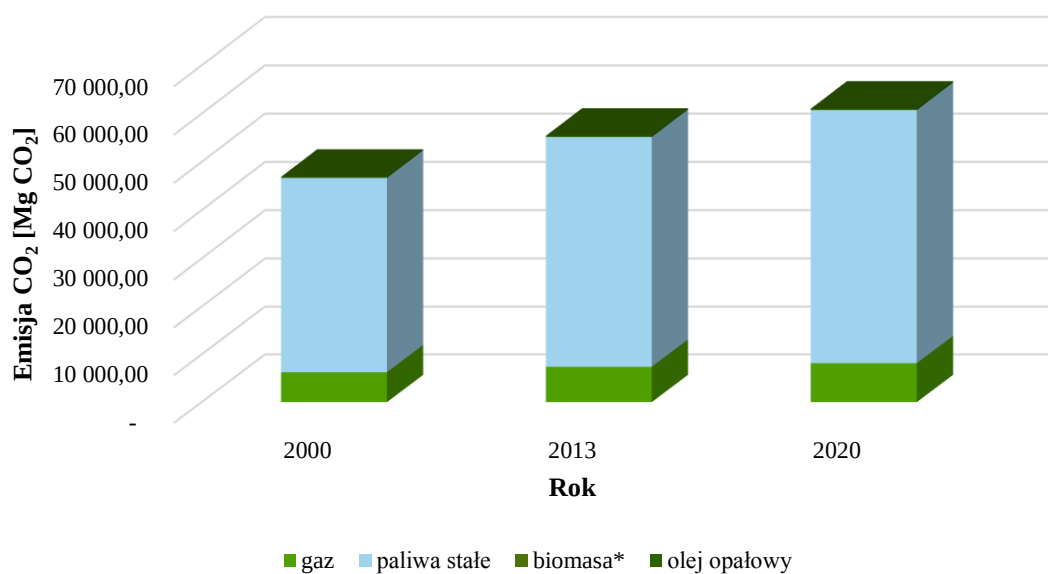
W prognozowanym roku 2020 przewidywane zapotrzebowanie na ciepło wzrośnie do 706 023,88 GJ. Prognozowana emisja będzie wynosić 61 007,52 Mg CO₂. Wzrost zapotrzebowania na energię ciepłą jest spowodowany zwiększającą się liczbą budynków mieszkalnych ich powierzchnią użytkową oraz zwiększającą się liczbą mieszkańców gminy. Podział ze względu na wykorzystywanie poszczególnych paliw na cele grzewcze przedstawia tabela 16.

Tabela 16. Prognozowane zapotrzebowanie ciepłe z danego rodzaju paliwa [GJ] oraz prognozowana emisja [Mg CO₂] w roku 2020.

2020 - Prognoza	Potrzeby ciepłe zaspokajane z danego rodzaju paliwa [GJ]	Emisja [Mg CO ₂]
gaz	148 265,01	8 154,58
węgiel i ekogroszek	536 578,15	52 584,66
biomasa*	17 650,60	-
olej opałowy	3 530,12	268,29
SUMA	706 023,88	61 007,52

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Polityki energetycznej Polski do 2030 roku..

Graficzne zestawienie emisji CO₂ w poszczególnych latach z tytułu zużycia ciepła przedstawia wykres 19.

Wykres 19. Emisja CO₂ związana z zużyciem paliw opałowych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Polityki energetycznej Polski do 2030 roku..

6. Przemysł

Pleszew to przemysł maszynowy reprezentowany przez dwie fabryki sprzedające swoje urządzenia do najodleglejszych zakątków świata.

Jednym z zakładów na terenie miasta i gminy Pleszew jest Fabryka Maszyn Spożywczych „Spomasz” Pleszew S.A. Drugim zakładem jest Famot Pleszew S.A. Poniżej przedstawiono wyniki przeprowadzonej ankietyzacji na terenie zakładu „Spomasz” Pleszew.

Powierzchnia [m ²]	Zużycie energii elektrycznej [MWh]	Rodzaj paliwa na cele ciepłe	Zużycie paliwa na cele ciepłe [GJ]	Emisja z tytułu zużycia energii elektrycznej [Mg CO ₂]	Emisja z tytułu zużycia energii ciepłej [Mg CO ₂]
15 881,00	727	gaz	7 571,01	647,03	416,41

Fabryka w ramach ankietyzacji wyraziła chęć montażu kolektorów słonecznych na swoim obiekcie.

Do pozostałych większych zakładów na terenie miasta i gminy należą:

- **„Kocioł Pleszewski”** to marka znana w całej Polsce. Piece centralnego ogrzewania z Pleszewa pracują w domach setek tysięcy Polaków, bez względu na to czy jest to Ziemia Lubuska, Warmia, Śląsk, Zamojszczyzna, Centralna Polska, Pomorze, czy Podkarpacie.
- Marka **„Pomidor pleszewski”** słynie nie tylko w kraju, ale i poza jego granicami, w tym w Unii Europejskiej. Szklarnie w rejonie pleszewskim zajmują łączną powierzchnię około 330 ha. Znaczna ich część dzięki dotacjom unijnym to obiekty ultranowoczesne, wyprzedzające znacznie konkurencję z innych regionów.
- **„Chleb pleszewski”** – wypiekany według tradycyjnych receptur. Pleszewskie piekarnie w swojej ofercie mają również szereg ekskluzywnych chlebów smakowych i wypiekanych z unikalnych kompozycji mąk, zbóż. Szczególnym zainteresowaniem klientów w regionie cieszą się również powstające w Pleszewie wyroby cukiernicze, łącznie z dostępnymi wyłącznie w Wielkopolsce certyfikowanymi „rogalami marcińskimi”.

7. Oświetlenie uliczne

Dane dotyczące oświetlenia ulicznego na terenie Miasta i Gminy Pleszew w roku 2013 uzyskano z Urzędu Miasta i Gminy Pleszew. Charakterystykę oświetlenia ulicznego przedstawia *tabela 17*. Roczny czas świecenia oraz wskaźnik emisji CO₂ przyjęto z załącznika nr 2 - Metodyka – do Regulaminu i konkursu GIS "SOWA – Energooszczędne oświetlenie uliczne".

Tabela 17. Charakterystyka systemu oświetleniowego miasta i gminy Pleszew.

	Średnia moc opraw [W]	Ilość opraw	Zużycie energii [MWh]	wskaźnik emisji [MG CO ₂ /GJ]	Emisja [Mg CO ₂]
Lampy elektryczne	109	1 442	634,10	0,89	564,35
Suma			634,10		564,35

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Pleszew.

Średnia moc oprawy systemu oświetleniowego to 109,28 W, natomiast łączna moc systemu oświetleniowego to 157,58 kW.

8. Budynki użyteczności publicznej

Na terenie miasta i gminy zinwentaryzowano dwadzieścia budynków użyteczności publicznej. Wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji przedstawiono w *tabeli 18*.

Łączna powierzchnia inwentaryzowanych budynków to 42 052,69 m².

Emisja z tytułu zużycia energii elektrycznej to 582,80 Mg CO₂, natomiast emisja CO₂ z tytułu zużycia ciepła na terenie gminy to 1 575,77 Mg CO₂.

Paliwem najczęściej wykorzystywanym do ogrzewania budynków użyteczności publicznej jest gaz.

Tabela 18. Zestawienie zużycia energii elektrycznej, ciepłej oraz emisja CO₂ w budynkach użyteczności publicznej na terenie gminy Pleszew.

Lp.	Podmiot	Powierzchnia użytkowa [m ²]	Zużycie energii elektrycznej [MWh]	Źródło ciepła	Zużycie ciepła [GJ]	Emisja CO ₂ z energii elektrycznej [Mg CO ₂]	Emisja CO ₂ ze zużycia energii na potrzeby ciepłe [Mg CO ₂]
1	Urząd Miasta i Gminy Pleszew, ul. Rynek 1, Pleszew	7 916,00	80,00	gaz	388,89	71,20	21,39
2	Zespół Szkół Publicznych nr 1, ul. Szkolna 5, Pleszew	6 538,00	55,57	gaz	2 762,48	49,46	151,94
3	Publiczne Przedszkole w Marszewie, Marszew 3B, Pleszew	480,00	3,44	węgiel	516,80	3,06	50,65
4	Szkoła Podstawowa w Lenartowicach, Lenartowice 59	744,95	27,73	węgiel	734,40	24,68	71,97
5	Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Pleszew, ul. Słowackiego 19, 63-300 Pleszew	650,00	14,00	gaz	257,71	12,46	14,17
6	Publiczne przedszkole w Rokutowie, Rokutów 59	104,20	2,22	węgiel	408,00	1,98	39,98
7	Zespół Szkół Publicznych w Sowinie Błotnej, Sowina Błotna 30, 63-300 Pleszew	750,00	13,00	węgiel	978,38	11,57	95,88
8	Zespół Szkół Publicznych w Taczanowie Drugim, Taczanów Drugi 32 C, 63-300 Pleszew	2 838,11	73,06	węgiel	2 230,40	65,02	218,58

9	Zespół Szkół Publicznych w Kowalewie, Kowalew ul. B. Chrobrego 36, 36-600 Pleszew	1 660,00	31,29	gaz	843,28	27,85	46,38
10	Przedszkole w Zespole Szkół Publicznych w Kowalewie, Kowalew, ul. B. Chrobrego 38, 63-300 Pleszew	170,00	4,71	węgiel	215,56	4,19	21,12
11	Zespół Szkół Publicznych nr 2, ul. Ogrodowa 2, 63-300 Pleszew	5 500,00	63,05	gaz	1 713,64	56,11	94,25
12	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Targowa 1, 63-300 Pleszew	345,02	19,24	węgiel	285,60	17,12	27,99
13	Zespół Szkół Technicznych, ul. Zielona 3, 63-300 Pleszew	4 640,20	90,76	gaz	4 450,71	80,78	244,79
14	Liceum i Gimnazjum im. Stanisława Staszica, ul. Poznańska 38, 63-300 Pleszew	2 658,00	43,52	Gaz	2 707,83	38,73	148,93
15	Urząd Skarbowy w Pleszewie, ul. Bogusza 6, 63-300 Pleszew	1 200,00	-	ciepło ze spółdzielni mieszkaniow ej	-	-	-
16	Sąd Rejonowy w Pleszewie, ul. Malińska 21, 63-300 Pleszew	2 217,84	73,48	gaz	1 887,19	65,40	103,80
17	Przedszkole nr 2 im. Misia Uszatka, ul. Mieszka 120, 63-300 Pleszew	1 342,08	1,62	gaz	805,00	1,44	44,28

18	Przedszkole "Bajka" ul. Generała Hallera 30, 63-300 Pleszew	511,29	15,64	gaz	680,17	13,92	37,41
19	Publiczna Szkoła Podstawowa i Publiczne Przedszkole w Kuczkowie, ul. Parkowa 11, 63-300 Pleszew	1 577,00	22,00	gaz	1 360,00	19,58	133,28
20	Publiczne Przedszkole w Zawadowicach, Zawadowice 8	210,00	20,50	olej opałowy	123,57	18,25	9,39
	SUMA	42 052,69	654,83		23 344,30	582,80	1 575,77

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji.

9. Podsumowanie inwentaryzacji emisji CO₂

Inwentaryzację emisji CO₂ [Mg CO₂] dla Miasta i Gminy Pleszew przeprowadzono w oparciu o dane uzyskane od dystrybutorów energii, gazu, dokumentów strategicznych, ankietyzacji budynków użyteczności publicznej oraz danych statystycznych.

Inwentaryzację przeprowadzono na rok 2013, gdyż większość zebranych danych jest aktualna właśnie na koniec roku 2013. Rokiem bazowym w odniesieniu do którego porównywana jest wielkość emisji CO₂ jest rok 2000. Wynika on z faktu możliwości pozyskania wiarygodnych danych na temat emisji w tym okresie. Rokiem docelowym dla którego prognozowana jest wielkość emisji jest rok 2020. Stanowi on horyzont czasowy dla założonego planu działań. Rok 2020 analizowano w dwóch wariantach:

- ❖ Prognozy, która nie zakłada wprowadzenia działań mających na celu redukcję emisji CO₂,
- ❖ prognozy uwzględniającej scenariusz niskoemisyjny.

Wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji zestawiono w *tabeli 19*.

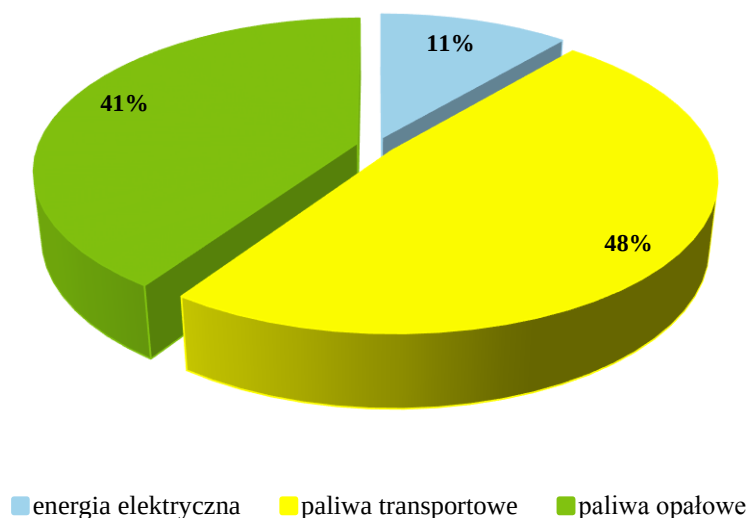
Tabela 19. Bilans emisji wg rodzajów paliw.

Bilans emisji wg rodzajów paliw [Mg CO ₂]				
	2000	2013	2020 - prognoza	2020 - prognoza, scenariusz niskoemisyjny
energia elektryczna	13 038,50	12 739,24	15 330,08	15 330,08
gaz	-	10 416,29	11 616,39	11 616,39
paliwa transportowe	55 940,00	102 774,50	110 851,61	110 851,61
paliwa opałowe	46 909,10	55 404,76	61 007,52	61 007,52
planowana redukcja emisji				-8 625,52
SUMA	115 887,60	181 334,79	198 805,60	190 180,08

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

Zgodnie z przeprowadzoną inwentaryzacją, emisja dwutlenku węgla w roku bazowym 2000 wyniosła 115 887,60 Mg CO₂, a kluczowym czynnikiem emisji była emisja pochodząca z paliw transportowych – wykres 20.

Bilans emisji wg rodzajów paliw w roku 2000

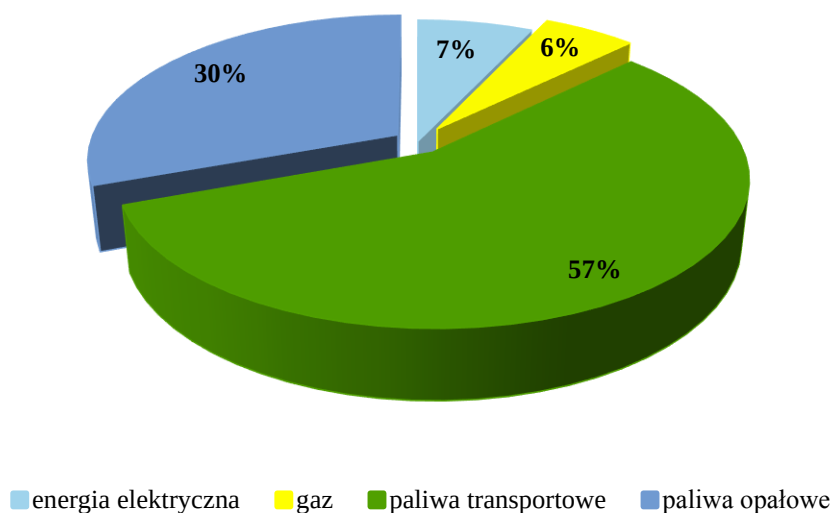

Wykres 20. Bilans emisji CO₂ wg rodzajów paliw w roku 2000.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

W roku obliczeniowym 2013 największy udział w emisji CO₂ w dalszym ciągu miały paliwa transportowe – 57% całkowitej emisji – wykres 21. Spowodowane było to faktem, iż w ciągu 13 lat znacznie wzrosła liczba samochodów na terenie miasta i gminy.

Bilans emisji wg rodzajów paliw w roku 2013

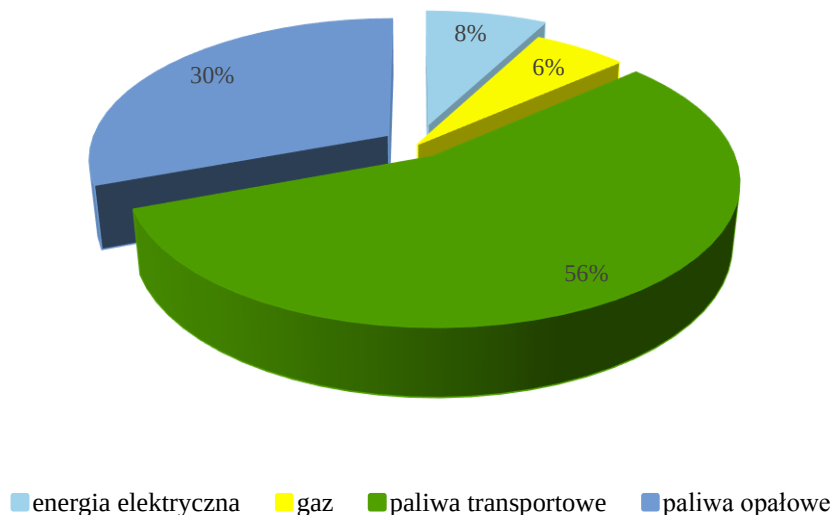

Wykres 21. Bilans emisji CO₂ wg rodzajów paliw w roku 2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

W prognozowanym roku 2020 emisja z poszczególnych rodzajów paliw będzie miała podobny procentowy rozkład jak w roku 2013. – wykres 22.

Bilans emisji wg rodzajów paliw w roku 2020 - prognoza

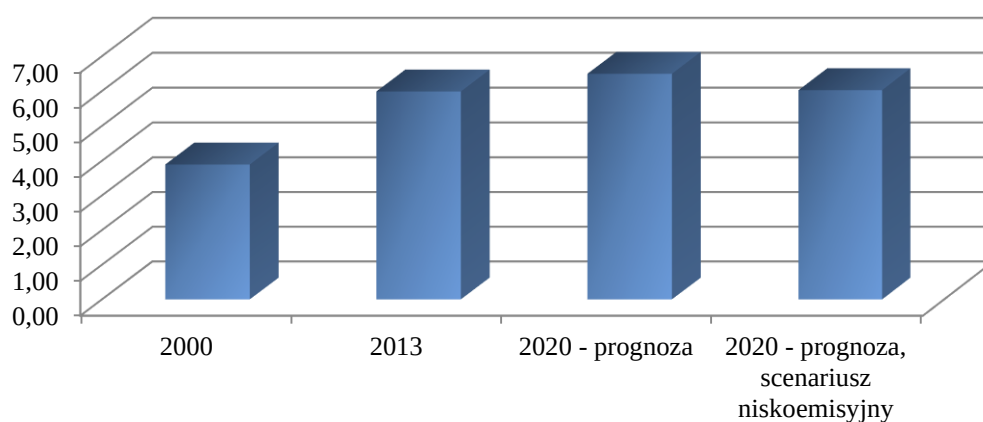
Wykres 22. Bilans emisji CO₂ wg rodzajów paliw w roku prognozowanym 2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

Przeprowadzona inwentaryzacja emisji CO₂ na terenie Miasta i Gminy Pleszew pozwala oszacować ilość CO₂ emitowanego przez 1 mieszkańca w ciągu doby i roku. Zestawiono wyniki dla roku 2000, 2013, prognozowanego 2020 oraz prognozowanego 2020 r. z uwzględnieniem scenariusza niskoemisyjnego.

Prognozowana emisja roczna przypadająca na jednego mieszkańca w roku 2020 będzie wynosić 6,49 Mg CO₂. Wprowadzenie działań przedstawionych w planie pozwoli na jej obniżenie o 0,77 Mg CO₂.

Roczna emisja na 1 mieszkańca [Mg CO₂]

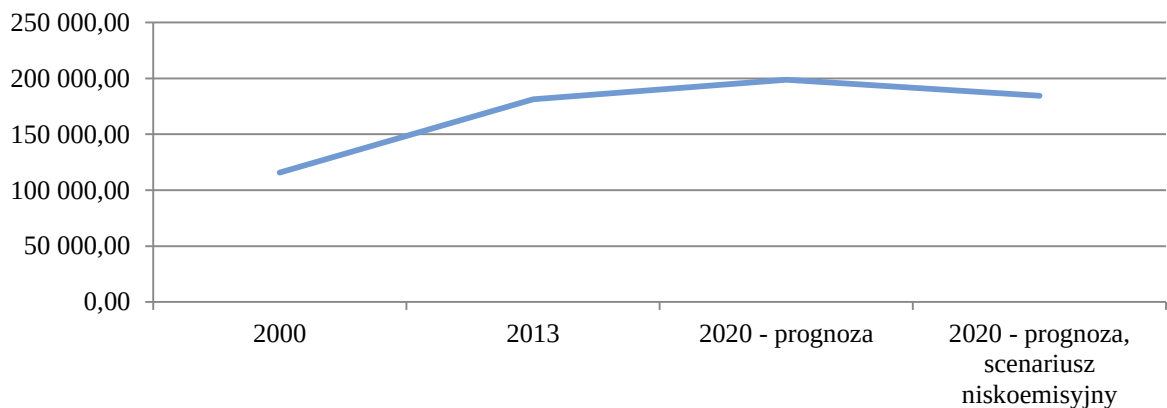

Wykres 23. Roczna emisja CO₂ [Mg CO₂] w przeliczeniu na 1 mieszkańca Miasta i Gminy Pleszew.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

Liniowy rozkład rocznej emisji CO₂ [Mg CO₂] na terenie gminy został przedstawiony na wykresie 24.

Emisja roczna [Mg CO₂]

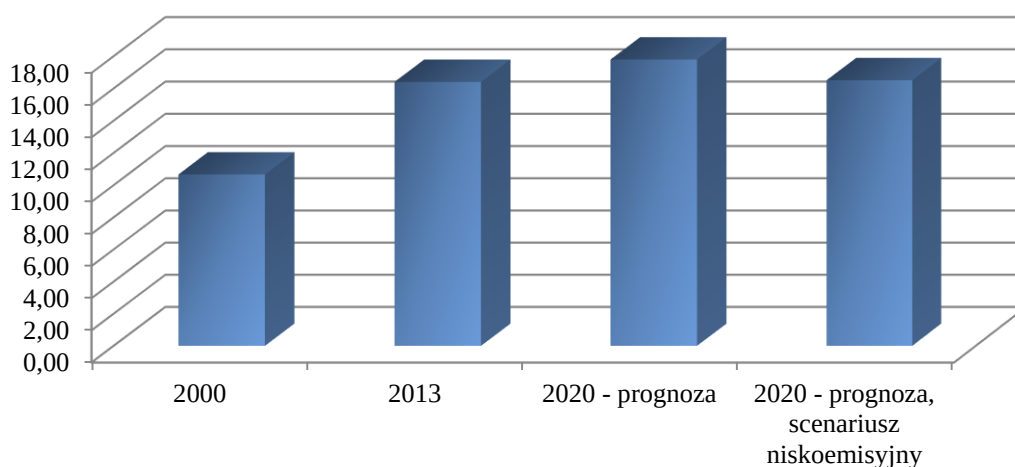

Wykres 24. Emisja roczna CO₂ [Mg CO₂] w analizowanych latach w Mieście i Gminie Pleszew.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

Na wykresie 25 przedstawienie dobowej emisji dwutlenku węgla na jednego mieszkańca Miasta i Gminy Pleszew.

Dobowa emisja na 1 mieszkańca [kg CO₂]

Wykres 25. Emisja dobową [kg CO₂] w przeliczeniu na jednego mieszkańca Miasta i Gminy Pleszew.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

Z dobowej emisji CO₂ [kg CO₂] wynika, że mieszkaniec Miasta i Gminy Pleszew w 2013 r. emitował 16,40 kg CO₂. Dla porównania w roku 2000 – 10,66 kg CO₂. Natomiast w prognozie na 2020 rok zakłada się wzrost emisji do 17,79 kg CO₂. Wprowadzanie działań redukujących emisję dwutlenku węgla spowoduje jej obniżenie do 17,02 kg CO₂ w roku 2020.

III. Działania/zadania i środki zaplanowane na cały okres objęty planem

1. Metodologia doboru planu działań

Celem doboru działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej jest przedstawienie planu prac i uwarunkowań, sprzyjających redukcji emisji CO₂. Działania te mogą zostać pogrupowane w następujące struktury:

Pierwszy podział działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej związany jest z wpływem poszczególnych zadań na redukcję emisji dwutlenku węgla. Wyszczególniono tutaj:

- ❖ Działania służące redukcji zużycia energii finalnej na terenie gminy. Redukcja emisji gazów cieplarnianych, ma w tym przypadku charakter pośredni – redukując zużycie energii, obniża się zużycie paliw kopalnych (w szczególności węgla), które są głównym źródłem szkodliwych emisji. Przykładem takich działań jest chociażby termomodernizacja obiektów publicznych.
- ❖ Działania bezpośrednio przyczyniające się do redukcji emisji gazów cieplarnianych, w których źródła emisji (takie jak lokalne kotły węglowe) zastępowane są przez nowoczesne rozwiązania wykorzystujące paliwa mniej szkodliwe dla środowiska (np. wymiana kotła węglowego na gazowy) lub odnawialne źródła energii w ramach których, emisje zostają zredukowane do zera (np. kolektory słoneczne wytwarzające ciepło, instalacje fotowoltaiczne generujące energię elektryczną).

Drugim podziałem charakteryzującym wybrane działania jest podział z uwagi na podmiot odpowiedzialny za ich realizację. W tej kategorii wyróżnić można:

- ❖ Działania realizowane przez struktury administracyjne.
- ❖ Działania realizowane przez mieszkańców i podmioty gospodarcze – działania te nie są uzależnione bezpośrednio od aktywności gminy, aczkolwiek istotna jest rola samorządu w promocji i upowszechnianiu pożądanych z punktu środowiskowego zachowań.

Trzecim podziałem jest podział zadań z uwagi na plan ich realizacji gdzie wyróżnić można:

- ❖ Działania przewidziane do realizacji – tzw. działania obligatoryjne, wpisane do Wieloletniej Prognozy Finansowej, których realizacja jest zagwarantowana środkami zarezerwowanymi w budżecie gminnym. Są to działania, których realizacja ma charakter priorytetowy.

- ❖ Działania planowane do realizacji – tzw. działania fakultatywne, niewpisane do Wieloletniej Prognozy Finansowej, których realizacja uzależniona jest od pozyskania na ten cel środków zewnętrznych, bądź dodatkowych środków budżetowych. Realizacja

tych zadań nie ma charakteru priorytetowego, wskazują one jednakże kierunek inwestycyjny jakim powinna podążać gmina, a także mieszkańcy oraz przedsiębiorcy działający na jego obszarze.

Podstawą doboru działań są:

- ❖ uwarunkowania lokalne stanowiące podstawę doboru rodzaju rekomendowanych inwestycji (w szczególności w obszarze odnawialnych źródeł energii),
- ❖ dokumenty strategiczne funkcjonujące na szczeblu krajowym, regionalnym oraz lokalnym, określające działania i obszary priorytetowe, wokół których koncentrować się powinny przedsięwzięcia podejmowane przez władze samorządowe oraz mieszkańców,
- ❖ perspektywy pozyskania zewnętrznych źródeł finansowych, gdzie szczególną uwagę przywiązuje się do zgodności planowanych przedsięwzięć z Projektem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020 oraz Programem Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020,
- ❖ możliwości budżetowe gminy.

Katalog wyszczególnionych działań nie ma jednakże charakteru zamkniętego. Postęp techniczny oraz zmienność warunków otoczenia gospodarczego powoduje, iż rekomendowane działania powinny podlegać bieżącej aktualizacji i ewentualnej korekcie, tak aby pozostawać w zgodzie z obowiązującymi aktualnie strategiami oraz możliwościami inwestycyjnymi. W szczególności baczna uwagę należy zwracać na pojawienie się nowych instrumentów wsparcia finansowego oraz nowych technologii umożliwiających wdrażanie innowacyjnych przedsięwzięć w obszarze ochrony środowiska.

2. Opis poszczególnych metod redukcji emisji

W działaniach związanych z przejściem na gospodarkę niskoemisyjną, największego potencjału upatruje się w odnawialnych źródłach energii, które zastąpić mogą wysokoemisyjne źródła konwencjonalne, działaniach termomodernizacyjnych obiektów oraz przedsięwzięciach poprawy efektywności energetycznej (w szczególności modernizacji oświetlenia) które sprzyjają obniżeniu zapotrzebowania energetycznego budynków i infrastruktury technicznej.

Każde działanie rozpatrywać jednak należy nie tylko z perspektywy uzyskanego efektu ekologicznego i przypadającego kosztu inwestycyjnego, ale również korzyści i kosztów społecznych. Inwestycje w odnawialne źródła energii mogą sprzyjać tworzeniu nowych miejsc pracy przy eksploatacji

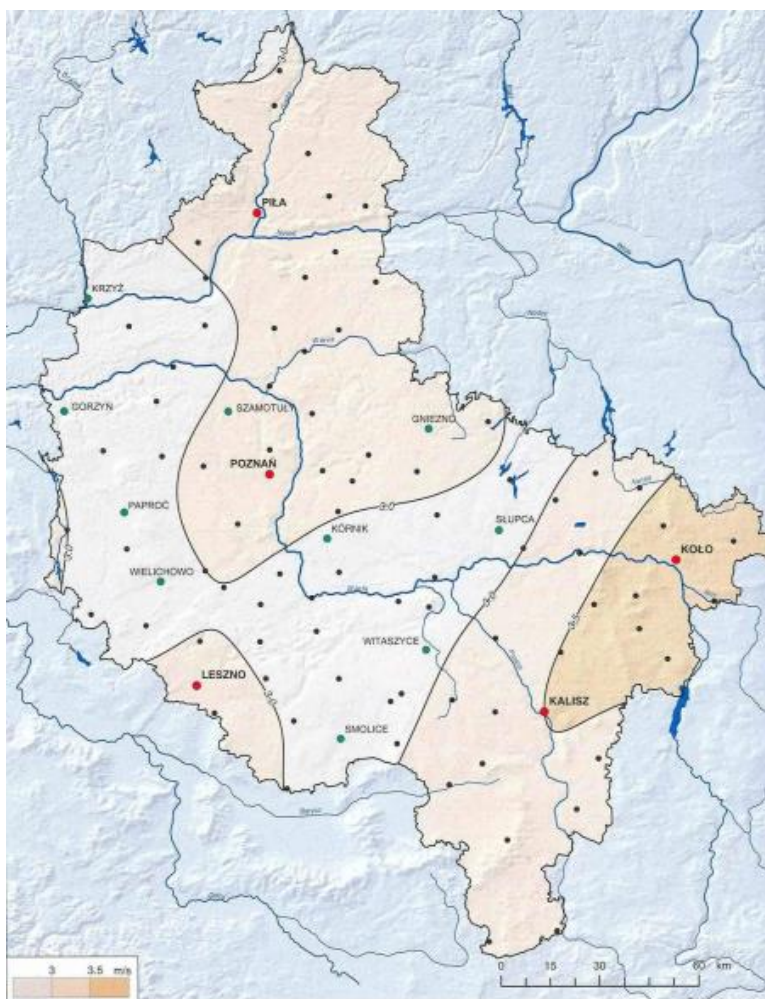
nowopowstałych instalacji, ale jeżeli rozwój gminy skoncentrowany będzie wokół energetyki wiatrowej może to skutkować zaburzeniem naturalnego krajobrazu i tym samym odbić się negatywnie na kondycji sektora turystycznego. Stąd też przed przystąpieniem do działań inwestycyjnych należy przeprowadzić analizę wad i zalet wybranych rozwiązań.

2.1. Energetyka wiatrowa

Według danych Urzędu Regulacji Energetyki na koniec września 2013 roku, funkcjonowało w Polsce 795 instalacji wiatrowych o łącznej mocy 3 082 MW. Większość z nich zlokalizowana jest w północno-zachodniej części kraju. Liderem jest województwo zachodniopomorskie (836,9 MW mocy zamontowanych instalacji wiatrowych), kolejne miejsca zajmują województwa pomorskie (312,2 MW) i kujawsko-pomorskie (296,1 MW).

W Atlasie Klimatycznym Województwa Wielkopolskiego (AKWW) zawarto informacje o średniej rocznej prędkości wiatru oraz o częstotliwościach wiatrów w różnych zakresach prędkości. Według ww. Atlasu średnia roczna prędkość wiatru w Wielkopolsce wynosi od niecałych 3 do ok. 3,5 m/s. Wiatrów w zakresie 4-9 m/s jest od około 40% na północy do ponad 63% na południowym - wschodzie regionu.

Wiatry o większej prędkości dają potencjalnie większą produkcję energii, ale ich występowanie na terenie Wielkopolski jest bardzo rzadkie i w efekcie ich udział w produkcji energii jest znikomy. Z kolei wiatry o prędkości poniżej 3,5 m/s są zbyt słabe aby uruchomić większość elektrowni wiatrowych.

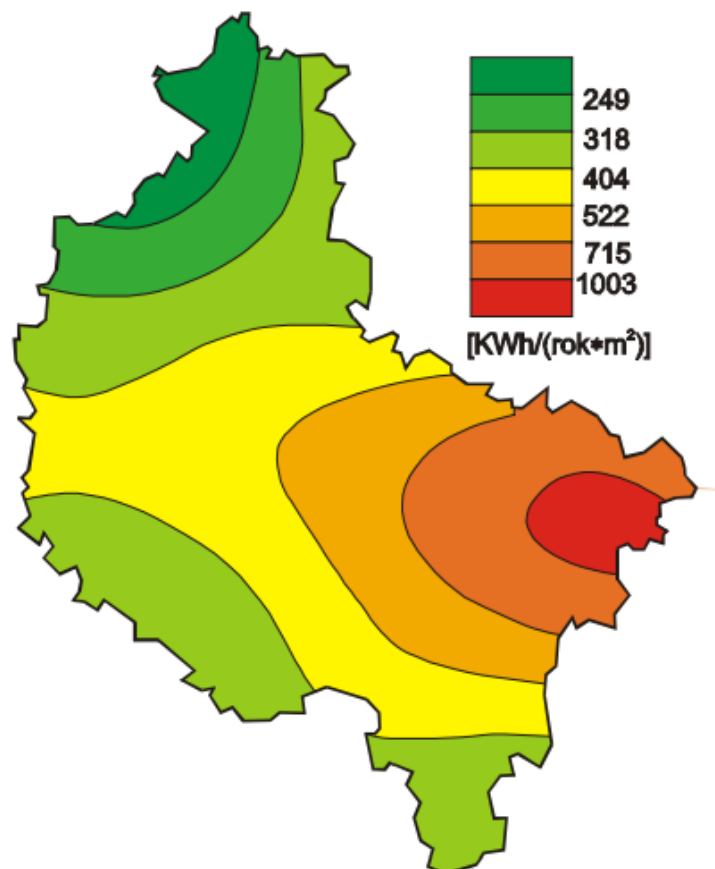
Rysunek 2. Średnie wartości prędkości wiatrów na terenie województwa wielkopolskiego

Źródło: Przegląd zasobów odnawialnych źródeł energii w województwie wielkopolskim

Przykładowe obliczenia dla Wielkopolski wykonane na podstawie danych z AKWW wskazują, że najkorzystniejsze lokalizacje występują na południowym wschodzie województwa, a najmniej korzystne na północy. Potencjał techniczny energii wiatru w najkorzystniejszych lokalizacjach jest prawie czterokrotnie wyższy niż w tych o najmniej korzystnych warunkach. Wynika to z różnicy częstotliwości występowania wiatrów w przedziale prędkości od 4 do 9 m/s. Wraz ze wzrostem wysokości, na której umiejscowiona będzie oś wirnika prądnicy, wydatnie rośnie ilość energii możliwej do uzyskania w ciągu roku z 1 m² powierzchni. Lokalne ukształtowanie terenu może powodować, że niektóre tereny będą bardziej nadawały się na lokalizację elektrowni niż inne. Na większości obszarów Wielkopolski przeważają wiatry zachodnie. Najdogodniejsze miejsca pod elektrownie wiatrowe to obszary otwarte oraz wzgórza o otwartych zachodnich stokach.

Elektrownie wiatrowe są instalowane na terenach użytkowanych rolniczo, zatem biorąc pod uwagę powierzchnie użytków rolnych w Wielkopolsce oraz powierzchnię tych użytków w całym kraju, w Wielkopolsce powinno być tylko około 11% elektrowni wiatrowych z ogółem zainstalowanych w Polsce. Jest ich obecnie prawie 15% (dane Urzędu Regulacji Energetyki, stan na dzień 31.12.2011), co oznacza,

że tereny Wielkopolski są atrakcyjne dla inwestorów i chętnie umieszczają tu oni swoje projekty. Wielkopolska postrzegana jest też jako korzystny obszar pod kątem warunków wietrznych. Specjalne programy symulacyjne obejmujące całą Europę szacują, że na terenie Wielkopolski na wysokości 100 m n.p.t. średnie prędkości wiatru przekraczają 6 m/s, co według szacunków inwestorów jest wartością wystarczającą dla zapewnienia opłacalności budowy elektrowni wiatrowej.

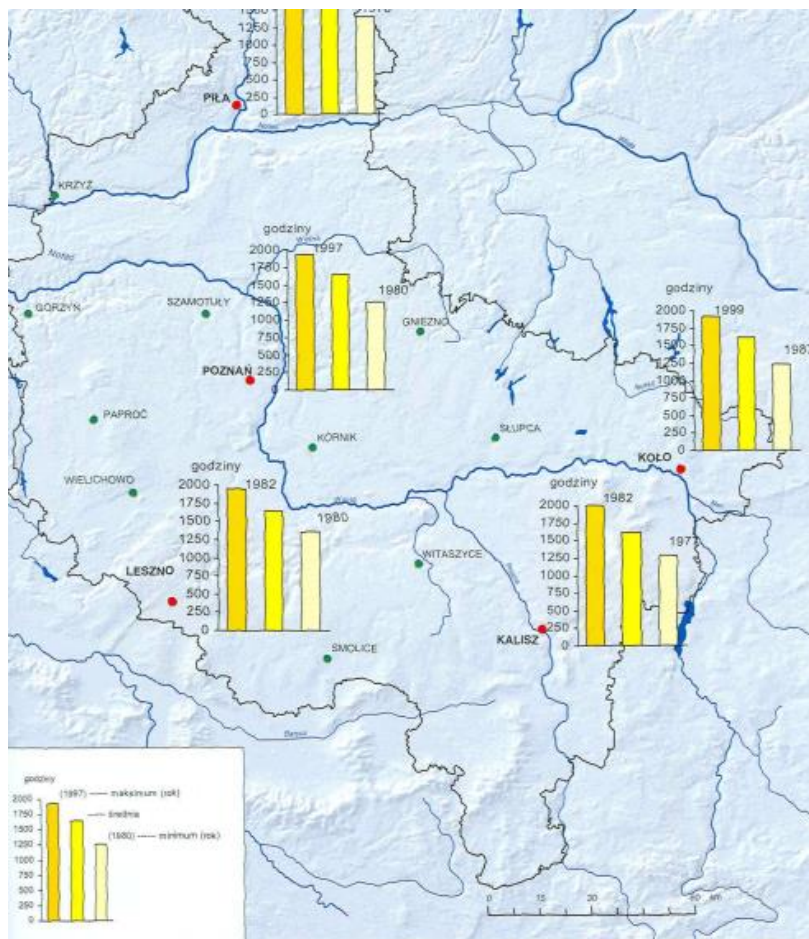
Rysunek 3. Techniczny potencjał energii wiatru w województwie wielkopolskim na wysokości 40 m n.p.t. [kWh/(rok m²)].

Źródło: Atlas klimatu województwa wielkopolskiego

2.2. Energetyka słoneczna

Podobnie jak w przypadku instalacji wiatrowych, aktualnie instalacje fotowoltaiczne wykorzystywane są zarówno jako duże obiekty komercyjne, których moc sięga nawet kilkudziesięciu MW (są to tzw. Farmy fotowoltaiczne) jak i lokalne – rozproszone źródła energii o mocy kilku kilowatów wykorzystywane do zasilania domów i obiektów komercyjnych.

Roczne wartości usłonecznienia w Wielkopolsce, wahają się w granicach od 1250 godzin w latach o najwyższym zachmurzeniu do 2000 w latach słonecznych. Średnio w ciągu roku wynoszą około 1600 h, jest to wartość zbliżona do wartości średniej dla większości obszaru Polski.

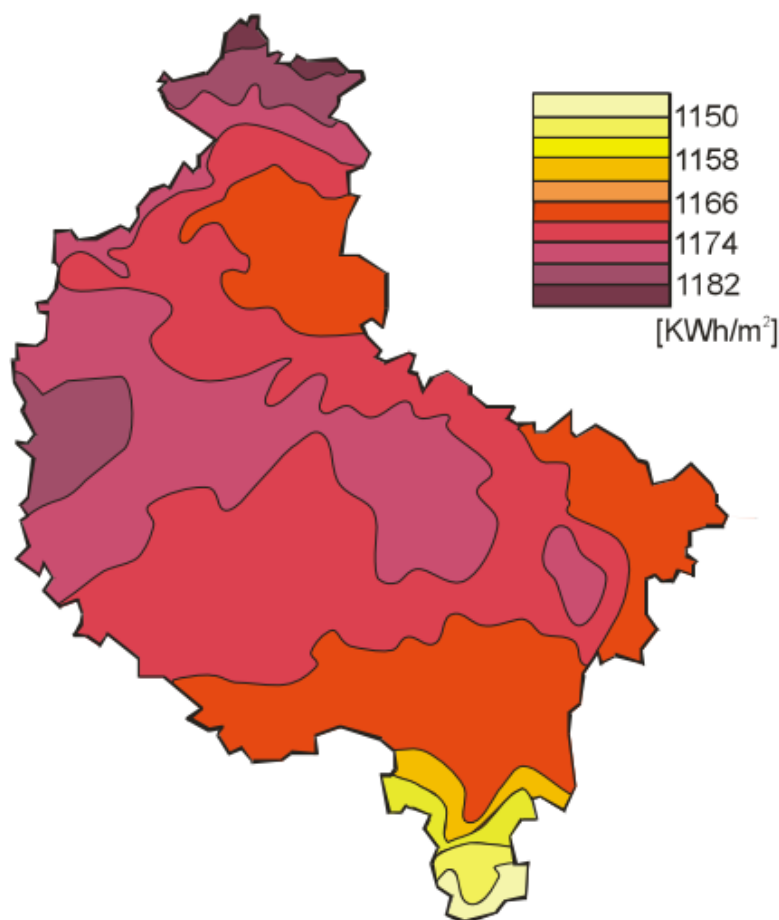
Rysunek 4. Roczna suma usłonecznienia rzeczywistego w województwie wielkopolskim.

Źródło: Atlas klimatu województwa wielkopolskiego.

W Wielkopolsce przy optymalnie ustawionej płaszczyźnie pochłaniającej energię słoneczną, z 1m² powierzchni absorbującej promieniowanie można uzyskać potencjalnie około 1.150 kWh energii cieplnej w ciągu roku.

Analizując rozwój rynku sprzedaży nowych instalacji solarnych i przyjmując, że w następnych latach będzie się on rozwijał w sposób liniowy ze średnim tempem jak w latach 2005-2009, w roku 2015 w Wielkopolsce powinno być łącznie od 180 do 200 tys. m² ciepłych kolektorów słonecznych. Z kolei na koniec roku 2020 powinno być około 400 tys. m² takich instalacji, tj. prawie dziesięciokrotnie więcej niż obecnie. Dotychczasowy wzrost ilości instalowanych kolektorów odbywał się bez istotnego wsparcia ze strony państwa jako instytucji, zatem wprowadzane już mechanizmy wspierające rozwój tego rynku powinny w efektywny sposób podtrzymać istniejące tendencje.

Rysunek 5 przedstawia ilość potencjalnie dostępnej energii słonecznej przy optymalnie ułożonej płaszczyźnie pochłaniającej dla terenu Wielkopolski. Wartości tej energii zawierają się w przedziale od niespełna 1150 na jej południowych krańcach do 1185 kWh/rok/m² na północy. Zróżnicowanie to jest niewielkie, nie przekracza 3%, przy czym na większości obszaru wynosi ok. 1170 kWh/rok/m². Małe zróżnicowanie przestrzenne wynika z relatywnie dużej homogeniczności geograficznej obszaru. Jest to teren nizinny, jedyne niewielkie wzniesienia znajdują się właśnie na południu, stąd obserwowane jest tam większe zachmurzenie i w efekcie spadek dostępnej energii. Ogólne warunki solarne Wielkopolski kształtowane są poprzez jej położenie w średnich szerokościach geograficznych oraz napływające przez większość roku masy powietrza polarno-morskiego

Rysunek 5. Roczne sumy energii promieniowania Słońca w województwie wielkopolskim przy optymalnie nachylonej płaszczyźnie pochłaniającej.

Źródło: Przegląd zasobów odnawialnych źródeł energii w województwie wielkopolskim.

Moc instalacji fotowoltaicznej rekomendowanej dla zasilania domu jednorodzinnego to 4 kW (16 modułów fotowoltaicznych o łącznej powierzchni ok. 25,6 m²). Roczny szacowany uzysk energii to 4 224 kWh. Koszt budowy wynosi ok. 8 000 zł/kW zainstalowanej mocy. Żywotność modułów fotowoltaicznych deklarowana przez producentów wynosi od 20 do 25 lat, a produkcja energii poza okresowymi przeglądami odbywa się całkowicie bezobsługowo.

Energia wytworzona w instalacji wykorzystywana jest w pierwszej kolejności na pokrycie potrzeb obiektu do którego jest przyłączona, a nadwyżki energii mogą zostać odsprzedane do sieci elektroenergetycznej. Jak pokazuje jednakże dobowy wykres pomiaru parametrów pracy małej instalacji fotowoltaicznej i wiatrowej, źródła te charakteryzują się bardzo dużą zmiennością wytwarzanej energii elektrycznej, stąd też mogą być traktowane jedynie jako wspomaganie zasilania sieciowego.

Stworzenie systemu autonomicznego dla zasilania obiektu niepodłączonego do sieci elektroenergetycznej wymagałoby natomiast wykorzystania systemu akumulacji energii – może on jednakże zwiększyć koszt budowy systemu nawet o 50%.

Oprócz konwersji na energię elektryczną, energia słoneczna może zostać wykorzystana za pośrednictwem instalacji kolektorów słonecznych do podgrzewania ciepłej wody użytkowej oraz wspomagania systemów ogrzewania. Ponieważ w systemach tych brak możliwości odsprzedania nadwyżek wytworzonego ciepła, tak jak ma to miejsce w przypadku energii elektrycznej oddawanej do sieci, stąd też każda inwestycja musi zostać dostosowana do szacunkowego zużycia wody w obiekcie – szczególnie ważny jest dobór wielkości zasobnika na podgrzewaną wodę.

Szacowana powierzchnia czynna kolektorów dedykowana dla zasilenia domu jednorodzinnego wynosi 5 m². Powierzchnia ta pozwoli wygenerować rocznie ok. 4 675 kWh energii cieplnej. Koszt kompleksowej budowy takiej instalacji to ok. 14 000 zł.

Średnioroczne sumy promieniowania słonecznego całkowitego padającego na jednostkę powierzchni poziomej w kWh/m²/rok dla powiatu pleszewskiego na tle pozostałych rejonów kraju przedstawione są w poniższej tabeli.

Rejon	Rok (I – XII)	Półrocze letnie (IV – IX)	Sezon letni (VI – VII)	Półrocze zimowe (X – III)
Pas nadmorski	1076	881	497	195
Wschodnia część Polski	1081	821	461	260
Centralna część Polski (obejmująca zasięgiem Powiat Pleszewski)	985	785	449	200
Zachodnia część Polski z górnym dorzeczem Odry	985	785	438	200
Południowa część Polski	962	682	373	280
Południowo-zachodnia część Polski obejmująca obszar Sudetów	950	712	712	238

W tabeli 20 przedstawiono zestawienie mocnych i słabych stron turbin wiatrowych, instalacji fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych.

Tabela 20. Zestawienie zalet i wad poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii.

Mocne strony		Słabe strony	
Turbiny wiatrowe			
- Wysoka wydajność produkcji energii. - Możliwość odsprzedaży nadwyżek energii do sieci elektroenergetycznej.		- Konieczność przeprowadzenia badań wietrzności. - Kontrowersje społeczne związane z zaburzeniem równowagi krajobrazu. - Konieczność uzyskania pozwolenia na budowę.	
Instalacje fotowoltaiczne			
- Duża żywotność. - W zasadzie bezobsługowa eksploatacja. - Możliwość odsprzedaży nadwyżek energii do sieci elektroenergetycznej. - Uproszczona procedura administracyjna dla mikroinstalacji do 40 kW.		Duże wahania wytwarzanej energii na przestrzeni roku (bardzo niska wydajność w okresie zimowym) i doby.	
Kolektory słoneczne			
- Niski koszt początkowy inwestycji. - Dobra wydajność nawet w okresach niskiego nasłonecznienia. - Brak konieczności uzyskiwania pozwoleń lokalnych na realizację inwestycji.		- Niska rentowność. - Konieczność konserwacji już po pierwszych kilku latach eksploatacji. - Brak możliwości odsprzedaży nadwyżek wytworzonego ciepła.	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych danych.

2.3. Energia biomasy

Wielkopolska posiada dobre warunki do wykorzystania biomasy na cele energetyczne. Spośród wielu czynników sprzyjających takiemu wykorzystaniu należy wymienić m.in.: rozwinięte rolnictwo i wysokie plony biomasy, wysoką wiedzę rolników, rozwinięty przemysł rolno-spożywczy wytwarzający biomasę odpadową, sąsiedztwo Niemiec zapewniające łatwiejszy transfer wiedzy, technologii i przykładów dobrych rozwiązań oraz duży rynek zbytu dla przetworzonej biomasy. W przypadku Wielkopolski

wielkość produkcji biomasy roślinnej z ponad 1,8 mln ha użytków rolnych waha się między 18 a 27 mln ton, co odpowiada energetycznej wartości 9-13 mln ton węgla. Tylko część tej biomasy może zostać wykorzystana na cele energetyczne. W uprawach polowych dominującą pozycję zajmują zboża, kukurydza na ziarno i kiszonkę oraz buraki cukrowe. Nadają się one również do wykorzystania energetycznego (spalanie bezpośrednie, produkcja bioetanolu i biogazu, biopaliwa ciekłe).

Sposoby energetycznego zagospodarowania zasobów biomasy w Wielkopolsce:

- bezpośrednie wykorzystanie biomasy (spalanie słomy, trocin, zrębków, ziarna itp.) - spalanie materiałów pozyskanych z rolnictwa czy leśnictwa nie wymaga dużych inwestycji oraz uzyskiwania pozwoleń prawnych,
- przetworzenie biomasy na biopaliwa stałe (brykiety, pelety) - na rynku biomasy przetworzonej istnieje obecnie duży deficyt podaży i bardzo silna konkurencja wśród kupujących,
- przetworzenie biomasy na biopaliwa ciekłe,
- przetworzenie biomasy na paliwa gazowe (biogaz, oczyszczony biometan, wodór),
- wykorzystanie biomasy pochodzenia leśnego - zgodnie z zapisami Polityki energetycznej państwa, lasy powinny być chronione przed nadmierną eksploatacją na cele energetyczne.

2.4. Pompy ciepła

Jednym ze skutecznych sposobów ograniczania niskiej emisji oraz zwiększania efektywności energetycznej jest zastosowanie pompy ciepła. W ostatnich latach instalacje tego typu zyskują coraz szersze grono fanów, ponieważ stanowią one ekologiczne, tanie i bezobsługowe źródło ciepła. Pompa ciepła jest urządzeniem, które umożliwia wykorzystanie energii cieplnej nagromadzonej w środowisku naturalnym. Urządzenia te należą do najtańszych w eksploatacji źródeł ciepła stosowanych do ogrzania domu i przygotowania ciepłej wody, gdyż wykorzystują energię odnawialną zgromadzoną w środowisku: w gruncie, wodzie lub w powietrzu.

Budowa i zasada działania

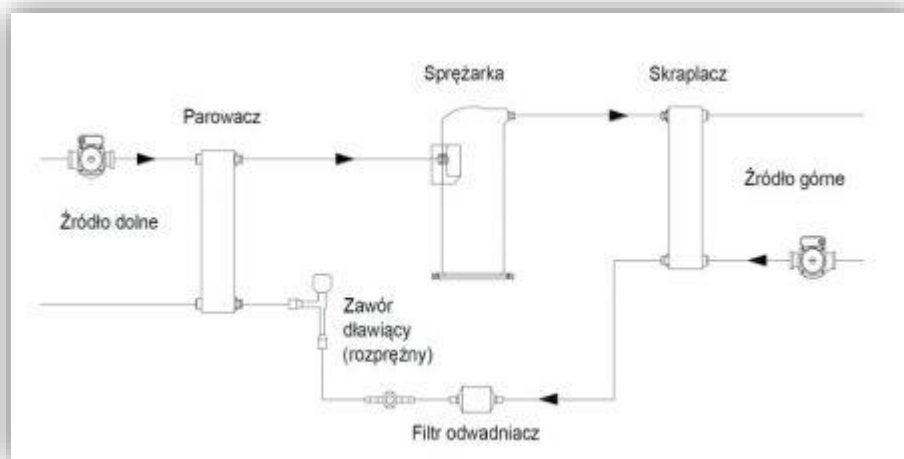
Zasadę działania pomp ciepła opisuje obieg termodynamiczny, w którym zachodzą w sposób ciągły cztery procesy fizyczne.

- 1) Parowacz – czynnik roboczy ulega procesowi odparowania (proces odbioru ciepła z otoczenia).
- 2) Sprężarka – sprężanie par czynnika roboczego.
- 3) Skraplacz – skraplanie czynnika roboczego posiadającego wysokie ciśnienie i wysoką temperaturę (proces oddawania ciepła do systemu).

4) Filtr odwadniacz – filtrowanie czynnika roboczego z resztek wilgoci.

5) Zawór rozprężony – proces rozprężania czynnika roboczego, dozowanie czynnika roboczego do parowacza, gdzie następuje ponownie proces odparowania, cykl powtarza się.

Rysunek 6. Pompy ciepła - zasada działania.

Źródło: <http://www.pompyciepla.com/pompy-ciepla-rodzaje.html>

Proces transportu ciepła z ośrodka o niższej temperaturze do ośrodka o temperaturze wyższej możliwy jest jedynie przy udziale energii dostarczonej z zewnątrz. Energią tą jest energia elektryczna doprowadzona do napędu sprężarki będącej jedynym z elementów obiegu termodynamicznego, który to obieg umożliwia opisany transport ciepła. Do określenia współczynnika efektywności COP pompy ciepła można wykorzystać odwrócony obieg Carnota.

Obieg Carnota:

4-1 parowanie – odbiór ciepła ze środowiska,

1-2 sprężanie czynnika roboczego,

2-3 skraplanie – oddanie ciepła wodzie systemu c.o.,

3-4 rozprężanie.

Wady i zalety pomp ciepła

Zalety:

- ❖ tania energia cieplna pobierana ze środowiska,

- ❖ nie wymaga instalowania komina, przyłącza gazowego, systemu wentylacji, nie wydziela zapachów,
- ❖ automatyka, nie potrzeba konserwacji ani okresowych przeglądów,
- ❖ pracuje cicho, nie jest dokuczliwa dla otoczenia,
- ❖ jest bezpieczna dla środowiska, nie emituje, sadzy, spalin, nie zanieczyszcza środowiska,
- ❖ pozwala uniezależnić się od wzrostu cen paliw.

Wady:

- ❖ sprężarka będąca częścią urządzenia wykorzystuje energię elektryczną,
- ❖ jest droga – ponad 30% droższa od tradycyjnego układu kotłowego,
- ❖ zdarzają się problemy wynikające z nieprawidłowego zaprojektowania układu z pompą ciepła, tak aby w pełni zaspokajał potrzeby domowników,
- ❖ istnieje niebezpieczeństwo skażenia środowiska naturalnego freonami, w przypadku pomp sprężarkowych,
- ❖ przy źle dobranym gruntownym wymienniku ciepła, ilość ciepła odbieranego przez płyn grzewczy będzie tak duża, że wokół wymiennika temperatura spadnie poniżej zera; wychładzanie gruntu pogarsza warunki pracy popy ciepła i zwiększa zużycie energii.

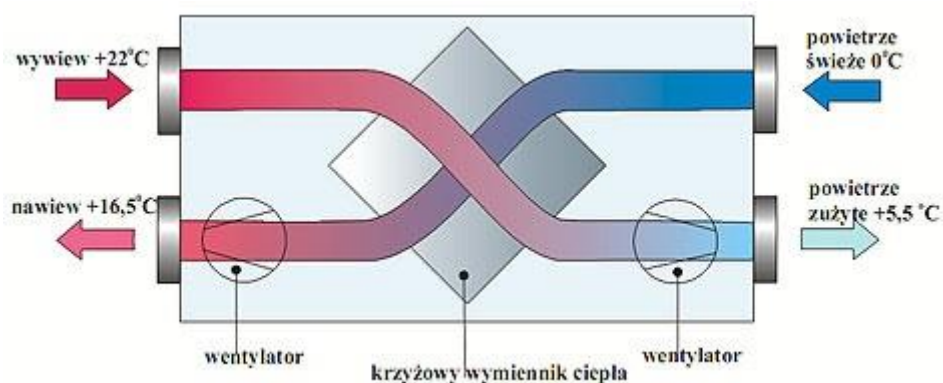
Stosując pompę ciepła ok. 75% energii otrzymuje się za darmo, natomiast konieczne jest wytworzenie jedynie ok. 25% energii (zużytej do napędu sprężarki). Z 1 kWh energii elektrycznej otrzymuje się ok. 4 kWh energii cieplnej. Zapewnia nie tylko ciepło w domu podczas zimnych dni, ale także chłód podczas gorącego lata.

2.5. Rekuperator

Rekuperator to urządzenie umożliwiające ogrzewanie świeżego powietrza napływającego do pomieszczeń ciepłem powietrza wywiewanego. Dzięki rekuperatorowi następuje odzysk ciepła z wentylacji. Sprawność odzysku ciepła najlepszych urządzeń przekracza 90%.

Zasada działania

Rekuperator to dwa wentylatory – wywiewny i nawiewny – oraz wymiennik ciepła, w którym powietrze dopływające do wnętrza domu ogrzewa się od cieplejszego powietrza wywiewanego. Są w nim montowane także filtry zatrzymujące zanieczyszczenia – czystsze powietrze w domu to dodatkowa korzyść z jego zastosowania.

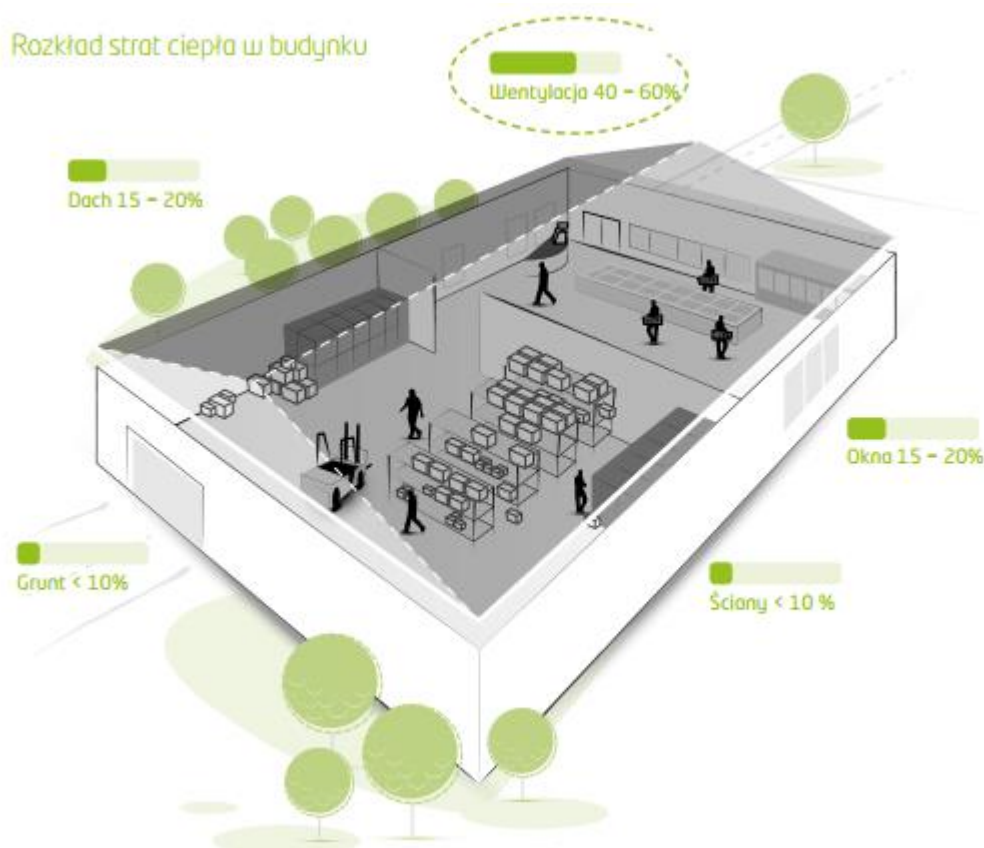
Rysunek 7. Rekuperator - zasada działania.

Źródło: http://www.color-system.com.pl/graphic/rekuperator_1.jpg

Instalacja

Taki system na pewno łatwiej zainstalować w domu dopiero budowanym niż w już wykończonym. Wynika to z konieczności doprowadzenia do prawie wszystkich pomieszczeń przewodów, którymi jest transportowane powietrze nawiewane i wywiewane. Przewody te mają znaczną średnicę (co najmniej kilkanaście centymetrów wraz z izolacją, którą zaleca się stosować), więc trudno je ukryć w istniejących zakamarkach. By nie szpeciły wnętrza, przewody trzeba zabudować, a to oznacza kłopotliwe prace budowlane. Montaż systemu rekuperacji najlepiej połączyć z generalnym remontem pomieszczeń. Jeśli się na to zdecydujemy, to poza komfortem wynikającym z możliwości sterowania wentylacją i oczyszczania powietrza możemy liczyć na to, że zapotrzebowanie na ciepło do ogrzewania, a więc także jego koszt, zmaleją o 20-30% w stosunku do sytuacji, gdy w domu działała wentylacja grawitacyjna.

Zastosowanie rekuperatora znacząco redukuje straty ciepła w budynku. Wentylacja i wymiana powietrza odpowiada bowiem nawet za ok. 40-60% strat ciepłych.

Rysunek 8. Rekuperator - rozkład strat ciepła w budynku.

Źródło: <http://www.oxen.com.pl/?gclid=CPesrJGG3sECFZQZtAod8EQA8g>

2.6. Domy pasywne

Dom pasywny jest domem, który ma bardzo niskie zużycie energii na potrzeby grzewcze (15 kW/m²/rok), a komfort termiczny jest zapewniony za pośrednictwem pasywnych źródeł ciepła.

Dom energooszczędny oznacza budynek który zużywa określoną niską energię przy wysokiej sprawności urządzeń i innych instalacji wewnątrz budynku.

Energochłonność budynku jest to obliczony stosunek rocznego zużycia do zapotrzebowania - może być odniesiony do kubatury lub powierzchni użytkowej rozpatrywanego budynku.

Budynki pasywne i energooszczędne mają bardzo charakterystyczną architekturę:

- ❖ Zwarta bryła na planie kwadratu bądź prostokąta, tak aby zminimalizować powierzchnię ścian zewnętrznych i dachu.
- ❖ Część północna pozbawiona jest okien.
- ❖ Wejście do budynku oraz otwory okienne znajdują się po stronie południowej.
- ❖ Budynek powinien mieć 1,5 lub maksymalnie 2,5 kondygnacji.

- ❖ Okna powinny być niskoemisyjne.
- ❖ Izolacja okna nie zależy tylko od szyby ale i także od ramy, Fundamenty powinny być ocieplone i zaizolowane.

Domy pasywne wymagają nie tylko zastosowania najwyższej jakości materiałów, ale również szczególnego podejścia w procesie projektowania. Dlatego też technologie pasywne możliwe są do zastosowania w zasadzie tylko w nowobudowanych obiektach.

2.7. Termomodernizacja

To bardzo pojemny termin z którym powiązać można wszystkie działania zmierzające do obniżenia zapotrzebowania budynków na energię ciepłą, spośród których można wymienić przykładowo:

- ❖ zwiększenie izolacyjności cieplnej przegród zewnętrznych,
- ❖ zwiększenie szczelności przegród zewnętrznych,
- ❖ likwidacja miejsc nieizolowanych lub słabiej izolowanych, w których występują szczególnie duże straty ciepła,
- ❖ modernizację systemu grzewczego
- ❖ modernizację systemu wentylacyjnego,
- ❖ podłączenie budynku do sieci ciepłowniczej,
- ❖ modernizację systemu przygotowania ciepłej wody użytkowej,
- ❖ zastosowanie odnawialnych źródeł energii,
- ❖ implementacja systemów zarządzania energią.

Rezultaty działań termomodernizacyjnych są sprawą niezwykle indywidualną, uzależnioną od takich czynników jak wiek i stan techniczny budynku, rodzaj zastosowanych technologii czy kompleksowość prowadzonej modernizacji, aczkolwiek teoretyczne efekty wybranych działań termo modernizacyjnych prezentuje *tabela 21*.

Tabela 21. Zestawienie działań wraz z szacunkową oszczędnością energii

Rodzaj działania	Szacunkowa oszczędność energii
Wprowadzenie w węźle cieplnym automatyki i urządzeń sterujących	5-15%
Wprowadzenie hermetyzacji instalacji, przeprowadzenie regulacji hydraulicznej i zamontowanie zaworów w pomieszczeniach	10-20%

Wprowadzenie podzielników kosztów	10%
Wprowadzenie ekranów za grzejnikami	2-3%
Uszczelnienie drzwi i okien	3-5%
Wymiana okien na okna o niższym współczynniku przenikania ciepła	10-15%
Izolacja zewnętrznych przegród budowlanych	10-15%

źródło: Dr hab. inż. Jan Norwisz, dr inż. Aleksander D. Panek: *Poprawa efektywności użytkowania ciepła grzewczego elementem wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju*

Z uwagi na zmienność rezultatu prowadzonej termomodernizacji, celem rozpoczęcia procesu modernizacyjnego konieczne jest przeprowadzenie audytu budynku w ramach którego ocenie poddany zostanie stan techniczny budynku i jego klasa energetyczna.

Tabela 22 Klasyfikacja energetyczna budynków.

Klasyfikacja energetyczna budynków wg Stowarzyszenia na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju we Wrocławiu			
Klasa energetyczna	Ocena energetyczna	Wskaźnik EA [kWh/m ² /rok]	Okres budowania
A+	Pasywny	do 15	
A	Niskoenergetyczny	od 15 do 45	
B	Energooszczędny	45 do 80	
C	Średnio energooszczędny	80 do 100	
D	Średnio energochłonny (spełniający aktualne wymagania prawne)	100 do 150	od 1999 roku
E	Energochłonny	150 do 200	do 1998 roku

F	Wysoko energochłonny	Ponad 250	do 1982 roku
---	----------------------	-----------	--------------

źródło: Dr hab. inż. Jan Norwisz, dr inż. Aleksander D. Panek: Poprawa efektywności użytkowania ciepła grzewczego elementem wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju.

Szczegółowe warunki dotyczące efektywności energetycznej określa Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Zgodnie z § 328 Rozporządzenia budynki publiczne, produkcyjne, gospodarcze i zbiorowego zamieszkania powinny być tak zaprojektowane i wykonane aby ilość ciepła, chłodu i energii elektrycznej, potrzebnych do użytkowania budynku zgodnie z jego przeznaczeniem, można było utrzymać na racjonalnie niskim poziomie, a w okresie letnim ograniczyć ryzyko przegrzewania.

Powyższy wymóg odnosi się w szczególności do projektowanych instalacji grzewczych, wentylacyjnych, klimatyzacyjnych, ciepłej wody użytkowej i oświetlenia.

2.8. Sterowanie oświetleniem ulicznym i idea Smart Street Lighting

Smart Street Lighting to hasło określające ogólnie ideę inteligentnego racjonalizowania zużycia energii elektrycznej na oświetlenie ulic. Systemy takie w zależności od zaawansowania technologicznego charakteryzują się różnymi funkcjami. Najprostsze aspirujące do tej grupy są systemy oparte na czasowym ograniczaniu mocy oświetlenia w późnych godzinach nocnych. W przypadku takich systemów nie można mówić jednak o inteligentnym sterowaniu a jedynie odczytywaniu teoretycznych potrzebnych poziomów oświetlenia z tabeli kalendarza. Tego typu systemy zostają wypierane przez, porównywalne kosztowo a posiadające zdecydowanie więcej funkcji i dające zdecydowanie większe możliwości oszczędzania energii, systemy sterowników inteligentnych, komunikujących się między sobą poprzez sieć zasilania.

Takie rozwiązanie zapewnia komunikację bez konieczności drogich inwestycji w sieć komunikacji. Podstawowe funkcje inteligentnego systemu sterowania oświetleniem ulic, placów i parków to :

- ❖ Sterowanie poszczególnymi latarniami ulicznymi; ręczne lub automatyczne załączanie lub wyłączanie lamp oraz funkcje ograniczania ich mocy, możliwa jest automatyczna modyfikacja oczekiwanego poziomu oświetlenia w zależności od warunków na drodze (zwiększony ruch, zmniejszona widoczność czy przypadki szczególne jak nocne imprezy sportowe); w niektórych przypadkach system, zachowując swą funkcjonalność, nie może ściemniać oświetlenia.

- ❖ Grupowanie lamp w zależności od potrzeb i ustalanie różnych algorytmów sterowania dla różnych grup lamp; gdy z tej samej instalacji zasilane jest oświetlenie drogi osiedlowej i drogi o większym nasileniu ruchu dla obu przypadków są ustalane inne programy oszczędzania aby drogi były oświetlone zgodnie z normami.
- ❖ Zliczanie zużycia energii elektrycznej poszczególnych lamp i grup lamp czy też dodatkowych urządzeń zasilanych z tej samej instalacji np. oświetlenie świąteczne; dzięki temu ułatwione jest rozliczanie podmiotów odpowiedzialnych za oświetlenie w poszczególnych częściach większej instalacji; Np. w przypadku gdy za część oświetlenia odpowiada wspólnota mieszkańców a za część zarząd dróg, bez problemu można odczytać i rozliczyć bieżące zużycie energii elektrycznej każdej części systemu oświetleniowego.
- ❖ Detekcję prawidłowego działania latarni, w przypadku awarii system może powiadomić operatora i ekipy serwisowe o konieczności interwencji np. przesyłając wiadomość SMS.
- ❖ Detekcję nieuprawnionego otwarcia obudowy lampy z powiadamianiem odpowiednich służb.

Najbardziej rozbudowanym systemem inteligentnego oświetlenia ulic jest system działający w Oslo oparty o technologie firmy Echelon. Kilka lat działania tego systemu dowiodło, że oszczędności w zużyciu energii elektrycznej sięgają 70% bez, niedopuszczalnego przez normy, wyłączenia oświetlenia. System ma jednak taką możliwość. W przypadku konieczności wyłączenia oświetlenia poszczególnych ulic czy nawet pojedynczych lamp, operator systemu może, jednym kliknięciem myszy przy komputerze systemu nadrzędnego, włączyć lub wyłączyć lampę lub grupę lamp. Operator systemu również ma dostęp on-line do bieżących danych dotyczących sprawności lamp oraz stanów liczników energii znajdujących się w każdej oprawie lampy. Dzięki temu bardzo ułatwione jest rozliczanie podmiotów odpowiedzialnych za oświetlenie poszczególnych części gminy.

Inteligencja systemów sterowania oświetleniem polega na dostosowywaniu poziomów natężenia oświetlenia do aktualnych potrzeb użytkowników i wymogów ustanowionych przez obowiązujące normy. Aktualne regulacje prawne dopuszczają ograniczenie poziomów oświetlenia w przypadku zmniejszenia natężenia ruchu na danej drodze. Możliwe również jest dostosowanie mocy lamp ulicznych do warunków pogodowych. W tym celu montowane są czujniki natężenia ruchu oraz czujniki pogodowe. Inteligentny system zbiera informacje z czujników i w zależności od aktualnej sytuacji automatycznie dobiera algorytm sterowania oświetleniem.

Bardzo ważną cechą tych systemów jest to, że algorytm sterowania może być różny w różnych punktach tej samej sieci – konieczne jest zapewnienie bardzo dobrego oświetlenia w miejscach niebezpiecznych np. przy przejściach dla pieszych czy niektórych skrzyżowaniach podczas gdy w pozostałych częściach tej sieci można zredukować moc.

Zastosowanie systemów sterowania rodzi jednakże dodatkowy koszt inwestycyjny w postaci sterowników (koszt 400 zł netto na jeden punkt świetlny). Dodatkowo dla zapewnienia komunikacji między sterownikami a operatorem systemu konieczne jest stosowanie koncentratorów. Im mniejszy obszar objęty sterownikami, tym mniejszą ilość koncentratorów należy zastosować. Alternatywą dla systemów sterowania oświetleniem jest rozwiązanie, które można określić jako zmienny profil obciążenia lub też uniwersalny profil redukcji.

Zmienny profil obciążenia to rozwiązanie umożliwiające na zmniejszeniu mocy lampy (przygaszeniu) zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. Harmonogram zapisywany jest w module sterującym montowanym indywidualnie w każdej oprawie i zawiera dwa parametry regulujące jego pracę:

1. Czas astronomiczny określający pory przygaszenia/rozjaśnienia lampy.
2. Określenie procentowe przygaszenia lampy (najczęściej w zakresie od 30 % - 100 % w krokach co 5 %, aczkolwiek na rynku dostępne są również które pozwalają jedynie na trzystopniową redukcję).

Działanie systemu w zakresie redukcji natężenia strumienia świetlnego, może wyglądać następująco:

Przyjmuje się średni dobowy czas świecenia na 11 godzin (na podstawie średniego rocznego czasu świecenia wynoszącego 4024 godziny):

1. Załączenie obwodów wg. czasu astronomicznego na 100 % natężenia strumienia świetlnego (80 % mocy) – 1 godzina po zmierzchu, gdy nie jest jeszcze zupełnie ciemno.
2. Zwiększenie mocy obwodów do 100 % natężenia strumienia świetlnego (100 % mocy) – 4 godziny (wieczorny okres największego ruchu samochodowego i pieszego).
3. Redukcja mocy obwodów do 60 % natężenia strumienia świetlnego (60 % mocy) – 4 godziny – między północą a godziną 4 rano, okres najmniejszego natężenia ruchu).
4. Zwiększenie mocy obwodów do 60 % natężenia strumienia świetlnego (80 % mocy) – 2 okres przed świtem, gdy ruch powoli się zwiększa, a nie jest już zupełnie ciemno (godzina 4 – 5 rano).

Zgodnie z powyższym zestawieniem oszczędność w zużyciu energii wynosić będzie sumarycznie 20 %.

3. Zestawienie działań

3.1. Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania

Długoterminowa strategia Miasta i Gminy Pleszew uwzględnia zapisy określone w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020, tj.:

- ❖ redukcję emisji gazów cieplarnianych,
- ❖ zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- ❖ redukcję zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie

efektywności energetycznej,
a także poprawę jakości powietrza zgodnie z Programem ochrony powietrza dla stref województwa wielkopolskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu.

3.2. Krótko/średnioterminowe zadania

Zadania krótko i średnioterminowe zostały przedstawione w dalszej części dokumentu według spójnego wzorca który określa:

- ❖ **Nazwę zadania.**
- ❖ **Adresata działania** – podmiot który będzie realizował Zadanie i ponosił koszty jego realizacji.
- ❖ **Jednostkę odpowiedzialną** – jednostka organizacyjna Urzędu Miasta i Gminy odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Zadania i wspieranie jego realizacji.
- ❖ **Rolę jednostki odpowiedzialnej** – funkcje jakie zostają powierzone jednostce odpowiedzialnej celem wsparcia realizacji Zadania.
- ❖ **Okres realizacji** – perspektywa czasowa realizacji Zadania.
- ❖ **Efekt ekologiczny – redukcja zużycia energii** – w przypadku zadań, których efektem jest zmniejszenie zużycia energii ze źródeł konwencjonalnych, bądź produkcja energii ze źródeł odnawialnych efekt ekologiczny obliczany jest jako ilość MWh energii zaoszczędzonej/wyprodukowanej w przeciągu roku.
- ❖ **Efekt ekologiczny – redukcja emisji** – efekt realizacji zadania w postaci zmniejszenia ilości CO₂ emitowanego do atmosfery.
- ❖ **Szacowany koszt działania** – koszt realizacji działania w zaproponowanym wariantcie.
- ❖ **Szacunkowy koszt jednostkowy** – koszt zredukowania emisji w przeliczeniu na 1 Mg CO₂. Pozycja umożliwia porównanie efektywności kosztowej poszczególnych działań. Priorytetowo powinny być traktowane przedsięwzięcia o najniższym koszcie jednostkowym.
- ❖ **Źródło finansowania** – możliwości pozyskania środków na realizację działań.

Każde ze wskazanych działań ma charakter rekomendacji sprzyjającej osiągnięciu zamierzonych celów, stąd też zaprezentowany katalog nie może być traktowany jako zamknięte zestawienie, ale raczej jako zestaw wytycznych – standardowych wariantów możliwych do przeprowadzenia inwestycji.

Działania w zakresie planowania przestrzennego (nieinwestycyjne)

Uwzględnianie w dokumentach Planistycznych wynikających z ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, służących jako podstawa formalna podejmowania inwestycji, w szczególności takich jak:

Plany miejscowe zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań i kierunków

zagospodarowania przestrzennego gminy oraz decyzje o warunkach zabudowy, zapisów dotyczących:

- lokowania nowych instalacji wytwarzających energię ciepłą i zakładów przemysłowych wytwarzających ciepło odpadowe w miejscach umożliwiających maksymalne wykorzystanie energii cieplnej w celu zaopatrzenia w ciepło innych obiektów przemysłowych, mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- wprowadzania zieleni izolacyjnej i urządzonej oraz niekubaturowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych miasta (place, skwery),
- kształtowania korytarzy ekologicznych celem lepszego przewietrzania miast, w tym zmiana dotychczasowego przeznaczenia gruntów po zlikwidowanej zabudowie na tereny zielone, pasaże, place lub inne formy niekubaturowego wykorzystania przestrzeni,
- zakazu na terenach mieszkaniowych działalności gospodarczej związanej z wykorzystaniem terenu w sposób powodujący emisję niezorganizowaną pyłu,
- tworzenia preferencyjnych warunków do realizacji inwestycji związanych z uciepłowaniem ze źródeł centralnych lub/i rozwojem sieci gazowniczej,
- wyznaczenia stref przemysłowych i obszarów budownictwa mieszkaniowego.

Działanie I	
Nazwa Działania	Montaż instalacji OZE n/w budynkach użyteczności publicznej
Adresat Działania	Miasto i Gmina Pleszew
Jednostka Odpowiedzialna	-
Rola jednostki odpowiedzialnej	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji
Okres realizacji	2015 - 2020
Efekt ekologiczny - redukcja zużycia energii [MWh]	160,00
Efekt ekologiczny - redukcja emisji [Mg CO ₂]	142,40
Szacowany koszt działania [zł]	1 120 000,00
Szacunkowy koszt jednostkowy [zł/Mg CO ₂]	7 86517
Źródło finansowania	Budżet miasta i gminy, środki zewnętrzne

W ramach Działania proponuje się montaż na wybranych obiektach publicznych instalacji fotowoltaicznych o mocy ok. 20 kW każda (łącznie moc instalacji planowana jest na 400 kW). Technologię tą rekomenduje się z uwagi na szczególnie duże korzyści płynące z zastosowania rozwiązań opartych o energię słoneczną w obiektach, które są wykorzystywane w porze dziennej. Czas pracy instalacji fotowoltaicznej w ciągu doby uzależniony jest od długości trwania dnia. Stąd też najwyższą wydajność instalacja odnotowuje w godzinach od 8-15, co pokrywa się z czasem pracy szkół i urzędów. Dzięki czemu wytworzona energia w całości będzie mogła zostać wykorzystana na pokrycie potrzeb własnych budynków.

Dodatkowo zastosowanie inwestycji OZE na obiektach publicznych pełni funkcję edukacyjną – dane dotyczące parametrów pracy instalacji mogą zostać udostępnione publicznie w internecie, co pozwoli na weryfikację jak prezentuje się wydajność pracy instalacji w konkretnej lokalizacji.

Szacunkowy koszt realizacji zadania wynosi 7 000 zł/kW mocy zamontowanej instalacji. Łączna moc instalacji to 160 kW.

Planowany uzysk energii z 1 kW zainstalowanej mocy wynosi 1 MWh/rok.

Wariantem alternatywnym dla wskazanego w działaniu jest montaż instalacji kolektorów słonecznych.

Działanie II	
Nazwa Działania	Wymiana energochłonnego oświetlenia w obiektach publicznych
Adresat Działania	Miasto i Gmina Pleszew
Jednostka Odpowiedzialna	-
Rola jednostki odpowiedzialnej	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji
Okres realizacji	2015 - 2020
Efekt ekologiczny - redukcja zużycia energii [MWh]	90,55
Efekt ekologiczny - redukcja emisji [Mg CO ₂]	80,60
Szacowany koszt działania [zł]	45 270,00
Szacunkowy koszt jednostkowy [zł/Mg CO ₂]	561,66
Źródło finansowania	Budżet miasta i gminy, środki zewnętrzne

Oświetlenie stanowi ważny punkt w budżetach wielu budynków użyteczności publicznych na terenie gminy. Oświetlenie tego typu budynków bardzo często jest przestarzałe, niskiej jakości i wymaga modernizacji. Modernizacja oświetlenia w budynkach publicznych to inwestycja, która pozwala na dokładne obliczenie uzyskanych oszczędności energii elektrycznej i określenie, o ile zmniejszyło się jej zużycie. W trakcie modernizacji oświetlenia instalowane są nowoczesne, energooszczędne świetlówki i oprawy. Pozwalają zmniejszyć koszt oświetlenia budynków i podnoszą komfort pracy ludzi.

Największe oszczędności energetyczne przynosi wymiana żarówek tradycyjnych na świetlówki, w tym świetlówki kompaktowe. Pozostałe sposoby zastępowania tradycyjnych źródeł światła źródłami nowoczesnymi, również zapewniają kilkudziesięcioprocentową redukcję zużycia energii.

Wariantami alternatywnymi dla wskazanego w działaniu są:

- ❖ przeprowadzenie szkoleń wśród pracowników z zakresu kształtowania postaw sprzyjających oszczędności energii elektrycznej,
- ❖ montaż systemów i urządzeń umożliwiających zautomatyzowane zarządzanie oświetleniem (np. czujniki ruchu, czujniki zmierzchowe).

Planowany koszt inwestycji to 45 270,00 zł.

Działanie III	
Nazwa Działania	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
Adresat Działania	Miasto i Gmina Pleszew
Jednostka Odpowiedzialna	-
Rola jednostki odpowiedzialnej	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji
Okres realizacji	2015 - 2020
Efekt ekologiczny - redukcja zużycia energii [MWh]	-
Efekt ekologiczny - redukcja emisji [Mg CO ₂]	216,08
Szacowany koszt działania [zł]	5 950 000
Szacunkowy koszt jednostkowy [zł/Mg CO ₂]	27 536,10
Źródło finansowania	Budżet miasta i gminy, środki zewnętrzne

W skład działań termomodernizacyjnych oprócz ocieplania ścian zewnętrznych i wymiany pokrycia dachowego, należy:

- ❖ wymiana okien oraz drzwi zewnętrznych,
- ❖ modernizację systemu grzewczego,
- ❖ modernizację systemu wentylacyjnego,
- ❖ ocieplenie podłóg,
- ❖ zastosowanie odnawialnych źródeł energii,
- ❖ implementacja systemów zarządzania energią,
- ❖ inne działania wynikające z przeprowadzonego audytu.

Działaniu termomodernizacji w najbliższym czasie poddane będą następujące obiekty:

- ❖ Zespół Szkół Publicznych nr 1, ul. Szkolna 5, Pleszew – koszt 2 100 000,00 zł.
- ❖ Zespół Szkół Publicznych w Taczanowie Drugim, Taczanów Drugi 32 C, 63-300 Pleszew – 450 000,00 zł.
- ❖ Przedszkole "Bajka" ul. Generała Hallera 30, 63-300 Pleszew – koszt 400 000,00 zł.
- ❖ Przedszkole nr 2 im. Misia Uszatka, ul. Mieszka 120, 63-300 Pleszew – koszt 500 000,00 zł.
- ❖ Zespół Szkół Publicznych w Lenartowicach, Lenartowice 59, 63-300 Pleszew – koszt 400 000,00 zł.
- ❖ Budynek wodociągów, ul. Kaliska, 63-300 Pleszew – koszt 2 500 000,00 zł.

Działanie IV	
Nazwa Działania	Modernizacja oświetlenia ulicznego
Adresat Działania	Miasto i Gmina Pleszew
Jednostka Odpowiedzialna	-
Rola jednostki odpowiedzialnej	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji
Okres realizacji	2015 - 2020
Efekt ekologiczny - redukcja zużycia energii [MWh]	317,05
Efekt ekologiczny - redukcja emisji [Mg CO ₂]	282,18
Szacowany koszt działania [zł]	1 575 800,00
Szacunkowy koszt jednostkowy [zł/Mg CO ₂]	5 584,47
Źródło finansowania	Budżet miasta i gminy, środki zewnętrzne

W działaniu przewiduje się możliwość wymiany opraw elektrycznych (na oprawy typu LED) oraz zastosowania systemów sterowania oświetleniem ulicznym w ramach tzw. Rozwiązań Smart Lighting. Smart Lighting to hasło określające ogólnie ideę inteligentnego racjonalizowania zużycia energii elektrycznej na oświetlenie ulic.

Podstawowe funkcje inteligentnego systemu sterowania oświetleniem ulic, placów i parków:

- ❖ sterowanie poszczególnymi latarniami ulicznymi; ręczne lub automatyczne załączanie lub wyłączanie lamp oraz funkcje ograniczania ich mocy, możliwa jest automatyczna modyfikacja oczekiwanego poziomu oświetlenia w zależności od warunków na drodze,
- ❖ grupowanie lamp w zależności od potrzeb i ustalanie różnych algorytmów sterowania dla różnych grup lamp,
- ❖ zliczanie zużycia energii elektrycznej poszczególnych lamp i grup lamp czy też dodatkowych urządzeń zasilanych z tej samej instalacji np. oświetlenie świąteczne,
- ❖ detekcję prawidłowego działania latarni, w przypadku awarii system może powiadomić operatora i ekipy serwisowe o konieczności interwencji,

- ❖ detekcję nieuprawnionego otwarcia obudowy lampy z powiadamianiem odpowiednich służb.

Prognozowany koszt przeprowadzenia inwestycji to 1 575 800,00 zł. (Za każdy kilowat zredukowanej mocy przyjęto koszt 20 000,00 zł).

Działanie V	
Nazwa Działania	Wdrażanie systemu zielonych zamówień/zakupów publicznych
Adresat Działania	Miasto i Gmina Pleszew
Jednostka Odpowiedzialna	-
Rola jednostki odpowiedzialnej	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji
Okres realizacji	2015 - 2020
Efekt ekologiczny - redukcja zużycia energii [MWh]	-
Efekt ekologiczny - redukcja emisji [Mg CO ₂]	54,02
Szacowany koszt działania [zł]	-
Szacunkowy koszt jednostkowy [zł/Mg CO ₂]	-
Źródło finansowania	Budżet miasta i gminy, środki zewnętrzne

Zielone zamówienia publiczne „oznaczają politykę, w ramach której podmioty publiczne włączają kryteria i/lub wymagania ekologiczne do procesu zakupów (procedur udzielania zamówień publicznych) i poszukują rozwiązań ograniczających negatywny wpływ produktów/usług na środowisko oraz uwzględniających cały cykl życia produktów, a poprzez to wpływają na rozwój i upowszechnienie technologii środowiskowych”.

W ramach wprowadzania systemu zielonych zamówień publicznych zaleca się włączać kryteria oraz wymagania środowiskowe do procedur udzielania zamówień publicznych, w miarę możliwości stosować ocenę LCA (ocenę cyklu życia), a także poszukiwać rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ wyrobów i usług na środowisko w całym cyklu życia. Należy pamiętać, że kryteria Zielonych Zamówień Publicznych (GPP) opracowane zostały przez Komisję Europejską i przetłumaczone także na język polski. Dotyczą głównych grup produktowych uznanych za najbardziej odpowiednie do wdrożenia zielonych zamówień i zawierają przykłady zapisów możliwych do wykorzystania w specyfikacjach.

Zielone zamówienia powinny obejmować działania takie jak:

- zakup energooszczędnych urządzeń AGD,
- wymiana oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne,
- zakup energooszczędnych i ekologicznych środków transportu,
- wykorzystywanie energii ze źródeł odnawialnych.

Zadanie to zostanie wdrożone w przypadku pojawienia się dodatkowych form wsparcia finansowego, jest zatem traktowane jako zadanie fakultatywne.

Realizacja tego zadania pozwoli na redukcję emisji CO₂ o 54,08 Mg CO₂.

Działanie VI	
Nazwa Działania	Działania edukacyjne w jednostkach oświatowych
Adresat Działania	Miasto i Gmina Pleszew
Jednostka Odpowiedzialna	-
Rola jednostki odpowiedzialnej	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji
Okres realizacji	2015 - 2020
Efekt ekologiczny - redukcja zużycia energii [MWh]	
Efekt ekologiczny - redukcja emisji [Mg CO ₂]	355,71
Szacowany koszt działania [zł]	100 000,00
Szacunkowy koszt jednostkowy [zł/Mg CO ₂]	281,13
Źródło finansowania	Budżet miasta i gminy, środki zewnętrzne

Działanie to obejmuje prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych w zakresie szeroko rozumianego zrównoważonego korzystania z energii, w szczególności należy wskazać takie wydarzenia jak:

- Tydzień Zrównoważonego Transportu (m.in. dzień bez samochodu).
- Godzina dla Ziemi.
- Dzień Ziemi.
- Sprzątanie Świata.

Bardzo istotne są takie działania jak prelekcje w szkołach i dla mieszkańców z wykorzystaniem m.in. filmów i prezentacji. Ważne jest prezentowanie ciekawych tematów np. „jak zmniejszyć zużycie energii cieplnej, elektrycznej i gazu w gospodarstwie domowym nie ponosząc kosztów?”.

Działania powinny być realizowane konsekwentnie i cyklicznie, tak aby swoim oddziaływaniem obejmowały jak największą liczbę odbiorców. Bardzo ważnym czynnikiem jest wskazanie administracji samorządowej jako podejmującej wyzwania i dającej dobry przykład mieszkańcom. Należy również uwzględnić informowanie i promowanie PGN dla Miasta i Gminy Pleszew na lata 2015-2020 – mieszkańcy muszą mieć świadomość istnienia i realnego funkcjonowania tego planu. Konsekwentnie realizowane działania informacyjno-promocyjne mogą przynieść szacunkowy efekt ograniczenia zużycia energii i emisji o ok. 0,5% (sektor mieszkaniowy).

Jako alternatywę dla tego zadania można traktować organizację akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

Szacowany koszt działania uwzględnia kampanie edukacyjne przeprowadzone w ciągu roku. Działanie to ma charakter fakultatywny – poziom wdrożenia uzależniony jest od wielkości i zasad dodatkowych, zewnętrznych form wsparcia finansowego.

Działanie VII	
Nazwa Działania	Budowa przyłączy gazu do domów jednorodzinnych
Adresat Działania	PGNiG
Jednostka Odpowiedzialna	-
Rola jednostki odpowiedzialnej	Wsparcie procesu inwestycyjnego
Okres realizacji	2015 - 2020
Efekt ekologiczny - redukcja zużycia energii [MWh]	-
Efekt ekologiczny - redukcja emisji [Mg CO ₂]	419,08
Szacowany koszt działania [zł]	6 000 000,00
Szacunkowy koszt jednostkowy [zł/Mg CO ₂]	14 317,08
Źródło finansowania	Budżet przedsiębiorców, środki zewnętrzne

Działanie zakłada budowę przyłączy gazowych, pozwalających na korzystanie z tego nośnika przez większą liczbę mieszkańców Miasta i Gminy Pleszew.

Istniejące warunki techniczne i stan techniczny gazociągów pozwalają na rozbudowę sieci dystrybucyjnej dla potrzeb zainteresowanych, którzy spełnią warunek opłacalności w rozumieniu ustawy Prawo energetyczne.

Na potrzeby Planu Gospodarki Niskoemisyjnej założono przyłączenie do sieci gazowej 200 budynków.

Szacunkowy koszt realizacji działania to 6 000 000,00 zł.

Działanie to pozwoli na redukcję „niskiej emisji” na terenie Miasta i Gminy Pleszew.

Działanie VIII	
Nazwa Działania	Rozwój rozproszonych źródeł energii – małe instalacje fotowoltaiczne
Adresat Działania	Przedsiębiorcy
Jednostka Odpowiedzialna	-
Rola jednostki odpowiedzialnej	Wsparcie procesu inwestycyjnego
Okres realizacji	2015 - 2020
Efekt ekologiczny - redukcja zużycia energii [MWh]	400,00
Efekt ekologiczny - redukcja emisji [Mg CO ₂]	356,00
Szacowany koszt działania [zł]	2 800 000,00
Szacunkowy koszt jednostkowy [zł/Mg CO ₂]	7 865,17
Źródło finansowania	Budżet przedsiębiorców, środki zewnętrzne

Działanie VIII jest pierwszym z proponowanych działań skierowanych do podmiotów niezwiązanych z jednostką samorządu terytorialnego.

Adresatem tego zadania są małe przedsiębiorstwa, zakłady produkcyjne oraz duże gospodarstwa rolne, które wykorzystują energię elektryczną w porze dziennej do zasilania posiadanych maszyn i urządzeń. Planuje się, iż w ramach działania zamontowane zostaną instalacje o mocy 40 kW każda.

Szacunkowy koszt realizacji zadania wynosi 7 000 zł/kW mocy zamontowanej instalacji. Planowany uzysk energii z 1 kW zainstalowanej mocy wynosi 1 MWh/rok.

Ponieważ realizacja działania uzależniona jest od zaangażowania kapitału pozostającego w rękach osób prywatnych, rolą wskazanej jednostki organizacyjnej Urzędu Miasta i Gminy jest prowadzenie działań wspierających przeprowadzenie proponowanych inwestycji poprzez:

- ❖ działalność edukacyjną i promocyjną,
- ❖ informowanie przedsiębiorców o dostępnych, zewnętrznych środkach finansowych,
- ❖ pomoc w przejściu procedury administracyjnej.

Na terenie gminy założono montaż 10 instalacji .

Szacowany koszt realizacji tego działania to 2 800 000,00 zł i pozwoli na redukcję emisji CO₂ o 356,00 Mg CO₂.

Działanie IX	
Nazwa Działania	Rozwój rozproszonych źródeł energii – mikro instalacje fotowoltaiczne
Adresat Działania	mieszkańcy
Jednostka Odpowiedzialna	-
Rola jednostki odpowiedzialnej	Wsparcie procesu inwestycyjnego
Okres realizacji	2015 - 2020
Efekt ekologiczny - redukcja zużycia energii [MWh]	1 000,00
Efekt ekologiczny - redukcja emisji [Mg CO ₂]	890,00
Szacowany koszt działania [zł]	1 600 000,00
Szacunkowy koszt jednostkowy [zł/Mg CO ₂]	1 797,75
Źródło finansowania	Środki własne mieszkańców, środki zewnętrzne

Instalacje fotowoltaiczne są technologią, która sprawdza się nie tylko jako rozwiązanie komercyjne dla inwestorów i przedsiębiorców, ale z powodzeniem może być również stosowana w obiektach mieszkalnych.

Ponieważ większość zabudowań zlokalizowanych na terenie gminy to domy jednorodzinne, rekomendowana moc instalacji to 4 kW, której powierzchnia wynosi około 16 m². Planowana ilość zamontowanych instalacji – 50.

Instalacja w porze dziennej wykorzystywana będzie do pokrycia potrzeb gospodarstw domowych. W przypadku nadwyżek produkcji energii, będą one odsprzedawane do sieci elektroenergetycznej.

Szacunkowy koszt realizacji zadania wynosi 8 000 zł/kW mocy zamontowanej instalacji. Planowany uzysk energii z 1 kW zainstalowanej mocy wynosi 1 MWh/rok.

Ponieważ realizacja działania uzależniona jest od zaangażowania kapitału pozostającego w rękach osób prywatnych, rolę wskazanej jednostki organizacyjnej Urzędu Miasta i Gminy jest prowadzenie działań wspierających przeprowadzenie proponowanych inwestycji poprzez:

- ❖ działalność edukacyjną i promocyjną,
- ❖ wsparcie mieszkańców w przejściu procedury administracyjnej.

Szacowany koszt montażu 50 mikroinstalacji fotowoltaicznych to 1 600 000,00 zł.

Działanie X	
Nazwa Działania	Rozwój rozproszonych źródeł energii – kolektory słoneczne
Adresat Działania	mieszkańcy
Jednostka Odpowiedzialna	-
Rola jednostki odpowiedzialnej	Wsparcie procesu inwestycyjnego
Okres realizacji	2015 - 2020
Efekt ekologiczny - redukcja zużycia energii [MWh]	-
Efekt ekologiczny - redukcja emisji [Mg CO ₂]	421,10
Szacowany koszt działania [zł]	700 000,00
Szacunkowy koszt jednostkowy [zł/Mg CO ₂]	1 662,31
Źródło finansowania	Środki własne mieszkańców, środki zewnętrzne

Instalacje kolektorów słonecznych to technologia umożliwiająca konwersję energii słonecznej na ciepło niezbędne do ogrzania ciepłej wody użytkowej.

Ponieważ większość zabudowań zlokalizowanych na terenie gminy to domy jednorodzinne, rekomendowane są instalacje o powierzchni czynnej wynoszącej 5 m². Planowana ilość zamontowanych instalacji – 50.

Instalacja w porze dziennej wykorzystywana będzie do pokrycia potrzeb gospodarstw domowych. Niestety z uwagi na brak możliwości oddania nadwyżek wytworzonego ciepła do sieci konieczne jest zbudowanie zbiorników buforowych na ogrzaną wodę.

Szacunkowy koszt realizacji zadania wynosi 14 000 zł za instalację.

Wariantem alternatywnym dla wskazanego w działaniu jest:

- ❖ montaż instalacji grzewczej opartej o pompę ciepła.

Ponieważ realizacja działania uzależniona jest od zaangażowania kapitału pozostającego w rękach osób prywatnych, rolą wskazanej jednostki organizacyjnej Urzędu Miasta i Gminy jest prowadzenie działań wspierających przeprowadzenie proponowanych inwestycji poprzez:

- ❖ działalność edukacyjną i promocyjną,
- ❖ wsparcie mieszkańców w przejściu procedury administracyjnej,
- ❖ informowanie o aktualnych możliwościach pozyskania dofinansowania na inwestycje.

Szacowany koszt realizacji zadania to 700 000,00 zł.

Działanie XI	
Nazwa Działania	Wymiana kotłów węglowych
Adresat Działania	Mieszkańcy
Jednostka Odpowiedzialna	-
Rola jednostki odpowiedzialnej	Wsparcie procesu inwestycyjnego
Okres realizacji	2015 - 2020
Efekt ekologiczny - redukcja zużycia energii [MWh]	-
Efekt ekologiczny - redukcja emisji [Mg CO ₂]	2 400,16
Szacowany koszt działania [zł]	2 800 000,00
Szacunkowy koszt jednostkowy [zł/Mg CO ₂]	1 166,59
Źródło finansowania	Środki własne mieszkańców, środki zewnętrzne

Działanie XI jest jednym z najważniejszych działań przewidzianych dla Miasta i Gminy Pleszew.

W wyniku ankietyzacji stwierdzono, że aż 76% mieszkańców gminy w swoich domach wykorzystuje kotły węglowe.

W ramach działania proponowana jest wymiana kotłów na bardziej efektywne lub zastąpienie ich innymi rodzajami paliwa.

Kotły węglowe można zastąpić rozwiązaniami technologicznymi wykorzystującymi:

- ❖ paliwa gazowe,
- ❖ biomasę.

Ponieważ realizacja działania uzależniona jest od zaangażowania kapitału pozostającego w rękach osób prywatnych, rolą wskazanej jednostki organizacyjnej Urzędu Miasta i Gminy jest prowadzenie działań wspierających przeprowadzenie proponowanych inwestycji poprzez:

- ❖ działalność edukacyjną i promocyjną,
- ❖ wsparcie mieszkańców w przejściu procedury administracyjnej,
- ❖ informowanie o aktualnych możliwościach pozyskania dofinansowania na inwestycje.

Według danych branżowych wymiana jednego kotła to koszt około 8 000,00 zł. (W działaniu założono wymianę 350 kotłów na terenie Miasta i Gminy).

Szacowany koszt realizacji zadania to 2 800 000,00 zł.

Działanie XII	
Nazwa Działania	Termomodernizacja budynków mieszkalnych
Adresat Działania	Mieszkańcy, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe
Jednostka Odpowiedzialna	-
Rola jednostki odpowiedzialnej	Wsparcie procesu inwestycyjnego
Okres realizacji	2015 - 2020
Efekt ekologiczny - redukcja zużycia energii [MWh]	-
Efekt ekologiczny - redukcja emisji [Mg CO ₂]	2 417,30
Szacowany koszt działania [zł]	7 500 000,00
Szacunkowy koszt jednostkowy [zł/Mg CO ₂]	3 102,64
Źródło finansowania	Środki własne mieszkańców, środki zewnętrzne

W ramach działania w zakresie termomodernizacji obiektów mieszkalnych, zakłada się termomodernizację 1,64% budynków mieszkalnych znajdujących się na terenie gminy, co stanowi 150 obiektów. Koszt termomodernizacji jednego budynku mieszkalnego to około 50 000,00 zł (dane branżowe). Szacunkowym efektem realizacji zadania jest obniżenie zużycia energii w zmodernizowanych obiektach o 45%. Lista działań klasyfikowanych jako przedsięwzięcia termomodernizacyjne:

- ❖ ocieplenie obiektu,
- ❖ wymiana okien oraz drzwi zewnętrznych,
- ❖ modernizację systemu grzewczego
- ❖ modernizację systemu wentylacyjnego,
- ❖ modernizację systemu przygotowania ciepłej wody użytkowej,
- ❖ zastosowanie odnawialnych źródeł energii,
- ❖ implementacja systemów zarządzania energią,
- ❖ inne działania wynikające z przeprowadzonego audytu.

Ponieważ realizacja działania uzależniona jest od zaangażowania kapitału pozostającego w rękach osób prywatnych, rolą wskazanej jednostki organizacyjnej Urzędu Miasta i Gminy jest prowadzenie działań wspierających przeprowadzenie proponowanych inwestycji poprzez:

- ❖ działalność edukacyjną i promocyjną,
- ❖ wsparcie mieszkańców w przejściu procedury administracyjnej,
- ❖ informowanie o aktualnych możliwościach pozyskania dofinansowania na inwestycje.

Działanie XIII	
Nazwa Działania	Rozwój budownictwa pasywnego i energooszczędnego
Adresat Działania	Mieszkańcy, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, przedsiębiorcy
Jednostka Odpowiedzialna	-
Rola jednostki odpowiedzialnej	Wsparcie procesu inwestycyjnego
Okres realizacji	2015 - 2020
Efekt ekologiczny - redukcja zużycia energii [MWh]	-
Efekt ekologiczny - redukcja emisji [Mg CO ₂]	619,95
Szacowany koszt działania [zł]	5 520 960,00
Szacunkowy koszt jednostkowy [zł/Mg CO ₂]	8 905,49
Źródło finansowania	Środki własne mieszkańców, środki zewnętrzne

Działania w zakresie przeciwdziałania emisji gazów cieplarnianych podejmować można nie tylko w stosunku do już istniejących obiektów, ale również do nowopowstających budynków. Domy pasywne mają nawet kilkukrotnie mniejsze zużycie energii, od domów budowanych w technologii tradycyjnej. Ponieważ realizacja działania uzależniona jest od zaangażowania kapitału pozostającego w rękach osób prywatnych, rolą wskazanej jednostki organizacyjnej Urzędu Miasta i Gminy jest prowadzenie działań wspierających przeprowadzenie proponowanych inwestycji poprzez:

- ❖ działalność edukacyjną i promocyjną,
- ❖ wsparcie mieszkańców w przejściu procedury administracyjnej,
- ❖ informowanie o aktualnych możliwościach pozyskania dofinansowania na inwestycje.

Założono, iż do roku 2020 powstanie 27 budynków pasywnych na terenie Miasta i Gminy.

Szacowany koszt działania to 5 520 960,00 zł.

Działanie XIV	
Nazwa Działania	Kampanie społeczne w ramach edukacji ekologicznej dla użytkowników pojazdów
Adresat Działania	Mieszkańcy
Jednostka Odpowiedzialna	-
Rola jednostki odpowiedzialnej	Wsparcie procesu inwestycyjnego
Okres realizacji	2015 - 2020
Efekt ekologiczny - redukcja zużycia energii [MWh]	-
Efekt ekologiczny - redukcja emisji [Mg CO ₂]	193,34
Szacowany koszt działania [zł]	50 000,00
Szacunkowy koszt jednostkowy [zł/Mg CO ₂]	258,61
Źródło finansowania	środki zewnętrzne

Działanie polega na przeprowadzaniu kampanii społecznych związanych z efektywnym i ekologicznym transportem.

Do sposobów promocji tego typu zachowań należy:

- broszury informacyjne,
- plakaty,
- informacje w prasie lokalnej.

Szacowany koszt działania to 50 000,00 zł.

Działania te mogą w niewielkim stopniu obniżyć emisję związaną z ruchem lokalnym na terenie Miasta i Gminy.

Tabela 23. Zestawienie działań dla Miasta i Gminy Pleszew.

Zestawienie działań									
Nr	Działanie	Adresat działania	Rola jednostki odpowiedzialnej	Okres realizacji		Szacowany koszt	Efekt ekologiczny		Wskaźniki
				rozpoczęcie	zakończenie		MWh	Mg CO ₂	
1	Montaż odnawialnych źródeł energii na obiektach użyteczności publicznej	Miasto i Gmina Pleszew	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji	2015	2020	1 120 000,00	160,00	142,40	Wyprodukowana energia z OZE, moc zamontowanych instalacji
2	Wymiana energochłonnego oświetlenia w obiektach publicznych	Miasto i Gmina Pleszew	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji	2015	2020	45 270,00	90,55	80,60	Ilość zmodernizowanych punktów świetlnych
3	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Miasto i Gmina Pleszew	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji	2015	2020	5 950 000,00	-	216,08	Ilość zaoszczędzonej energii, ilość zmodernizowanych obiektów
4	Modernizacja oświetlenia ulicznego	Miasto i Gmina Pleszew	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji	2015	2020	1 575 800,00	317,05	282,18	Ilość zmodernizowanych punktów świetlnych
5	Wdrażanie systemu zielonych zamówień/zakupów publicznych	Miasto i Gmina Pleszew	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji	2015	2020	-	-	54,02	Ilość audytowo i projektowo zaoszczędzonej energii

6	Działania edukacyjne w jednostkach oświatowych	Miasto i Gmina Pleszew	Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji	2015	2020	100 000,00	-	355,71	Ilość przeprowadzonych szkoleń i akcji
7	Budowa przyłączy gazu do domów jednorodzinnych	PGNiG S.A.	Wsparcie procesu inwestycyjnego	2015	2020	6 000 000,00	-	419,08	Ilość gospodarstw domowych korzystających z gazu sieciowego
8	Rozwój rozproszonych źródeł energii – małe instalacje	Przedsiębiorcy	Wsparcie procesu inwestycyjnego	2015	2020	2 800 000,00	400,00	356,00	Wyprodukowana energia z OZE, moc zamontowanych instalacji
9	Rozwój rozproszonych źródeł energii – mikro instalacje	Mieszkańcy	Wsparcie procesu inwestycyjnego	2015	2020	1 600 000,00	1 000,00	890,00	Wyprodukowana energia z OZE, moc zamontowanych instalacji
10	Rozwój rozproszonych źródeł energii - kolektory słoneczne	Mieszkańcy	Wsparcie procesu inwestycyjnego	2015	2020	700 000,00	-	421,10	Wyprodukowana energia z OZE, moc zamontowanych instalacji
11	Wymiana kotłów węglowych	Mieszkańcy	Wsparcie procesu inwestycyjnego	2015	2020	2 800 000,00	-	2 400,16	Ilość zmodernizowanych kotłów węglowych, ilość zaoszczędzonej energii
12	Termomodernizacja budynków mieszkalnych	Mieszkańcy, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe	Wsparcie procesu inwestycyjnego	2015	2020	13 700 000,00	-	2 417,30	Ilość zmodernizowanych obiektów mieszkalnych

13	Rozwój budownictwa pasywnego i energooszczędnego	Mieszkańcy	Wsparcie procesu inwestycyjnego	2015	2020	5 520 960,00	-	619,95	Ilość wybudowanych domów pasywnych i energooszczędnych
14	Kampanie społeczne w ramach edukacji ekologicznej dla użytkowników pojazdów	Mieszkańcy	Wsparcie procesu inwestycyjnego	2015	2020	50 000,00	-	193,34	Ilość osób, które skorzystały ze szkoleń z zakresu EcoDrivingu
					SUMA	34 596 760,00	1 717,05	8 625,52	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji.

4. Planowane rezultaty

Zgodnie z wyznaczonymi w Pakiecie klimatyczno-energetycznym celami, kraje członkowskie Unii Europejskiej winny ograniczyć emisje CO₂ o 20% do roku 2020. Jest to jednak cel ogólnokrajowy. Poszczególne gminy są analizowane indywidualnie. W przypadku planowania działań zmierzających do poprawy efektywności energetycznej i redukcji emisji CO₂ brana pod uwagę jest specyfika gminy, m.in. takie czynniki jak sektor przemysłowy działający na terenie gminy czy infrastruktura drogowa. Z przeprowadzonej inwentaryzacji wynika, że największa emisja dwutlenku węgla pochodzi ze zużycia paliw transportowych, a także z paliw opałowych. Plan działań proponowany w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej powinien być przede wszystkim realny.

W tabeli 24 przedstawiona została całkowita emisja CO₂ na terenie Miasta i Gminy Pleszew roku 2000, 2013, prognozę emisji do roku 2020 w dwóch wariantach – pierwszym, który nie zakłada wprowadzenia działań mających na celu redukcję emisji CO₂, oraz drugim – niskoemisyjnym.

Wprowadzenie działań przedstawionych wyżej pozwoli na redukcję emisji CO₂ o 7,44 w stosunku do roku bazowego. Zużycie energii finalnej do roku 2020 zmniejszy się 1 717,05 MWh. Wykorzystanie OZE na terenie Miasta i Gminy Pleszew zwiększy się o około 5%.

Tabela 24. Bilans emisji [Mg CO₂] na terenie Miasta i Gminy Pleszew z uwzględnieniem scenariusza niskoemisyjnego.

Bilans emisji wg rodzajów paliw [Mg CO ₂]				
	2000	2013	2020 - prognoza	2020 - prognoza, scenariusz niskoemisyjny
energia elektryczna	13 038,50	12 739,24	15 330,08	15 330,08
gaz	-	10 416,29	11 616,39	11 616,39
paliwa transportowe	55 940,00	102 774,50	110 851,61	110 851,61
paliwa opałowe	46 909,10	55 404,76	61 007,52	61 007,52
Planowana redukcja emisji				-8 625,52
SUMA	115 887,60	181 334,79	198 805,60	190 180,08

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

5. Monitoring i ewaluacja działań

Etap wdrożenia i ewaluacji działań jest kluczowym elementem realizacji założeń Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. Na tym odcinku rozstrzyga się bowiem, czy Plan pozostanie zbiorem niezrealizowanych postulatów, czy też wywrze konkretny wpływ na życie gminy. W momencie podjęcia decyzji o realizacji poszczególnych zadań powinny być sporządzone szczegółowe plany realizacji zadań z wyznaczeniem osób odpowiedzialnych i harmonogramem ich realizacji – zgodnie z ogólnymi założeniami zawartymi w Planie Działań. Poszczególne działania ogólne i zadania szczegółowe realizowane będą przez różne jednostki organizacyjne w ramach struktur Urzędu Miasta i Gminy. W celu koordynacji całości procesu realizacji działań i kontroli osiąganych efektów postuluje się powołanie jednostki bądź zespołu koordynującego prowadzone zadania. Do najważniejszych zadań jednostki koordynującej należeć będzie:

- ❖ kontrola i w razie potrzeby korekta Planu w perspektywie realizacji celów do roku 2020,
- ❖ monitorowanie dostępności zewnętrznych środków finansowych umożliwiających realizację zadań,
- ❖ informowanie opinii publicznej o osiąganych rezultatach i budowanie poparcia społecznego dla realizowanych działań – kontakt ze stowarzyszeniami i organizacjami społecznymi działającymi na terenie gminy.

Część działań z uwagi na swój innowacyjny charakter, powinna zostać przeprowadzona w formie pilotażowej, aby zbadać jaki odbiór społeczny i jaki efekt przyniosą. Jeżeli działania okażą się skuteczne można je wdrożyć w pełnej skali – w przeciwnym razie należy rozważyć ich modyfikację bądź wdrożenie rozwiązania alternatywnego.

Dla skutecznego wdrożenia działań konieczne jest ustalenie źródła i sposobu finansowania. Przewiduje się, że działania będą finansowane ze środków zewnętrznych i z budżetu gminy. Ze względu na znaczące koszty realizacji wielu zadań, konieczne jest pozyskanie finansowania zewnętrznego. Środki są dostępne w postaci krajowych i europejskich funduszy oraz środków międzynarodowych, w formie preferencyjnych kredytów i bezzwrotnych pożyczek i dotacji.

Planując szczegółową realizację działań należy uwzględnić terminy, w jakich można ubiegać się o środki z zewnętrznych źródeł finansowania. W ramach ewaluacji działań za monitoring realizacji planu odpowiada jednostka koordynująca. Monitoring działań będzie polegał na zbieraniu informacji o postępach w realizacji zadań oraz ich efektach.

Do danych zbieranych na potrzeby monitoringu należą:

- ❖ terminy realizacji planowanych zadań, jednostki realizujące i postępy prac,
- ❖ koszty poniesione na realizację zadań,

- ❖ osiągnięte rezultaty działań (efekty redukcji emisji i zużycia energii),
- ❖ napotkane przeszkody w realizacji zadania,
- ❖ ocena skuteczności działań (w szczególności w jakim stopniu zrealizowano założone cele).

Efektom ewaluacji będzie ocena, czy działania są w rzeczywistości na tyle skuteczne na ile zakładano i czy nie jest wymagana modyfikacja planu. Jeżeli działania nie będą przynosiły zakładanych rezultatów konieczna będzie aktualizacja Planu Działań.

Za całościową realizację planu odpowiedzialny jest **Burmistrz Miasta i Gminy Pleszew**. Burmistrz powierza kompetencje wykonawcze pracownikom Urzędu, którzy posiadają wiedzę i doświadczenie.

W przypadku konieczności pomocy z zewnątrz istnieje możliwość powołania „**Energetyka gminnego**”, którego zadaniem byłoby inicjowanie i koordynacja działań oraz opiniowanie i doradztwo dla wspierania polityki i działań gminy na rzecz zrównoważonego rozwoju gospodarki energetycznej i ochrony środowiska. Generalnym celem działań będzie pobudzenie wszystkich lokalnych podmiotów na rzecz inicjowania i realizacji przedsięwzięć efektywnego wykorzystania energii i odnawialnych źródeł energii oraz aktywne ich włączenie w proces społecznego planowania zaopatrzenia gminy w energię jak również poprawy warunków środowiska między innymi przez eliminację niskiej emisji.

Prawidłowe wdrożenie może wymagać zaangażowania innych struktur gminnych, jak również instytucji i podmiotów działających na terenie gminy oraz indywidualnych użytkowników energii. Plan będzie oddziaływał bezpośrednio lub pośrednio na mieszkańców gminy, Urząd Miasta i Gminy i jego referaty, gminne jednostki organizacyjne, samorządowe instytucje kultury, inne instytucje publiczne, a także podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe oraz wszystkie inne podmioty i ich zrzeszenia funkcjonujące w gminie lub jej otoczeniu.

W umieszczonych poniżej tabelach przedstawiono prognozowane wskaźniki monitoringu w oparciu o działania w poszczególnych grupach użytkowników energii. **Wskaźniki proponuje się monitorować każdego roku.** Większość z nich oparte jest o informacje posiadane przez Urząd Miasta i Gminy lub dane z Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 25. Wskaźniki monitoringu dla grupy użyteczności publicznej.

Opis wskaźnika	Źródła danych	Jednostka
Ilość wykorzystywanej energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej.	Administratorzy budynków, przedsiębiorstwa energetyczne	MWh/rok

Sumaryczna powierzchnia zainstalowanych kolektorów słonecznych i paneli fotowoltaicznych.	Administratorzy budynków, przedsiębiorstwa energetyczne	m ²
Liczba budynków poddanych termomodernizacji.	Urząd Miasta i Gminy	szt.
Całkowite zużycie energii końcowej w grupie budynków użyteczności publicznej.	Administratorzy budynków, przedsiębiorstwa energetyczne	MWh/rok
Jednostkowe roczne zużycie energii końcowej w budynkach użyteczności publicznej	Administratorzy budynków, przedsiębiorstwa energetyczne	kW/m ² /rok
Roczna liczba usług/produktów, których procedura wyboru oparta została o kryteria środowiskowe (system zielonych zamówień publicznych).	Urząd Miasta i Gminy	szt./rok

Tabela 26. Wskaźniki monitoringu dla sektora transportu.

Opis wskaźnika	Źródła danych	Jednostka
Liczba osób objętych akcjami społecznymi związanymi z efektywnym i ekologicznym transportem	Urząd Miasta i Gminy	szt.
Długość zmodernizowanych dróg	Urząd Miasta i Gminy	szt.

Tabela 27. Wskaźniki monitoringu dla sektora mieszkalnictwa.

Opis wskaźnika	Źródła danych	Jednostka
Liczba dofinansowanych wymian źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych w podziale na typy zainstalowanych źródeł	Urząd Miasta i Gminy	szt.
Łączna liczba dofinansowanych instalacji OZE w budynkach mieszkalnych w podziale na typy zainstalowanych źródeł	Urząd Miasta i Gminy	szt.
Liczba niskosprawnych źródeł ciepła zastąpionych źródłami wysokosprawnymi	Urząd Miasta i Gminy	szt.

Roczne zużycie gazu i energii elektrycznej w budynkach mieszkalnych	GUS, przedsiębiorstwa energetyczne	GJ/rok, m ² /rok MWh/rok
Liczba osób akcjami społecznymi	Urząd Miasta i Gminy	osoby
Liczba budynków pasywnych/energooszczędnych wybudowanych przez mieszkańców	Urząd Miasta i Gminy /GUS	szt.

Tabela 28. Wskaźniki monitoringu dla sektora handlu, usług i przedsiębiorstw.

Opis wskaźnika	Źródła danych	Jednostka
Liczba firm/osób objętych działaniami informacyjno – promocyjnymi	Urząd Miasta i Gminy	szt./osób
Roczne zużycie energii elektrycznej, gazu, ciepła w sektorze handlu, usług	GUS, przedsiębiorstwa energetyczne	GJ/rok, m ² /rok MWh/rok
Liczba przedsiębiorstw, które uzyskały dofinansowanie w ramach RPO na działania związane z ograniczeniem zużycia energii, emisji oraz wykorzystaniem OZE	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego	szt.
Liczba przedsiębiorstw, które uzyskały dofinansowanie w ramach funkcjonowania WFOŚiGW w Poznaniu na działania związane z ograniczeniem zużycia energii, emisji oraz wykorzystaniem OZE	WFOŚiGW w Poznaniu	szt.

5.1. Współpraca z interesariuszami

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji, można stwierdzić, iż problem emisji nie jest powiązany z jednym kluczowym emitentem, ale jest raczej sumą zróżnicowanych, rozproszonych źródeł emisji, na którą składa się transport, zużycie energii na potrzeby bytowe, wykorzystanie ciepła na potrzeby grzewcze, czy też na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej. Stąd też tylko podjęcie szeroko zakrojonych działań we wszystkich sektorach pozwoli na osiągnięcie zauważalnych postępów w dziedzinie redukcji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych emitowanych do powietrza.

Rolę integratora tych działań w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej odgrywa plan działań poświęcony zarówno inwestycjom, jak i przedsięwzięciom nieinwestycyjnym w szczególności w sektorach

o najwyższej emisyjności. Identyfikując te sektory możliwe stało się wskazanie grup interesariuszy, czyli podmiotów, do których adresowany jest Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, którymi są:

❖ **Mieszkańcy.**

Stopień emitowanych przez mieszkańców zanieczyszczeń nie jest mierzony jedynie stosowanymi paliwami na cele grzewcze, chociaż tzw. niska emisja (pochodząca z lokalnych kotłowni i domowych pieców grzewczych opalanych w szczególności, węglem oraz miałem węglowym) jest szczególnie uciążliwa. Wykorzystując również inne, pozornie czyste nośniki energii wywiera się negatywny wpływ na jakość powietrza – wytwarzanie energii elektrycznej oparte jest w Polsce w przeważającej mierze na węglu, zatem nawet wybierając ogrzewanie elektryczne, generujemy emisję związaną z wytwarzaniem tej energii.

W związku z powyższym, w tym obszarze do mieszkańców skierowano działania z jednej strony nastawione na redukcję niskiej emisji (modernizacja i likwidacja kotłów węglowych, montaż kolektorów wspierających ogrzewanie ciepłej wody użytkowej) z drugiej na wytwarzanie energii elektrycznej w sposób ekologiczny – z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Istotne jest również promowanie wśród mieszkańców zachowań związanych z oszczędzaniem energii – wykorzystując sprzęty elektryczne o mniejszym zapotrzebowaniu na energię, obniża się zapotrzebowanie na energię elektryczną pośrednio doprowadzając do spadku emisji związanej z wytwarzaniem tej energii.

❖ **Przedsiębiorcy.**

Działalność komercyjna związana jest przede wszystkim z dużym wykorzystaniem energii elektrycznej – do zasilenia maszyn i urządzeń, do oświetlenia pomieszczeń, czy też na potrzeby klimatyzacji, stąd też w stosunku do przedsiębiorców przewidziano działania związane z wytwarzaniem energii ze źródeł odnawialnych. Co ważne, wykorzystanie OZE musi być przyjazne zarówno środowisku, jak i społeczności lokalnej, stąd też rekomenduje się wykorzystywanie źródeł o najniższej uciążliwości.

❖ **Samorząd Terytorialny (Administracja gminna) i jednostki powiązane.**

Obiekty publiczne odpowiadają za stosunkowo niewielką część zużycia paliw i energii na terenie miasta i gminy, to jednakże pełnią istotną rolę w promowaniu zachowań pro środowiskowych. Realizując inwestycje za zakresu odnawialnych źródeł energii na obiektach takich jak – szkoły, przedszkola, samorząd może dawać dobry przykład wykorzystania tego rodzaju technologii, stanowiąc również lokalną bazę referencyjną pozwalającą w praktyce ocenić opłacalność oraz racjonalność konkretnych rozwiązań. W obszarze komunikacji rolą samorządu powinno być również promowanie i stwarzanie możliwości do zachowań sprzyjających wykorzystywaniu alternatywnych form transportu – zwłaszcza poprzez rozbudowę ścieżek rowerowych.

❖ **Osoby i podmioty korzystające z komunikacji samochodowej.**

Gwałtownie w ostatnich latach rosnąca ilość pojazdów poruszających się po drogach, generuje wiele negatywnych skutków - zatłoczenie dróg, niedostatek miejsc parkingowych, wypadki drogowe, zanieczyszczenie powietrza. Kluczowe jest zatem dotarcie do osób korzystających na co dzień z samochodów aby zmieniały swoje nawyki komunikacyjne, wybierając alternatywne formy transportu, bądź wdrażając zasady ekonomicznej jazdy samochodem (ecodrivingu), która pozwala obniżyć ilość spalanej paliwa, a tym samym emisję.

❖ **Firmy budowlane, deweloperzy, osoby podejmujące się budową domów**

Jednym z priorytetów Planu jest poprawa efektywności energetycznej, w istniejących budynkach umożliwia to termomodernizacja tych obiektów, w przypadku budynków nowopowstających o niskie zapotrzebowanie na energię można zadbać już na etapie projektowania a następnie wyboru materiałów budowlanych. Stąd też istotną rolę jest promowanie takich technologii (domy pasywne, domy energooszczędne), które sprzyjać będą ograniczaniu zapotrzebowania na energię cieplną.

5.2. Uwarunkowania realizacji działań

Realizacja rekomendowanych działań, nawet jeżeli zostały włączone w Wieloletnią Prognozę Finansową nigdy nie może być traktowana jako pewnik, w szczególności należy mieć na uwadze, że nawet duże wydatki finansowe nie przynoszą natychmiastowych, planowanych efektów. Powodzenie planowanych działań i realizacja założonych celów, jest bowiem uzależniona od różnorodnych czynników o charakterze wewnętrznym i zewnętrznym. Przejrzyste zestawienie tych czynników umożliwia analiza SWOT (ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats), w ramach której analizowane są silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia wpływające na realizację założonego Planu Działań. *Tabela 29* przedstawia wykonaną analizę SWOT dla Miasta i Gminy Pleszew na podstawie zebranych danych na jej temat.

Tabela 29. Analiza SWOT dla Miasta i Gminy Pleszew.

Silne strony		Słabe strony	
	• Bogate dziedzictwo przyrodniczo – kulturowe. • Niski poziom bezrobocia. • Dobre rozmieszczenie sieci dróg powiatowych. • Korzystne położenie względem szlaków komunikacyjnych. • Stabilizacja społeczno – gospodarcza. • Aktywność samorządu w zakresie pozyskiwania zewnętrznego finansowania projektów.		• Niewielkie wykorzystanie nowoczesnych technologii w dziedzinie ochrony środowiska. • Mała ilość terenów pod inwestycję. • Nasilanie się zjawisk patogennych. • Pogorszający się stan techniczny dróg. • Niskie wykorzystanie OZE na terenie Miasta i Gminy. • Duży procent wykorzystania węgla w bilansie energetycznym.
	Szanse		Zagrożenia
	• Możliwość korzystania z różnorodnych źródeł wsparcia w perspektywie 2015-2020. • Planowany wzrost udziału OZE w skali kraju do 15% do 2020 roku. • Integracja ze strukturami UE wymuszająca działania na rzecz poprawy stanu środowiska. • Modernizacja i rozbudowa infrastruktury służącej ochronie środowiska.		• Wysoki koszt inwestycji w OZE. • Rosnąca liczba pojazdów. • Niekorzystna sytuacja w zakresie finansów publicznych. • Umiarkowane zaangażowanie społeczności lokalnej w rozwój Miasta i Gminy. • Niestabilna sytuacja w Europie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji zebranych na temat Miasta i Gminy Pleszew.

IV. Wykaz rysunków i wykresów

RYSUNEK 1. POŁOŻENIE I GRANICE MIASTA I GMINY PLESZEW.	28
RYSUNEK 2. ŚREDNIE WARTOŚCI PRĘDKOŚCI WIATRÓW NA TERENIE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO	77
RYSUNEK 3. TECHNICZNY POTENCJAŁ ENERGII WIATRU W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM NA WYSOKOŚCI 40 M N.P.T [KWH/(ROK M ²)].	78
RYSUNEK 4. ROCZNA SUMA USŁONECZNIECIA RZECZYWISTEGO W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM.	79
RYSUNEK 5. ROCZNE SUMY ENERGII PROMIENIOWANIA SŁOŃCA W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM PRZY OPTYMALNIE NACHYLONEJ PŁASZCZYZNIE POCHŁANIAJĄCEJ.	80
RYSUNEK 6. POMPY CIEPŁA - ZASADA DZIAŁANIA.	84
RYSUNEK 7. REKUPERATOR - ZASADA DZIAŁANIA.	86
RYSUNEK 8. REKUPERATOR - ROZKŁAD STRAT CIEPŁA W BUDYNKU.	87
WYKRES 1. LICZBA MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY PLESZEW W LATACH 2000-2013.	31
WYKRES 2. PROGNOZA LICZBY MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY PLESZEW DO ROKU 2020.	32
WYKRES 3. LICZBA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH NA TERENIE MIASTA I GMINY PLESZEW W LATACH 2002 - 2013.	32
WYKRES 4. PROGNOZA LICZBY BUDYNKÓW MIESZKALNYCH DO ROKU 2020 DLA MIASTA I GMINY PLESZEW.	33
WYKRES 5. LICZBA NOWYCH BUDYNKÓW MIESZKALNYCH ODDANYCH DO UŻYTKU NA TERENIE MIASTA I GMINY PLESZEW.	33
WYKRES 6. OGÓLNA POWIERZCHNIA MIESZKAŃ NA TERENIE MIASTA I GMINY PLESZEW.	34
WYKRES 7. PROGNOZA OGÓLNEJ POWIERZCHNI BUDYNKÓW MIESZKALNYCH NA TERENIE MIASTA I GMINY DO ROKU 2020.	34
WYKRES 8. ŚREDNIA POWIERZCHNIA MIESZKAŃ NA TERENIE MIASTA I GMINY PLESZEW.	35
WYKRES 9. PROGNOZA ŚREDNIEJ POWIERZCHNI MIESZKAŃ DO ROKU 2020 W MIEŚCIE I GMINIE PLESZEW.	35
WYKRES 10. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH ZAREJESTROWANYCH NA TERENIE MIASTA I GMINY W LATACH 2009-2013.	36
WYKRES 11. PROGNOZA ILOŚCI PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH ZAREJESTROWANYCH NA TERENIE MIASTA I GMINY DO ROKU 2020.	37
WYKRES 12. STRUKTURA PALIW WYKORZYSTYWANYCH W TRANSPORCIE W ROKU 2013.	52
WYKRES 13. EMISJA CO ₂ [MG CO ₂] Z RUCHU LOKALNEGO W ROKU 2000, 2013 I PROGNOZOWANYM ROKU 2020.	55
WYKRES 14. LICZBA POJAZDÓW ZAREJESTROWANYCH NA TERENIE MIASTA I GMINY PLESZEW WG WYKORZYSTYWANEGO PALIWA W ROKU 2000, 2013 I PROGNOZOWANYM ROKU 2020.	55
WYKRES 15. PROPORCJE EMISJI NA DROGACH KRAJOWYCH PRZEBIEGAJĄCYCH PRZESZ TEREN MIASTA I GMINY PLESZEW.	57
WYKRES 16. ZESTAWIENIE EMISJI W TRANSPORCIE W NA TERENIE MIASTA I GMINY PLESZEW.	58

WYKRES 17. EMISJA DWUTLENKU WĘGLA ZWIĄZANA Z ZUŻYCIEM ENERGII ELEKTRYCZNEJ NA TERENIE MIASTA I GMINY.	60
WYKRES 18. STRUKTURA PALIW WYKORZYSTYWANYCH NA CELE CIEPLNE DLA MIASTA I GMINY PLESZEW.	62
WYKRES 19. EMISJA CO ₂ ZWIĄZANA Z ZUŻYCIEM PALIW OPAŁOWYCH.	64
WYKRES 20. BILANS EMISJI CO ₂ WG RODZAJÓW PALIW W ROKU 2000.	71
WYKRES 21. BILANS EMISJI CO ₂ WG RODZAJÓW PALIW W ROKU 2013.	71
WYKRES 22. BILANS EMISJI CO ₂ WG RODZAJÓW PALIW W ROKU PROGNOZOWANYM 2020.	72
WYKRES 23. ROCZNA EMISJA CO ₂ [MG CO ₂] W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA MIASTA I GMINY PLESZEW.	72
WYKRES 24. EMISJA ROCZNA CO ₂ [MG CO ₂] W ANALIZOWANYCH LATACH W MIEŚCIE I GMINIE PLESZEW.	73
WYKRES 25. EMISJA DOBOWA [KG CO ₂] W PRZELICZENIU NA JEDNEGO MIESZKAŃCA MIASTA I GMINY PLESZEW.	73

V. Wykaz tabel

TABELA 1. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NA TERENIE MIASTA I GMINY PLESZEW WG SEKCJI PKD W ROKU 2013.....	36
TABELA 2. WYKAZ DRÓG GMINNYCH MIASTA I GMINY PLESZEW.	49
TABELA 3. LICZBA POJAZDÓW ORAZ EMISJA CO ₂ Z RUCHU LOKALNEGO W ROKU 2000.....	52
TABELA 4. LICZBA POJAZDÓW ORAZ EMISJA CO ₂ Z RUCHU LOKALNEGO W ROKU 2013 NA TERENIE MIASTA I GMINY PLESZEW.	53
TABELA 5. DOBOWA LICZBA POJAZDÓW NA DROGACH KRAJOWYCH NR 11 I NR 12.	56
TABELA 6. EMISJA CO ₂ W MG CO ₂ NA DROGACH KRAJOWYCH PRZEBIEGAJĄCYCH PRZEZ TEREN GMINY PLESZEW.	56
TABELA 7. ZESTAWIENIE EMISJI W TRANSPORCIE W ANALIZOWANYCH LATACH.	57
TABELA 8. ZUŻYCIE ORAZ EMISJA CO ₂ Z TYTUŁU ZUŻYCIA ENERGII ELEKTRYCZNEJ W ROKU 2000.....	58
TABELA 9. ZUŻYCIE ORAZ EMISJA CO ₂ Z TYTUŁU ZUŻYCIA ENERGII ELEKTRYCZNEJ W ROKU 2013.....	59
TABELA 10. PROGNOZOWANE ZUŻYCIE ORAZ EMISJA CO ₂ Z TYTUŁU ZUŻYCIA ENERGII ELEKTRYCZNEJ W ROKU 2020.	59
TABELA 11. ZUŻYCIE GAZU NA TERENIE GMINY PLESZEW ORAZ EMISJA CO ₂ [MG CO ₂] W ROKU 2013.	61
TABELA 12. PROGNOZOWANE ZUŻYCIE GAZU OGÓŁEM [GJ] ORAZ EMISJA [MG CO ₂] DO ROKU 2020.....	61
TABELA 13. ZAPOTRZEBOWANIE NA ENERGIĘ CIEPLNĄ NA TERENIE MIASTA I GMINY PLESZEW W ANALIZOWANYCH LATACH.	62
TABELA 14. POTRZEBY CIEPLNE ZASPOKAJANE Z DANEGO RODZAJU PALIWA [GJ] ORAZ EMISJA [MG CO ₂] W ROKU 2000.	63
TABELA 15. POTRZEBY CIEPLNE ZASPOKAJANE Z DANEGO RODZAJU PALIWA [GJ] ORAZ EMISJA [MG CO ₂] W ROKU 2013.....	63
TABELA 16. PROGNOZOWANE ZAPOTRZEBOWANIE CIEPLNE Z DANEGO RODZAJU PALIWA [GJ] ORAZ PROGNOZOWANA EMISJA [MG CO ₂] W ROKU 2020.....	64
TABELA 17. CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU OŚWIETLENIOWEGO MIASTA I GMINY PLESZEW.	66
TABELA 18. ZESTAWIENIE ZUŻYCIA ENERGII ELEKTRYCZNEJ, CIEPLNEJ ORAZ EMISJA CO ₂ W BUDYNKACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ NA TERENIE GMINY PLESZEW.....	67
TABELA 19. BILANS EMISJI WG RODZAJÓW PALIW.	70
TABELA 20. ZESTAWIENIE ZALET I WAD POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII.	82
TABELA 21. ZESTAWIENIE DZIAŁAŃ WRAZ Z SZACUNKOWĄ OSZCZĘDNOŚCIĄ ENERGII.....	88
TABELA 22. KLASYFIKACJA ENERGETYCZNA BUDYNKÓW.....	89
TABELA 23. ZESTAWIENIE DZIAŁAŃ DLA MIASTA I GMINY PLESZEW.	110
TABELA 24. BILANS EMISJI [MG CO ₂] NA TERENIE MIASTA I GMINY PLESZEW Z UWZGLĘDNIENIEM SCENARIUSZA NISKOEMISYJNEGO.....	113
TABELA 25. WSKAŹNIKI MONITORINGU DLA GRUPY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ.	115
TABELA 26. WSKAŹNIKI MONITORINGU DLA SEKTORA TRANSPORTU.	116
TABELA 27. WSKAŹNIKI MONITORINGU DLA SEKTORA MIESZKALNICTWA.....	116

TABELA 28. WSKAŹNIKI MONITORINGU DLA SEKTORA HANDLU, USŁUG I PRZEDSIĘBIORSTW.	117
TABELA 29. ANALIZA SWOT DLA MIASTA I GMINY PLESZEW.	120

VI. Załącznik I – Baza emisji

VII. Załącznik II – Harmonogram i zestawienie działań